

Kinh Cáo Đông-Bào

Ra làm báo, chúng tôi không phải chỉ dục lợi tham danh mà làm can! Nói lại, chúng tôi có một cái chươn-trị h. Xin thua ngry cùng chur đồng-bao rằng chươn-trinh ấy là lập cho có:

1. Từ tuần báo chuyên về văn-học, lịch-sử, chánh-trị-học.
2. Từ nhật báo chuyên về tin tức bên ngoài.
3. Từ tuần báo chuyên về tin tức trong xứ.
4. Từ tuần báo riêng cho Phụ-nữ.
5. Từ tuần báo riêng cho Nhi-đồng...

6. Một tùng thư xuất-bản những sách có chọn-giá-trị về các vấn-đề có ảnh-hưởng đến xã-hội.

Chả chur đồng-bao cho rằng các chươn-trinh ấy lơn lao quá. Lớn ao thật! Nhưng đầu sào chúng tôi cũng phải rán thiết hạnh. Trước kia chúng tôi định xuất-bản tờ nhật-b o, nhưng vì một lẽ xin phép chưa được (chúng tôi muốn làm một tờ nhật báo tên khác để khỏi có sự lộn xộn) và vì một lẽ gần đây có nhiều đồng-nghiệp ra và sẽ ra nhiều tờ nhật báo, chúng tôi không muốn có sự tranh đấu và e cho một xứ Nam-kỳ mà có đến 6, 7 tờ nhật báo thì nhiều quá đi chăng, nên chúng tôi đành gác công việc ấy lại (1), để chẵn chĩa cho TÂN-VÂN TUẦN-BÁO cho đứng đàng hay hơn.

Chấn chỉnh thế nào? Như trên kia đã nói, chúng tôi ý muốn cho Tân-Vân tuần-báo chuyên công về văn học, lịch-sử, chánh-trị-học mà thôi. Nhưng vì chưa có thể làm riêng cho mỗi vấn-đề quan trọng một tờ báo phân biệt mà phải đành

gom hết vào Tân-Vân tuần-báo này. Đó là một điều bất-đắc-dĩ, chúng tôi vẫn lo bỏ-khuyết mãi.

Nay chúng tôi rất vui lòng mà báo tin cho đồng-bào các nơi hay rằng bắt từ số tới chúng tôi sẽ bỏ bớt mục Thê-Thảo và mục Nhi-Đông là vì lần đây có vài tờ báo chuyên về Thê-Dục ra đời, vậy xin sang bớt gánh nặng cho chur đồng-nghiệp đó, còn bỏ mục Nhi-Đông là vì chúng tôi sắp ra tờ báo NHI-ĐỒNG TÂN-VÂN (ngày 12 Mars 1935 sẽ ra số 1).

Vậy từ này TÂN-VÂN TUẦN-BÁO ngoài những bài luận về văn học, chánh-trị học, sử học, thì có mục: Phụ-nữ, Cao-miền và Trung-kỳ. Nhờ bớt hai mục kia mà khuôn khổ rộng ra, chúng tôi sẽ nói rộng mỗi mục trên đây ra nhiều mà bớt là mục Phụ-nữ.

Quyền chủ-trương Bộ biên-tập mục Phụ-nữ sẽ do ông Đào-trinh-Nhất, cựu chủ bút Phụ nữ Tân-vân chủ trương, bộ biên-tập Cao-miền, do ông Mai-phùng-Xuân, bộ biên-tập Trung-kỳ do ông Cung-giữ-Nguyên, cựu chủ-nhiệm báo Tương-Lai.

Còn những vị trợ-bút thời lên tuổi đã tăng bao phen ở trên mặt báo này, khỏi phải nhắc nhắc lại, chỉ xin nói rằng những bài luận xác đáng sẽ thường ký tên Phan-vân-Thiệt, Trần-tuân-Khải, Tân-thành-Tử, Thượng-lân-Thi, v. v.

Tờ Nhi-Đông Tân-vân tuy do một chủ-nhơn nhưng bộ biên-tập riêng, do ông Văn-Trình chủ trương. Ông Văn-Trình trước kia bình bút nhiều tờ báo quốc-âm, khỏi phải giới thiệu.

TÂN-VÂN-TUẦN-BÁO

TÂN-VÂN

Thiệt... hơn

lắm. Dân không tròn huế vụ là bởi họ nghèo, mà nghèo là bởi thất-nghiệp Xin mấy ngài thương hại dùm mà nới tay cho, chúng dân lấy làm may mắn lắm.

Gần đây, bên Pháp, tuần báo Gringoire kích bác viên thanh tra Bonny một cách kịch-liệt. Bonny kiện ông chủ báo ấy đòi tiền thiệt hại. Tiền thiệt hại đâu không thấy, Tòa tha bổng ông chủ báo rồi qua bữa sau, thì viên thanh-tra tiền-cáo kia lại bị tổng ngục. Ở đời ít ai chịu nhận lỗi mình. Tuy tòa án dư luận đã xử mình rồi mà mình cũng vẫn đem ra tòa án pháp luật để kiện thế diện. Ôi! Cái thế diện của anh Bonny mới ban sơ ai cũng tưởng là to tát lắm! Có để đâu...

Trong vụ kiện thưa ấy, khi trạng sư của Bonny hỏi Hainnaux, một người chứng: « Nghe đâu có nhiều phái chánh trị thấy anh nắm những ta-lông ngân phiếu của Stavisky, eo đến lo lót anh để biên tên kẻ ngịch vô mà làm hại họ, có không? » Hainnaux trả lời: « Dù cả đảng phái chánh-trị đều đến lo lót với tôi mà làm việc ấy. » Coi đó là đủ rõ ngay ở bên Pháp, kẻ đồng đạo với nhau vì quyền lợi, thường dùng nhiều thủ đoạn để tiện mà hại nhau.

Xứ này cũng vậy! Mới đây, một ít đồng-nghiệp vì tánh đê tiện, muốn phao vu cho T. V. việc nợ việc kia. Đành rằng công-chúng ít ai tin đến, nhưng thấy cứ chỉ ấy thiệt chúng tôi bắt chận đời Chấn rồi mà lại buồn cười thêm, vì chính mấy ông chủ báo đạo đức ấy họ là tay « hát xướng » thiện nghệ, có thể làm-giáo-sư trong môn ấy cũng được nữa. Đó là một cách cạnh tranh không chánh đáng đó. Ai là người quản-tử thấy thế cũng phải kinh khi những kẻ bôn tánh hèn hạ quá lên kia. Chỉ như ham lợi mà quên nghĩa vụ phạm sự, thì chúng tôi dám thách bắt cứ ai thử đem chứng cứ chỉ to rằng TÂN-VÂN vị tiền mà coi nhẹ trách nhiệm nhà ngôn luận một lần nào, đầu trước kia hay mai sau này cũng vậy!

VIỆT LAN

tuy bút

(TIẾP THEO TRƯỞNG NHỨT)

đã đành, rất đời làm ông đê non học dở, mà cũng ham thơ, cũng lên mặt thi-sĩ, khổ quá!

Nay thời thế thay đổi, ta theo dõi học-thuật Thái-tây, đang cần phải học người ta về những phương-diện khoa-học, kinh-tế, chánh trị, lý tài, càng nhiều những hạng nhân-tài đó chừng nào mới là phước lợi cho xã hội gia-hương ta chừng ấy, chớ quyết-nhiên ta không nên đua ganh học lối từ chương thi phú cũ tây như học lối của Tàu xưa kia nữa.

Nếu xã-hội có xuất-hiện một vài ông thi sĩ tây như ông Phạm-vân-Kỳ, thật ta cũng nên phục, nên mừng, nhưng ta nên lo rằng cái về vang, cái tài bộ của ông Kỳ làm cho nhiều thanh-niên thêm muốn và bắt chước, rồi đào-tạo cho xã-hội có nhiều ông đồ tây quá đi chăng? Xưa học Tàu, rồi cnộc gây nên những ông đồ chữ Hán, giờ học Tây rồi đi chực năm nữa gây nên nhiều ông đồ chữ tây cho mà coi!

TRƯỜNG-THIỆT

TÂN-VÂN BỊ KIẾN VÌ BÀI Lương gạt Phụ-nữ

CHÚNG tôi đăng bài đó có ý coi, chắc chị em cũ g dư hiểu. Cũng giữ theo tôn chỉ (nuở nay, chúng tôi không cần quan thiết về cá-nbầu, nên trong bài ấy chúng tôi chỉ đề lên tất mà thôi.

Như chúng tôi đã nói, đề lên tất, đầu chỏ ở, chúng tôi có ý muốn chỉ chỏ làm bại của người kia và để cho va có thể sửa đổi lại việc quấy mà va đã làm.

Trường như thế, chúng tôi đã là rất thanh nhả đời: làm ơn cho một bạn đàn-bà và thực hành một cái chủ nghĩa tây về xã-hội mà không phạm đến danh giá của kẻ đã trót lỡ lầm nên tội kia. (Biết rằng họ « cố ý » mà cũng nói là « lỡ lầm », thế là rộng lượng biết bao rồi!

Thế mà ông P. T. C. vị thơ ký k a (xin khoan nói tên thiệt va đã) cho rằng bà ấy nói va nên va đã đầu đơn kiện chúng tôi, đòi 2 ngàn đồng bạc thiệt hại. Va cho rằng nói va vì va là dòng dõi thế phiệt, cháu ba đời của một vị quan lớn Nam kỳ thuở xưa và chính va hồi năm 1923 có cưới vợ là công chúa, con của một vị phé-đế nhà Nguyễn ta. Tên P.T.C. nói trong bài « Lương gạt Phụ-Nữ » va phải là ông ký này không? Điều đó, như đã nói trên, chúng tôi không mấy quan thiết, chúng tôi chỉ trích là chỉ trích cá anh đàn-ông lợi dụng tên tuổi địa vị, lợi dụng bộ dáng bảnh trai, và lợi dụng cái sự lạt lòng nhẹ dạ của chị em mà gạt gẫm chị em cho hư thân mất nết mà thôi. Nbu ông ký P.T.C. kia nhận là ông thì ông hãy vạch bằng cứ ra để quan Tòa phán đoán.

Đầu lẽ gì, chúng tôi cũng không thể không đề ý đến mấy chỗ:

1. Ông ký C. . . hiểu nghĩa chữ danh-dự một cách khác hơn cậu Sở-Khanh xưa kia quá, vì cậu Sở khi hề chuyện rồi thời chối và đưa mặt ngồi lý, còn ông ký C... này lại về ngược ra mà đòi danh-dự mình 2.000 đồng lận!

2. Nếu danh-dự của một anh Sở-Khanh mà đến 2.000 đồng thời sẽ cái đời hư nát của cô Kiều mới bây nhiều nữa chớ! Cái đời hư nát của « biết bao nhiêu nhánh phù dung » mới lấy số nào mà trị giá chớ?

Đầu sao, đã làm một việc bôn phận, chúng tôi vui lòng chịu trách nhiệm. Nhưng chúng tôi muốn chịu chỏ tòa án dư luận của chị em cùng đồng bào trong xứ phán đoán cho chúng tôi trước khi ra giữa tòa án đã. Ai là người có con gái, cháu gái? Ai là bạn quần thoa biết câu « bạc mạng cũ g là lời chung »? xin hãy cho chúng tôi biết ý-kiến trong việc này. Nếu đồng bào

các nơi cho rằng việc chúng tôi làm là phải, thì chúng tôi càng vững tâm mà đi tới mãi mãi, mà những bức thơ công nhận ấy sẽ là món thưởng tá lòng can đởm của chúng tôi vậy.

Gần đây, một nhà viết báo, à ông nghị de Carbuccia chủ tuần-báo Gringoire bên Pháp bị anh thanh-tra Bonny kiện ông làm « phạm đến danh giá » anh. Tòa Đại hình tha bổng ông de Carbuccia, rồi bửa kể đó quan Chương-ly, vì lúc xữ nghe như g lời khai của một người chứng trong vụ ấy là có Cotillon trước kia bị Bonny lường gạt vô số, ngài lấy làm bất bình bèn cho bắt Bonny giam ngục. Tiền-cáo bị tù thuở nay mới thấy đây là một (1). Ông ký C... (có thể kêu là Bonny đon Juan Việt-Nam chăng?) muốn tuơ-co-hỏi mà bị giá danh dự mình 2000\$ để kiện chúng tôi chắc sẽ được quan tòa cho một bài học. Nhưng trước khi, chúng tôi muốn cho va được đồng-bào cùng chị em cho va mới bài học trước đã, vì vậy nên chúng tôi mới trưng cầu ý kiến chị em vậy. T. V.

(1) Không nói đến sự công chúng tôi khuyến-miền ông de Carbuccia mà xúm nhau mua báo của ông nhiều quá, đến đời trong khoảng 24 giờ mà số in nhảy lên từ 400 ngàn đến 670 ngàn số. Xứ người, người ta biết trọng việc phải đó!

SAIGON

(TIẾP THEO TRƯỞNG NHỨT)

Đông-Pháp. Saigon sẽ là cá trung trong của mấy thuộc địa này. Saigon đã đóng được nhiều chiếc tàu vận tải, cũng hãng k ác tàu đó g ở Pháp. Saigon sẽ là hải cảng chánh, đóng tàu để chỏ chuyên hàng hóa qua đây cũ-lao kia. Việc thông thương mau lẹ, sự đi về rất dễ, thì dân Annam sẵn lòng sang má xớ ấy làm ăn. Nguồn lợi của thuộc địa Pháp để cho dân thuộc địa Pháp nhờ. Không thì chẳng chịu ảnh hưởng của Tàu và Nhật (người Tàu và Nhật lần lần sang làm ăn ở các xứ này rất đông) thì cũng chịu ảnh hưởng của các thuộc địa ở gần (v các thuộc địa của Anh và Hòa Lan ở gần đó sung túc hơn). Về phương diện kinh tế cũng như mọi vệc khác, hề cho người chếm « thượng phong » trước thì lúc sau kuó mà lấy lại đặng.

Chừng nào Saigon sẽ trở nên một hải-cảng thứ nhứt ở vùng này? Chánh phủ Pháp đa đoan công việc chưa dễ đã tính chuyện này gấp được. Chờ xem./

TÂN-TUÂN-H-1

Trả lời cho kẻ dục lợi nói xấu người

Thiệt hay giả — Coi cho kỹ

Vì có kẻ thấy thuốc Suru-lộc Bi-ưng-hoàn, hiệu Ông Tiên, gồm trị các chứng bệnh phong tình hay hơn hết, ai dùng cũng dứt tuyệt nợ, báo chày một cách mạnh mẽ, kẻ ấy đem lòng ganh ghét nói với nhiều người rằng: Bức thơ của ông Trần-vân-Kíp ở Marseille khen tặng thuốc Suru Độc đó, nhà thuốc làm giả. Viện lẽ rằng, bên Pháp không thuốc nào hay trị bệnh phong tình hay sao?

Đó là một sự sai lầm của kẻ ấy, mà có thể làm mất giá trị của chúng tôi. Vậy nhà thuốc xin trình cái Règlement de compte của nhà thơ ở Marseille, luôn về cái ricipissé gửi thuốc ở nhà thơ Tân-Linh, đặng kẻ ấy biết luôn rằng nhà thuốc Ông Tiên dám làm cam đoan nói thân chủ

RÈGLEMENT DE COMPTE

d'un envoi contre remboursement

Le destinataire a pris livraison ou a refusé de prendre livraison (1)
L'envoi auquel était jointe la présente déclaration

Le montant de l'encaissement soit _____ francs
représenté, sous déduction de frais ci-après détaillés, par le mandat postal ou télégraphique (1) ci-inclus

Droit d'encaissement. _____
Taxe télégraphique _____
Droit de commission _____

Mandat (1) postal n° _____
télégraphique n° _____

Total égal _____
L'envoi a été fait le _____

RÉCÉPISSÉ n° 82b
à remettre au déposant n° 9271

Nom et adresse du destinataire
M. Trần-vân-Kíp n° 113
Rue de Suez
Marseille

Nature de l'objet
Valeur déclarée (1) 450,00
Remboursement
Poids

Votre notice spéciale au verso
Coller ici l'étiquette garantie
originale du G-2.

nào dùng thuốc Suru độc, không hết bệnh không lấy tiền, thì biết chắc thuốc công hiệu thế nào. Chẳng phải người mình không có thuốc trị bệnh phong tình một cách quả quyết đâu. Nay mai, nhà thuốc sẽ chụp hình đưa khuôn ni thêm những thơ khen tặng các thuộc-địa Pháp cho kẻ ấy biết luôn.

ÔNG BUI-PHUNG

di sứ Huế Kỳ hội năm 1863 -

III

Vì kể chép sơ câu chuyện này chưa có dịp lục

thấy những thơ văn tức cảnh và ký-sự của Bùi tiên-sanh lưu lại, nên khó g thể biết rõ ngày giờ năm tháng nào tiên-sanh ở Hương - cãng đap tàu và qua đến Huế-kỳ. Sự đó chính cụ Đản-viên cũng quên.

Song, nói đại-ước tiên-sanh sang đến Hương - cãng vào khoảng tháng 5 hay tháng 6 năm 1862, rồi ở đó xuống tàu đi Mỹ-châu liền, chắc là khoảng giữa năm 1863 mới tới, là v thuở ấy cơ - quan giao - thông đâu có mau lẹ dễ dàng được như bây giờ.

✧

Hồi này, ông Lâm - Khảng (Lincoln) làm tổng - thống Mỹ quốc và tto g nước đưong có cuộc Bắc Nam ội chiến, tung bưng, vang dậy.

Duyên do tự cái chánh-sách phóng nô (abolition de l'esclavage) mà ra

Nguyên đất châu Mỹ đời cổ là đất của dân da đỏ da đen; trải mười mấy thế-kỷ trước, các giống người Âu-châu lần hồi dời qua chiếm-trị, khai-thác, sanh-sản ra đông quá. Rồi thì « cường tân áp chủ » (khách mạnh lấn ép chủ nhà), người da trắng đối với dân hỗn-thô, hoặc ra tay lam tuyết giống lần đi, hoặc bắt họ làm nô lệ mình. Mỹ-quốc từ năm 1859 về trước, vẫn có tục mua bán bắt buộc giống dân yếu hèn làm nô-lệ, y như lam xứ châu Phi còn giữ, chứ không cho giống dân ấy hưởng chút quyền-lợi chánh trị nào; rất đối họ bị coi như không phải loài người nữa là khác.

Nhưng đến năm 1859, ông Lâm-Khảng (Lincoln) đắc cử tổng-thống Mỹ-quốc, ông cho cái cách áp bức khinh khi thô dân như thế là vô nhơn-đạo, liền ra tay mạnh dạn thi hành chánh - sách phóng nô. Cái ngòi nội-chiến sanh ra tự đó. Các liên-bang ở phía Bắc tán-thành chánh-sách phóng nô, còn các l êu-bang ở phía Nam thì nghịch lại không chịu; thành ra vì vấn-đề phóng nô mà gây nên cuộc nội - chiến kịch-liệt giữa Nam-Mỹ và Bắc-Mỹ, gọi là guerre de Sécession. Hai bên đánh nhau ròng rã 5 năm; từ 1860 cho tới 1865 mới thôi. Kết - quả Bắc Mỹ thắng trận, nghĩa là chánh-sách phóng-nô của ông Lâm-Khảng thắng trận.

✧

Nếu Bùi - tiên - sanh nhà ta qua đến Mỹ-quốc vào khoảng năm 1863, thì chính là bước vào một cái nhà đưong có lửa cháy n, hi-nạt; giữa lúc Nam-Mỹ Bắc-Mỹ chọi nhau đưong hăng.

Ví dụ một người túng thiếu, phải lặn lội đi tới một nhà giàu ở quận xa tỉnh khác để hỏi vay tiền, mà tới nhằm giữa lúc vợ chồng anh nhà giàu

đưong giận hờn dấm cú nhau tung bưng, đập hễ đồ đạc tan nát, vậy thì bắt hạn cho anh đi hỏi vay hết sức. Vì gặp chủ nợ giữa cơn lộn xộn thế ấy thì làm sao trông mong thành-tựu việc mình cho được! Song việc đời nên hư may rủi không biết đâu là chừng, lã n lúc nó xảy ra ngoài cả ý-liệu của người ta không dè cũng có. Anh đi hỏi vay, toi nhằm lúc vợ chồng nhà giàu gây gỗ, nhưng nhà nó nếu anh c ông cầm quyền có thể, thì mặc chuyện gây ã, anh ta cũng cứ ra tiền cho vay: một là tự quyền mà làm đại, cho bõ ghét chị vợ chơi, hai là anh ta có dụng tâm cao xa, có thấy chỗ lợi cho mình mới làm chứ. Cái cảnh Bùi tiên-sanh qua Mỹ-quốc lúc này, mường tượng như cảnh người đi hỏi vay đó.

✧

Đoạn trên đã nói tiên-sanh mạo viết lấy quốc-thơ và tự sã n lấy trao-phục tam-phẩm; việc gã-mạo ấy chỉ duy có lương - tâm của tiên - sanh tự biết mà thôi, chứ đứng trước mắt người Mỹ, thì tiên-sanh nghiêm-nhiên là một vị sứ-thần, vì trong mình có mang sắc-phục hôn-quốc, trong tay có cầm tin-thơ (lettre de créance) đưa trình ra hẳn hoi.

Cái cảnh tiên-sanh là người Việt-nam thứ nhứt đề chun vào đất nước Huế-kỳ. Chắc người ta ở Hoa-thanh-Đốn thuở ấy ngó thấy tiên - sanh cũng phải trầm trở quái lạ, như là người ta ở Ba - lê về đời Louis XVI thấy Hoàng - tử Cãnh, và đời Napoléon III thấy cụ Phan - thanh - Giản kia vậy. Tiên-sanh ở trú năm tại Mỹ-quốc mới trở về, nói chuyện với gia-nhơn rằng hồi ở Hoa-thanh-đốn, đi đâu một bước, người ta cũng bu lại dóm ngó hỏi han, cho là một kẻ dị - tướng kỳ - hình, từ trên tinh - cầu nào rớt xuống. Tuy vậy, về phía các yếu - nhơn chánh - khách, thì tiên - sanh được tiếp đãi tử tế; họ mời đi yến tiệc chỗ này, du - lịch chỗ kia luôn luôn. Hình như ngay sau khi về nước, tiên-sanh đã có cái cảm-trởng như vậy đối với gia-lương:

— So với thiên-hạ, mình ngu hèn q á, dầu có đến cái vận-mạng thế nào cũng đàng. Bây giờ có tri-kỹ cũng trê mắt rồi.

Thiệt nhờ có người bạn Huế-kỳ đi theo dẫn-đạo, giới-thiệu, lại ra sức vận-động mưu-cầu, cho nên tiên - sanh giao-thiệp với nhiều yếu-nhơn trong Quốc-hội và cránh - giới Mỹ. Máy ông này sắp đặt cũ dẫn tiên-sanh được vô trước mặt tổng-thống Lâm-Khảng mà đệ trình

quốc-thơ và tỏ bày sở nguyện một cách tuông-thiết.

Không biết chánh-giới Mỹ bàn tính ra sao, mà cách một vài tháng sau khi hội-d ện, thì tiên-sanh tiếp được trả lời:

— Được, ông sắp đặt để trở về nước nay mai. Sẽ có binh lính và tàu trận đưa ông về.

Tuy giữa lúc Mỹ-quốc có nội-chiến mà tổng-thống Lâm-Khảng cứ điều binh khiển tướng qua Đông-phương như thế được, là vì ông có quyền tối-cao, và lại trong cuộc chiến-tranh lúc ấy, phần thắng lợi đã về phe Bắc Mỹ, tức là phe ông, phe chủ - trương chánh-sách phóng nô cho được mới nghe. Ai hơi biết đại-thể thiên-hạ cũng dư biết tâm ý người Mỹ bấy giờ đưong bắt đầu muốn mở mang gây dựng thế lực mình ở Đông-phương. Một lẽ khác là vua Napoléon III Pháp-quốc mới can-thiệp vào việc xứ Mê-tây-co (Mexique) mới đó, (1862) không lẽ người Mỹ không buồn; giờ họ muốn nhơn cơ-hội trả đũa lại chơi.

Ở đời, việc vì cũng lợi kỹ trước hết, cuãng ai tử tế với ai!

Đang này, một việc cầu muốn, lặn lội rất công-phu, thế mà đến kni được rồi, Bùi-tiên-sanh lại giật mình lo sợ: Lo sợ về nội tự chuyên, không có quân-mạng mà rước ngoại-binh về nhà. Tiên-sanh phải thú hiệt:

— Thôi, xin các ông hãy khoan phát binh. Tôi đi đây chỉ do lòng riêng nòng nân vu ái mà đi, chứ sắc-phục tôi mang, quốc-thơ tôi trình đều là giả mạo hết thảy. Các ông có lòng, tôi rất cảm ơn, nhưng để cho tôi trở về cố-hương, xin được tin-thơ và danh-nghĩa hẳn hoi rồi tôi lại sang đây, sẽ hay. Bởi một việc trọng đại như vậy, nếu rủi có bề nào, tôi bị luật nước chu-di tam tộc chứ không phải chơi.

Chánh-giới Mỹ - quốc thấy tiên-sanh thật thà, họ chỉ tức

cười chứ không bắt lỗi; lại còn cho tiên-sanh một khoản tiền lộ-phí rộng rãi để về.

IV

THƠ sanh mưu quố; thật là khổ-tâm!

Phần bị hoàn-cảnh của thời đoi nghiêm khắc, phần mắc tư-trởng về luân lý buộc ràng, ta không nên lấy gì làm lạ về chỗ Bùi tiên-sanh thập thò sợ hãi. Vì một việc quan-nệ lãv đình thế ấy, người hữu chí ma vô quyền như tiên-sanh làm sao dám tự - quyết cho được? Hoàn-cảnh và tư-tuởng mấy ng-n năm, không un đúc người mình có cái tánh cách quật-cường để cho Bùi tiên-sanh có can đảm làm như lấy-hương Long-thạnh của Nhựt-lồn trước hồi duy - tân cải cách. Người như ông Nguyễn-trường-Tộ biết đại thể thiên-hạ, mộ văn - minh Thái - tây, muốn cho quê hương mình mau mau thay cũ đổi mới lãm, nhưng mà nói không ai nghe, mà ai không nghe ông cũng đành chịu, ấy cũng vì dân-tộc ta thiếu cái tánh-cách quật-cường đó.

✧

Dầu sao mặc lòng, Bùi tiên-sanh hồi ấy, thật là một ông đồ nhc cổ-hủ cả trăm phần trăm, hẽ mà dám lam anh Thân - bao - Tư, bạt - thiệp xa xuôi tới mấy ngàn muôn dặm; lại dám cho đến giả-mạo sứ-thần, nghĩ cũng kỳ khôi gan dạ lãm vậy.

Nghe nói lúc tiên-sanh về nước rồi kể chuyện trãng-du và việc giả-mạo cho mấy ông bạn tâm-phúc nghe; mấy ông này thao mồ hôi và g ặt mình rồn ốc dùm cho tiên - sanh, một hai khuyên tiên-sanh phải giấu nhem cho lung, không thì mất đầu uông mạng. Nhưng tiên-sanh cứ cười nói tự-nhiên:

— Can có gì mà phải giấu nhem. Để tôi thú tội và xin đi một phen nữa; nếu phải mất đầu uông mạng cũng cam. Máy anh sẽ lượm xác tôi mà chôn, hay là sẽ đặt tiệc tiên hành quan sứ; hai đàng ấy chỉ trong nay mai sao cũng có một, máy anh cứ dự-bị sẵn sàng đi!

Thiệt, tiên-sanh tức-tức vô kinh thú tội, điều trần thiết-yếu cách nào không rõ mà được bình an vô sự, lại còn được phép vượt biển Đại-tây lãn nữa là khác.

Lãn trước giả-mạo; lãn này trang-nghiêm chỉnh-lẽ

Lãn trước là anh thơ-sanh, lãn này là quan lớn tam-phẩm.

Lãn trước đi lên lúc trợ trợ một mình với anh Mỹ-châu

thi-hữu, [chớ lãn này đưong hoàng minh bạch, có tin-thơ, có lễ-vật, có phó-sứ, có lính hầu. Lòng giả thành chon!

Nhưng vậy mà lãn trước lã may, lãn này thì rồi. Nhiều việc trên đời, có cái cơ-hội nõ nhãm lúc thò đầu ra, không mau tay nắm lấy hõng nó thì nó thụt cổ vào mất, không kéo lại được nữa.

Ta nên biết chỗ ngày giờ từ khi tiên-sanh trở về cho đến lúc lại đi, xa cách nhau đến ba bốn năm chớ nào phải ít. Ba bốn năm cách nhau, cái thời-gian ấy đã thay đổi việc đời và lòng người biết bao nhiêu rồi!

Liều mình sóng gió, trút năm biển trời, Bùi tiên-sanh sang đến Hoa-thanh-Đốn thì chánh-cuộc ở Mỹ đã biến-hóa khác xưa, mà nhơn-tâm đối với tiên-sanh cũng chẳng giống ngày trước:

Tổng thống Lâm-Khảng đã bị ám-sát hai năm trước rồi, còn những yếu-nhơn ăn cần tử-tế với Bùi tiên-sanh hồi nọ, giờ cũng tán lãc liệh-tinh đầu hết. Phe chấp-chánh bây giờ là phe khác, không phải phe cùng tiên-sanh nói chuyện mấy năm xưa.

Giao-thiệp... Tỏ bày... Nhắc nhở... tiên-sanh phí công. Cái óc con buôn của người Mỹ đã có từ hồi ấy: chuyện gì cũng tỉ-h tiền bạc trước đã. Họ nói:

— Nước chúng tôi nội-chiến vừa giũt, thương tích chưa lành, giờ nói chuyện ăn cơm nhà, làm việc người không thể nào được. Nếu có phải trước kia có lời ước hẹn như ông đã nói, vậy thì ông về lo 2 triệu lượng bạc đem qua nạp tiền tổn-phí, sẽ hay.

Tiên-sanh rầu rĩ trở về.

Về tới nhà rồi, tiên-sanh đem bết tâm-lực ra lo một việc, là việc tìm kiếm 2 triệu nãn bạc. Một xứ không có mỏ bạc nào để moi lên, lại cũng chưa có công-ngh: sản-vật gì lớn lao bán chác, thì kiếm đâu cho ra số tiền ghé góm ấy?

Tiên - sanh trông vào món thuế ghe thuyền nước ngoài tới lui mua bán, cho nẽa lại xin làm chức cũ là chức Thương - bạc - sứ để thâu lợi kiếm tiền. Sự hy - vọng không phải là không đúng, chỗ dung tâm không phải là không hay, nhưng mà nguồn lợi của mình còn nhỏ nhen hẹp hoi quá đi, nó không thể nào cho mình được như nguyện. Bởi vậy ròng rã năm bảy năm sau, tiên-sanh ước lòng kiệt - sức, mà trong mười phần ý muốn, rãn tom góp tìm kiếm lấy một phần không xong.

Đã vậy mà những kẻ ngoi cao thế lớn, lại đem lòng ganh niền ghét ngổ, không giúp đỡ cho công việc tiên - sanh lo toan chút nào, lại tìm cách trở ngãn khó ã là khác. Họ sợ tên - sanh lập được đại công tất sẽ cao quý hơn họ chẳng, nên họ rình mò hãm (COI TIẾP TRƯONG 4)

TÂY AN

Hình thời-sự

hai cho được mới nghe.

Cả chục kẻ tiểu-nhơn lập tâm mưu hại một người quân-tử, thì người quân-tử đâu có khôn khéo cách gì, chẳng trước thì sau, cũng phải sa cơ mắc kế, đổ chạy đầu khỏi!

Quả nhiên, được ít năm sau, bọn tiểu-nhơn bày điều dặt chuyện, làm cho Bùi tiên-sanh phải vào ngục; bấy giờ họ mới khai chuyện giả-mạo sử-thần trước kia mà buộc tiên-sanh vào tội mưu tính khi-quân nước; độc chưa! ghê chưa!

Bị giam trong ngục một năm mấy, bữa kia tiên-sanh nả ra miệng; chết vì thuốc độc. Không biết là tiên-sanh buồn bực quá rồi tự tử, hay là bọn tiểu-nhơn bắt uống thuốc độc cho chết đi; ấy là một chỗ còn nghi, mỗi thuyết chủ-trương một khác.

Cu Đản-Viên thuật chuyện tới đó:

Sự tích của Bùi-Phụng tiên-sanh như vậy, kể ra thật xứng đáng là một bức kỳ-sử của nước mình, ta nên thần-phục. Câu chuyện đại khái là thế, còn như văn thơ của tiên-sanh lưu truyền ở trong nhà nhiều lắm, tiếc vì tôi xem đã lâu ngày quá rồi, không nhớ được câu nào trong trí nữa. Hình như tiên-sanh có cả tập kỳ-sử đi chơi Mỹ-châu; quê hương tiên-sanh chắc anh đã biết, khi nào có cơ hội, nên đến tận nơi mà xem.

Câu chuyện cu Đản-viên thuật cho nghe đã 8 năm nay, mà tôi vẫn mừng rỡ như được nghe đầu bữa hôm qua, vì tấm lòng kính mộ Bùi tiên-sanh đã chôn câu chuyện vào trong trí nhớ của tôi chặt lắm. Tôi vẫn trông có dịp như hôm nay để viết ra. Nhưng đây chỉ là viết đại-lược vậy thôi.

Cái trang-chí của tiên-sanh thật kỳ, mà cái thân-thể kết-cuộc thật thâm; sự cảm-tưởng ấy bắt tôi nhớ lại hai câu thơ của Văn-hoàng-Đạo đời Minh, chính tiên-sanh đã có dịp lấy câu dưới để tự cảm, mà không dè thân-thể tiên-sanh về sau lại vận nhẫm câu trên nữa:

甘以清流蒙黨禍
恥於亡國作詩人

CAM ĐI THANH-LƯU MÔNG ĐẢNG HỌA.

XỈ Ư VONG QUỐC TÁC THI-NHƠN.

Thi-nhơn như tiên-sanh mà hoài-bão thế kia, mạo-hềm thế nọ, đáng phục không hết, đâu có chỗ đáng trách. Thế mà tiên-sanh cũng lấy câu thơ trên để tự cảm tự-trách, tôi nghĩ thật là bức quân-tử quá khiêm vậy.

ĐÀO-TRINH-NHẤT

DẦU CÙ LÀ THIẾT

AN NINH

đứng nhất trong các thứ dầu cù-là

Thứ nhỏ 1 lĩ 0.84
Thứ lớn 1 lĩ 1.60

Thơm dịu, trị bá chứng rất thần hiệu.

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ TẠI
45, Rue Aviateur Garros SAIGON

Từ rày sắp tới có Hoàng-Hậu Paris phải biết khiêu-vũ mới được. Vậy nên mấy cô định ứng cử năm 1935 lo tập khiêu-vũ trước.

Ba chục năm nay, ở Nhật cấm không cho xâm mình. Tuy thế, những người đã xâm lờ được phép hội hiệp mười năm nhưng phải chịu nhận cống hiến cái da mình cho Y-khoa học-đường khi mình chết rồi. Hết thấy đều vui lòng chịu

Ông Louis Rollin thượng-thor bỏ thuộc địa đã khai-mạc Cuộc hội nghị thuộc-địa kinh-tế đã khai-mạc hôm tháng rồi.

Đám táng nữ-anh-hùng Hélène Boucher tại Paris rất long trọng

Món quà mùa xuân :
Nhiều kiểu ruban và lacets
nhưng vừa đẹp vừa tốt ở
Pháp gửi qua để biểu chi em

MY-NGỌC

NỮ-CÔNG HỌC-ĐƯỜNG

53, Gallieni-SAIGON

(Gần rạp hát Thành-Xương)

Thêu máy, thêu tay, may y phục Tân Thời. Bánh mứt Nam và Tây - Dạy hay, giá rẻ, kiểu đẹp. Kính mời chị em đến sẽ được vừa lòng.

Hình vẽ thật giống, không giống gửi trả lại.
Hình vẽ buste noir 50x60 giá 2\$70.
Hình rọi có màu da người 30x40 giá 2\$00.
Ở xa gửi Contre Rt. do nơi
NGUYỄN-VĂN-KHUÔNG
Artiste portraitiste
432, Quai de Choquan
(En face de la gare Jaccaréo)
CHOLON

ĐỒNG - bảo ta, những người biết đọc chữ Tàu có thể coi sách Tàu đã đành, mà cũng chưa chắc là kiếm được những sách chép đúng đắn mà coi, còn ngoài ra những người biết quốc-ngữ thì chỉ dựa vào mấy cuốn truyện sách điêng nghĩa mà bàn về sử ký nước Tàu. Khi phải nói, tin nơi mấy bộ sách truyện dền - nghĩa ấy nhiều khi sai lầm lắm. Và lại, những thứ sách Tàu mà ta đến quốc-âm cũng vẫn không đủ, vẫn thiếu sót, vì dụ truyện sử từ nhà Nguyên, nhà Minh, nhà Thanh cho đến Cộng-hòa Dân-quốc nào thấy có ai phiên dịch đâu.

Vì lẽ ấy cho nên thỉnh thoảng trên báo này hay bàn qua những đoạn lịch sử của nước Tàu, khảo cứu kỹ lưỡng chắc chắn, tưởng cũng là bổ ích cho sự học hỏi của độc giả được một vài phần.

Nay xin nói chuyện về giặc Quyên-phi.

Nhắc sơ đời Minh, vua Sùng-Trinh bị giặc Lý-tự-Thanh đánh phá, phải thất cố mà chết, tướng Ngô-tam-Quốc rước vua Mãn châu về dẹp giặc, đến khi dẹp rồi thì chúa Mãn tức vị Hoàng-đế Trung-huê, lấy hiệu nước là Đại-Manh.

Tổ nhà Thanh là vua Thuần-Trị, truyền ngôi cho con cháu là vua Khương-Hi, vua Uẩn-Chánh, vua Càn-Long, vua Gia-Khánh, vua Đạo-Quan, vua Hàm-Phong, vua Đồng-Trị, đến vua Quang-Tự thì Thanh-trào đã được 230 năm rồi. Đạo trời tan lãn lại hiệp, hiệp lâu lại tan, hết loạn rồi trị, hết trị lại đến loạn. Đến đời vua Quang-Tự thời quân-chủ đã suy vi, lòng dân bất phục nhà Mãn-Thanh là không phải chánh người Tàu, thêm không khéo cai trị, làm cho quốc-gia hèn yếu, bị ngoại-bang (Hong-Mao, Bồ-tào-Nha v.v.) từa thế khinh khi hững hững quá. Vua Quang-Tự có lẽ là một vị vua thức thời vụ lắm chứ không phải ngu muội gì, nhưng nhằm hồi thời xui vận mệnh nên khiến cho gây nhiều cảnh ngộ chẳng may, dầu cho có tài-trí bực nào cũng phải có tay mà chịu.

Khi vua Hàm-Phong thăng hà (1861) thì con trai lên ngôi tức là vua Đồng-trị. Bà mẹ vốn là thứ phi của đức tiên-đế

chính bà Tây-Hậu làm phụ-chánh, vì tân-vương chỉ có 6 tuổi. Lúc ấy giặc Thái-Bìh Thiên-Quốc còn đương thịnh thế, nữ Bà và mấy tướng tài như Tả-tôn-Đường và hai anh em Tảng-quốc-Phiên khéo điều đình cho các hải-quân của Anh và Pháp giúp sức mới la dẹp được.

là con nuôi của vua Đồng-trị. Vua mới chính là vua Quang-Tự đó.

Trong trào vua này, nước Tàu gặp phải nhiều việc quan-hệ, như việc lính Tàu giết chết viên lãnh sự Anh là Margat, (làm cho Tàu phải bồi thường 3 triệu quan và phải khai mả hải cảng cho cuộc thương mại

bất bình quá không tin được mà phải dấy loạn, ban đầu là do một hội thể dục đấm cú mà ra, nên kêu là Quyên-Phi. Về mặt quốc-tế và về mặt quốc-gia Trung-Huê, trận giặc Quyên-Phi có lắm ý-nghĩa : ấy là sự xung đột giữa Đông với Tây, ấy là sự phản kháng của kẻ yếu đối với người mạnh, ấy là sự dân gian bất phục các nhà cầm quyền chính, và ấy là một cái hạn trọng tiêu biểu cuộc cách mạng Trung-Huê mấy năm sau vậy.

Mấy năm trước đây, nước Tàu bị ngoại-quốc hiếp đáp quá, có việc lỗi thời với hầu hết liệt-cường : Anh, Đức, Pháp, Nhật, ... rồi cuộc Tàu phải bồi thường và bị chiếm đất. Nói tóm, nước Tàu bị vào cái thời kỳ nhượng đất và nhượng các mối lợi khai khẩn xe hỏa. Ngày 14 tháng 11 năm 1897, Tàu nhượng cho Đức vịnh Thanh-đảo (Son-đông) vì hải cảng ấy bị Đức chiếm

để bồi thường hai ông cố đạo dân họ bị giết. Ngày 24 tháng sau năm 1898, nhượng cho Anh hải cảng Uy-hải-Vệ (trong một kỳ hạn bằng Lữ-thuận-Khẩu) (Lữ - Thuận - Khẩu bị nhượng cho Nga năm trước). Ngày 20 tháng 11 năm 1899, nhượng cho nước Pháp xứ Quảng-châu-Loan. Về việc xe lửa thời đã nhượng cho Nga đường Trun-Đông, đi từ biên giới Tây-bá-lợi-Á sang qua Mãn-Châu cho đến thành Wladivostock; nhượng cho Đức đường Son-Đông, từ Tế Nam tới Thanh-Đảo; nhượng cho Pháp đường Vân-Nam (từ Vân-Nam-Phủ tới Lào-kay) Còn con đường Bắc-kinh tới Hôn-khâu thời lại nhượng cho một công-ty của Pháp và Bỉ-lợi-Thời.

Tình thế như vậy, vua Quang-Tự từ khi trưởng thành đã lấy làm buồn tủi lắm rồi. Ngài định phải lo phương cứu nguy cho nước, bèn thương-nghị với các nhà học-giã đương thời. Chương trình của ông Khương-Hữu-V (người Quảng-Đông) được Ngài công-nhận, bèn với Khương vào Bắc-kinh hệ-kiến. Liên sau đó, Ngài ra tiếp tục luôn mấy đạo chỉ dụ định cuộc cải cách cho nước Tàu theo một khuôn khổ như nước Nhật.

(Kỳ sau tiếp)

PHAN-VĂN-THIỆT

GIẶC QUYÊN PHI

Viên-thê Khải hồi làm quan với Mãn-Thanh

Dưới đây là quang-cảnh hồi quân lính liệt-cường kéo đi thị oai ở thành Bắc-kinh rồi sau chiếm thành. Bà Tây-hậu phải chạy lên núi Nhiệt-hà

Trên đây là Túr-tước Ketteler Lãnh-sự Đức bị giết ở Bắc-Kinh

Năm 1875, khi vua được 19 tuổi, bỗng ông bệnh chột mà thác. Vài nầy sau, Hoàng-Hậu đương có nghề cũng thác luôn. Ai nấy đều lấy làm lạ hết sức.

Bà Tây-Hậu mới đem cháu kêu bằng di, con của một vị vương nhà thúc bá với vua Hàm-phong, lên ngôi, nói dối rằng đưa trẻ ấy (mới có 4 tuổi)

quốc-tế được thâm nhập trong nước) sự đặt đường xe lửa thứ nhất từ Thượng-Hải lại Ngõ-Hùng, sự nước Pháp chiếm cứ Nam-kỳ mà sinh ra lắm đều ngoại-giao rắc rối, tới trận đánh thứ nhất với Nhật, vân vân, nhưng có việc quan-hệ như ấy là trận giặc Quyên-Phi.

Trần giặc ấy do dân gian

Bệnh tê bại ! Fịnh xuội !

Là bệnh rất cần yếu cho thân thể con người

AI bị chứng tê, bại, ai bị bệnh phong thấp là tay chân hay tê mỏi, hoặc nhức nhối khó chịu nên phòng ngừa bệnh xuội trước đi, mau dùng :

PHONG THẤP CỐT THỐNG THỦY

hiệu « Ông Già » thì trừ được bệnh xuội ngay.

Là một thứ thuốc dùng nhiều chất thuốc thật hay làm cho huyết mạch điều hòa, t.án người tráng kiện. Cả trăm người dùng rồi đều thấy hiệu quả chẳng sai.

PHONG THẤP CỐT THỐNG THỦY có trữ bán khắp nơi

Giá mỗi chai có... 0\$50

VIÊN-ĐÔNG ĐẠI DƯỢC-PHONG
115, Rue de Paris - CHOLON

Nhà thuốc VIET-NAM

ĐÔNG-HUÂN-DƯƠNG

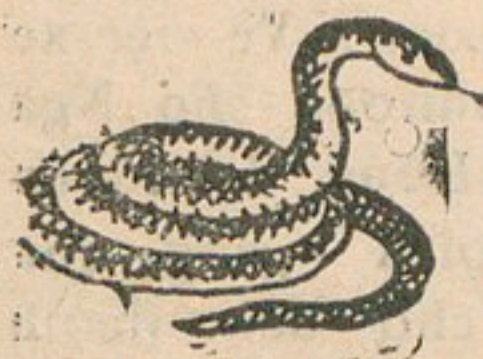
235-237 rue Cáymai CHOLON

3 đời danh tiếng (thuộc gia-truyền)

THUỐC SỐ 5. - *Giải ban thời nhiệt tán* : Trị nóng và trừ tuyệt các bệnh ban trái, người lớn trẻ em đều dùng được. Một hộp 0\$20, mỗi bao 0\$10.
THUỐC SỐ 23. - *Sâm-nhung Bổ huyết hườn* : Bộ thận, trị mộng tinh, di tinh, đàn bà con gái kinh nguyệt không đúng, huyết kém, xanh xao, nước da huỳnh đàng, đàn ông khí suy, gân cốt bại hoại, tinh thần mỏi mệt, ăn uống chẳng biết ngon. Mỗi hộp 1\$00 (mỗi đ. được 5 bữa).
THUỐC SỐ 18. - *Sâm bối bồ phi hườn* : Các chứng bệnh ho như ho lao, ho tòn, ho lạc huyết, súc huyết và chứng bệnh ho già hay làm mệt, đã dùng đủ thứ thuốc không hết. Xin hãy tìm thuốc số 18 này mà dùng thì tật bệnh sẽ tiêu trừ, khỏi lo tiền mất tật còn. Mỗi hộp 1\$00 (mỗi đ. được 5 bữa).
THUỐC SỐ 4. - *Hải nhĩ thất lý kình phong tán* : Trị trẻ em từ lúc mới đẻ tới giáp thời nói bị những chứng bệnh là : áp mạng kinh phong, đực chừn, con mắt thường hay ngó lên, ho hen khô khè cùng là tới ngã thường hay đổ mồ hôi đầu, hoặc bị chướng bụng mạng tý phong đó hay làm ên xương sống, mỗi ve 0\$20.
DẦU ĐÔNG-HUÂN trị bá chứng hay hơn hết. Có bán khắp nơi. Ve lớn 0\$15, ve nhỏ 0\$07

Liếc mắt mồm Chầu

1 CON RẮN DÀI GẦN 2 THƯỚC Ở 7 THÁNG TRONG BỤNG NGƯỜI

TÔI còn nhớ cách nay chừng 15 năm, một người bạn thuật chuyện cho nghe rằng ở làng anh ta mới có một đứa nhỏ bị mẹ nó đánh bẻ sọ ra chết tươi, mà trong óc nó văng ra không biết là mấy trăm con đĩa nhỏ nhỏ.

Xét ra nguyên-nhơn thân nhỏ ấy từ hồi 7, 8 tuổi, mỗi ngày đều ra tắm lội ở con sông nhỏ trước nhà nó ở. Trẻ nít ta khi tắm sông năm ba anh em, hay đua bơi lội hụp làm vui, ấy là sự thường. Trong khi lặn hụp, một con đĩa nhỏ xia chưa tuốt vỏ trong lỗ tai của thằng nhỏ nói đây mà nó không đề.

Con đĩa ấy ngui ngoai trong lỗ tai thằng nhỏ rồi chưa tuốt lên óc; tuy ban đầu thằng nhỏ nghe có cái gì làm nhột trong tai, nó nói cho cha mẹ hay, cha mẹ chỉ nghĩ rằng trẻ nhỏ tắm lội, bị ước thấm vỏ mà chưa ra hết, chờ đâu đề là có con đĩa. Vô ở trong óc là chỗ thuận tiện sanh-trưởng, con đĩa lần lần lớn lên và sanh nở con cái dòng họ nó ra, làm cho thằng nhỏ bị chứng như: đầu nòn nhột luôn luôn. Cách mấy tháng sau, nó vì chứng đó mà hóa xanh xao ngày ngày làm như người mất hồn mất trí.

Cha mẹ nó kiếm thầy thuốc ta lúc đầu, rồi sau đưa lên năm nhà thương một tháng cũng vô công-nhiệm: thầy thuốc nào cũng cho là thằng nhỏ bị bệnh đau đầu vậy thôi. Thuốc này thuốc kia cũng không hết, thét cha mẹ nó đành chịu.

Một bữa nọ, nó đương ngồi gục mặt trước thêm, đau đớn rên la, người mẹ tưởng nó làm cho quá sợ vậy đề có cơ cho khời phải làm việc, vì lúc ấy mẹ nó buồn cầm chổi ra quét sân mà nó đứng dậy không nổi. Nó khóc và nói:

— Trong đầu tôi như có con gì bò chạy rần rần, làm đau và nhột lắm, mà à!

Người mẹ giận dữ, quên cả con mình bị bệnh như thế này, sẵn trong tay cầm cây thước bản, bẻ dờ lên mà đánh xuống đỉnh đầu đứa con một cái, tuy không nặng gì lắm, mà con ngã lẩn ra chết liền: văng một miếng xương đầu ra, lòi óc. Mẹ sợ hoảng chạy lại gần xem, thấy cả trăm con đĩa nhỏ nhỏ đang bò lúc nhúc cả ngoài lẫn trong.

Bấy giờ mới biết căn-nguyên nhưc đầu mất trí của thằng nhỏ bấy lâu là tại đó, ghê không?

Câu chuyện này nghe lạ lùng

quái gở, như chuyện bày đặt, nhưng chiếu theo sự lý, thiết có thể phát sanh ra được. Ở Tây-phương trước đây cũng có một chuyện lạ như thế, tức là chuyện kể ra dưới đây, đăng trong báo *Journal des Débats*, ở Paris, một tờ báo đứng đầu lâu đời của nước Pháp.

Báo *Journal des Débats* đăng in như vậy:

Bầu-báo vừa hay tin rằng mới đây ông đốc-tơ Mott bắt được con rắn ở trong bụng một anh thợ may tại châu hành Essex (Mỹ-châu) phải chun tuốt ra, thật là lạ lùng.

Nguyên là anh thợ may này tên *Frédéric Williams*, cách 18 tháng trước đi chơi núi ở Jamaica, miệng khát nước quá, và uống nước một cái suối ở ấy, ngờ thấy dưới đây nước trong có vô số con rắn nhỏ dài lối một hai đốt ngón tay. Sáu tháng sau, và bắt đầu nghe sao trong dạ dày (*estomac*, có người kêu là bao-tử) làm ngứa ngáy nhột nhột. Đồng thời, và phát ra ăn uống nhiều hơn mọi khi, đến đời và phải ăn mỗi ngày năm sáu bữa mọi no.

Được vài tuần-lễ như thế, và bỗng giựt mình nhớ lại trước kia và đã uống nước suối ở Jamaica, rồi thì trí và tỉnh dậy, tin chắc rằng trong bụng và có một con rắn.

Mời ông đốc-tơ Mott lại, ông tính phải mổ bụng ra đề bắt con rắn, song *Williams* sợ hãi không dám đề thầy thuốc mổ bụng và, thành ra buộc thầy thuốc phải xoay cách khác.

Cách này: bình-nhơn nhin đói luôn ba ngày, không được ăn một miếng gì hết; trong

thời-gian đó, ông đốc-tơ Mott ngồi hoài bên cạnh để nghe chừng xem xét.

Con rắn trong bụng đói quá, cục cựa xôn xao, ông đốc-tơ Mott định chừng toi lúc nó sắp phải chun ra, nên ông bắt đề *Williams* nấn dài t ên giởn, lộ miệng há hớ. Gần kề miệng và, nhà lương-y đề một chén sữa nóng sốt ngon lành lắm.

Bỗng chốc, mặt may *Williams* xám xanh tái mét, làm như bị nghẹt hơi thở: Chính lúc đó thấy con rắn thò đầu ra ngoài lỗ miệng *Williams* để uống chén sữa. Cậu ta ở trong bụng đói quá, chịu không đợi nữa, nên phải chun đại ra kiếm ăn.

Thấy rắn đã hơi lộ đầu ra rồi, ông đốc-tơ Mott rất nhẹ nhàng kéo tách sữa dang xa ra một chút, con rắn t ò ra một khúc dài cho vói lều tách sữa. Bấy giờ đưa mới nấn chặt ngang mình con rắn mà lòi tuốt nó ra hẳn bên ngoài. Ông đánh chết nó liền, rồi ngâm thuốc giữ lại, coi như một vật lạ lùng quý báu.

Cou vật này vô trong bụng *Williams* từ lúc còn nhỏ xíu, mắt không trông thấy, tiê mà trong vòng bảy tháng, nó sanh rởnng lạ thường, vì lúc kéo tuốt nó ra ngoài được rồi, người ta thử đo; trời ơi! nó dài tới 1 thước 925 phân, tức là thiếu một chút nửa đây 2 thước.

Đó là lời kỹ-thuật của báo *Journal des Débats*.

Nhơn chuyện này các nhà y-khoa Âu Mỹ nói rằng loài đĩa chun vô trong bao-tử người ta mà sống, là sự thường có luôn, chỉ duy có con rắn ở trong bụng mà dài 1 thước 9 tấc ngoài, thiệt xưa nay mới có là một.

Coi chuyện lạ này, thì biết chắc chuyện đĩa sanh sẳn trong óc đã nói trên kia, có thể là chuyện có thiệt trong đời vậy. V. A.

Còi thiên đàng của người cùi

Ấy là nhà thương cùi mới lập tại xứ Ba-tây (Brésil) do quyền kiểm-soát của hội Quốc-liên.

Thật là một nhà thương to lớn lắm. Trong ấy chứa được 4.000 người bệnh. Sự ăn ở rất sung sướng đề chịu, làm cho bình-nhơn không tưởng mình bị đề riêng ra một thế giới.

Các công việc trong nhà hương đều giao phó cho người cùi; họ có một rạp hát, in một tờ báo, có hội thể-tháo v.v. Bình-nhơn nam nữ được phép cưới hỏi nhau, nhưng khi sanh con thì nhà chức trách tức thì đem con đi chỗ khác vì sợ truyền nhiễm, chớ kỹ thiệt bệnh cùi không có truyền từ lưu tồn.

Trong nhà thương lại có một viện y-học tiếp cả bác-sĩ các nước tới đó nghiên cứu về bệnh cùi.

Tên cất ra nhà thương ấy do một nhà triệu-phủ Ba-tây xuất ra làm việc phước thiện. A. B. C.

Có lẽ đời phần là thuốc tiên

Thêm một mới lợi cho số « thung » kiếm ăn

Ta vô cầu tiêu, thấy trong thung phần có đời nấn ngời ngang, bỏ lúc nhúc mà gớm, không đề ngày nay đời phần đó là một phương thuốc trị bệnh rất hay. Cđ nhưn nói ở đời có cái chi-tện trở nên chi-quý cũng phải.

Có ít nhiều nhà y-khoa bác-học ở Âu-châu đã nghĩ ra cách lấy đời phần làm thuốc trị bệnh ngoài da hay lắm.

Mấy ông bắt đời phần về phòng thí-nghiệm, rồi dùng

phương-pháp tiêu độc, làm cho đời phần trong sạch không còn chất độc gì cũ. Bấy giờ mới xem bình-nhơn mắc bệnh gì, thì lấy thuốc đời chứng với bình đó mà cho đời ăn trước hết. Sau mới bắt đời đem lại đặt nơi ữa miệng mụt nhọt của người ta, đề cho đời rúc rĩa thịt thúi và chất độc ở trong mụt ra. Đời rứt rĩa rất êm ái, người bệnh không nghe đau đớn chút nào.

Chứng đời ăn no, bụng lớn phình ra, mới chịu lia khỏi miệng mụt Hay là ăn hết thịt thúi nơi mụt rồi tự nhiên đời cũng bỏ đi.

Cách dùng đời hút chất độc mụt nhọt như vậy, sánh với cách dùng dao bén mổ xẻ, xem ra có hiệu-nghiệm rõ ràng đề chịu hơn, mà bình-nhơn lại khỏi phải chịu nỗi đau đớn gì, hư bị dao chích. Và lại dao mổ, thường dễ cắt phạm vào chỗ thịt nguyên lành, chớ không như đề cho đời ăn, nó chỉ ăn nội chỗ thịt thúi mà thôi.

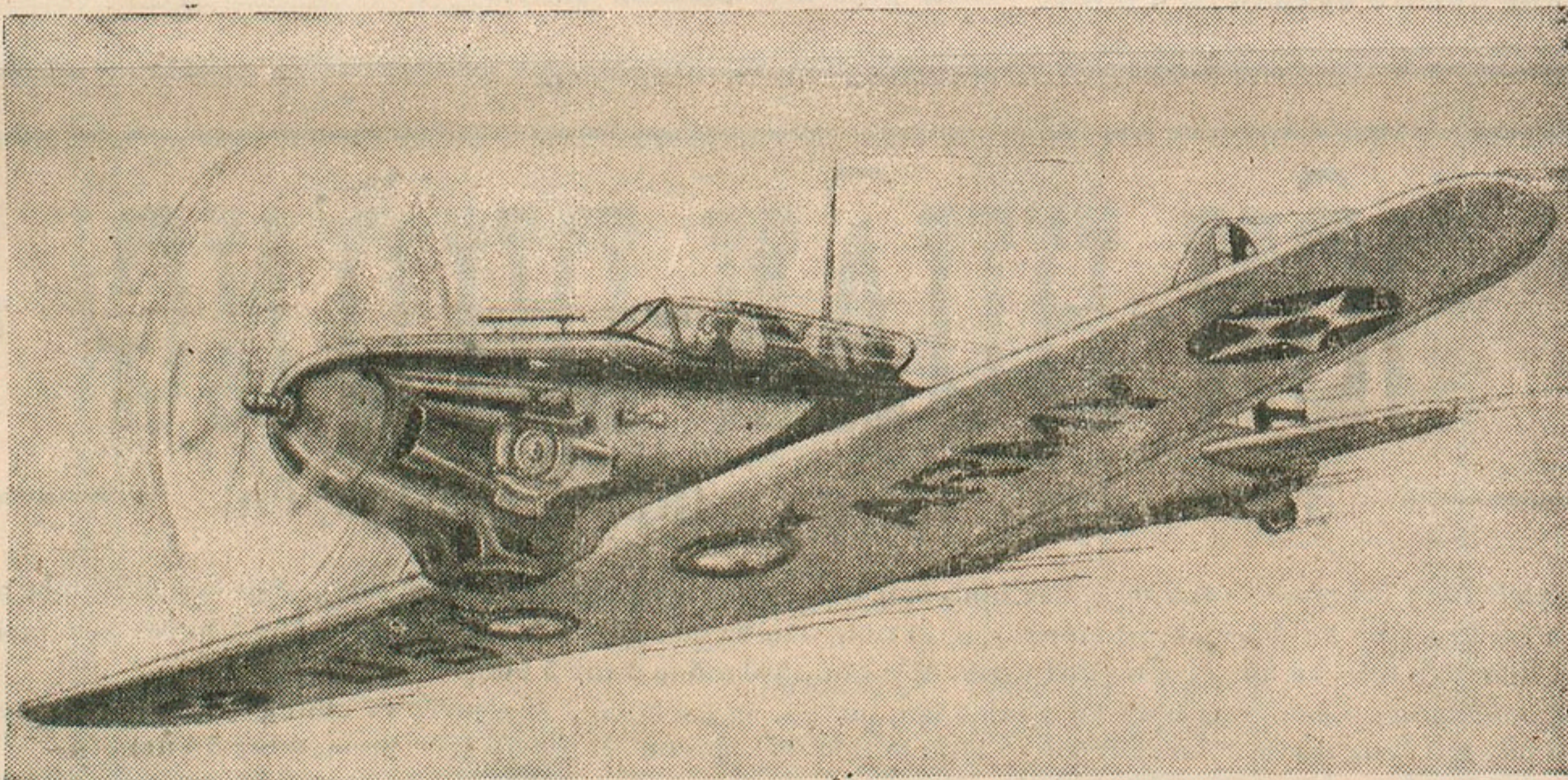
Té ra muôn vật không có vật gì vô dụng hết thấy, cho đến đời đời phần nay cũng có việc dùng quý báu thần hiệu như thế, lạ thay!

Những bài « Cù Đờ-Chiêu », « An-Trọng-Tôn », cùng với bài « Tấn-Văn » sẽ lần lượt đăng trong những số sau này vì trong số mùa Xuân không đăng được. Luôn dịp xin độc-giã lượng thứ vì lẽ ngày giờ gấp rút nên trong số mùa Xuân và ngay ở số này có nhiều lỗi sửa không kịp. Khi cộc xin chur tôn tự cải chánh dùm.

DOCTEUR
TRAN VAN-DOC
Chuyên trị bệnh con nít
N° 31 RUE TABERD N° 31
Góc đường Taberd và
Aviateur Garros
Tél. 618 Saigon

CHIC MODE
Đoàn-Thành-Tạo
:: TAILLEUR ::
43 Amiral Courbet — SAIGON
May đứng dáng, kỹ lưỡng
nhiều hàng mới, kiểu tối giá rẻ.

Chuyên nghề đóng sách đủ
kiểu và làm hộp bằng giấy
carton. Giá rẻ—Làm khéo
là tiên
P. Ng-văn-Châu
423, Boulevard Gallieni-Saigon

Thứ máy bay này máy mạnh hết sức có thể bay một giờ 400 cây số, của Mỹ đặt Pháp đóng cho 50 chiếc tháng trước đây

GR. H. N. G.

Mừng xuân

Mở mắt kia xem Tết đã gần,
Ủ thời cũn, phải dậy mừng xuân.
Nghèo ta vẫn phú ta chờ hỏi,
Giàu họ he ò bô họ cứ đàng.
Xương họa đối thơ năm bảy vạn,
Uống chời trà rượu một đôi tuần.
Ăn cần với Tết chỉ hơn nửa,
Nào rước nào thưa kẻ mấy lần?

Nhấn ông Tào

Ông Tào đi đâu lức bụi hồng?
Lầu châu Thượng-Đế phải chăng ông?
Nhắc giùm tháng trước tại vừa đến (1)
Hỏi thì nà n sau họa có trùng.
Sung sướng giàu sang? Táo vẫn ít,
Lâm than nghèo khó? Nói càng đùng.
Thôi thôi tờ cũng chào ông nhé,
Ở! chớ lên rồi có xuống không?

Tết

Mới đó mà nay Tết đã gần,
Xôn xao ai nấy sắp nghinh xuân.
Người thời chợ, bận mua trà thuốc,
Kẻ lại bôn ba sắm áo quần.
Ngoài chợ đèn nhang trông chật gánh,
Trong nhà hoa thảo tấy đầy sân.
Mực cười thiên hạ chỉ cho rộn,
Tết lại lần ni nữa mấy lần?

Tết lại lần ni nữa mấy lần?
Mà còn tổng cự với nghinh tân?
Sang giàu phải chịu hao công của,
Nghèo kho càn thêm vương nợ nần.
Chỉ thói phi tiêu đều vô lý,
Bây trò mê tin hại muôn dân.
Ăn cần hậu đãi chi nhiều chuyện,
Xuân ở đâu về phải rước xuân?
H.T.L.

Phi-long

(Hòa nguyên vận của Thi-đàn
Giaray trong L. T. T. V.)
Từ đoạn dài lòng già đất Liêu,
Cải trang qua Tống tâm thần liêu.
Phân lo ơn chúa bao giờ ngọt,
Nỗi nhớ thù chồng mấy thuở tiêu.
Trận thượng thân chàng âu chẳng
quản,
Kể cùng phận thiệp có bấy nhiêu.
Hận sâu rĩa dựng đầu không đặng,
Cầu nhĩ danh con sử chép biêu.

CẢNH-TINH (Cà Mau)

Hoài hử

(Gửi bạn Cảnh-Tinh)
Thi lễ cùng nhau chỉ bọn ta,
Đồng tình nghĩa há dám lơ là.
Cây xuân mường tượng mai trông
tuyệt,
Mây tối bơ thờ nguyệt dưới hoa.
Mực bút làm tin người bạn nghĩa,
Hờ lòng đợi khách ước nghinh xa.
Khác trần muốn học ngày như tháng,
Thôn thục lin sương để nhận sa.
NAM-XUÂN

Nguyên vận

Giã từ non nước đất trời Liêu,
Hẹn lẽ chàng ở sống thác liêu.
Tắc có ba xuân đến chẳng trọn,
Khôi tình chín suối già chưa tiêu.
Còn thân bỏ liễu thì còn mãi,
Mây bước quan hà hận bấy nhiều.
Mai chữ liệt trình hằng năm giữ,
Ngàn năm đồng quặng để danh biêu.
ĐOÀN-TỬ-KHOAN

Nhấn Táo-quân

Hăm ba tháng chạp cụ lên trời,
Nhớ bầm ông xanh mặt ít lời:
Nêu trên cần dùng đàn « cạo giấy »,
Chúng tôi lên thử một lần chơi.
DÀN THẦY

Phần tôi ông cũng bầm giùm cho!
Cây cày quanh năm chẳng đứt no,
(1) Báo lụt ở Trungky.

Vợ yêu, con thơ, năm bảy đứa,
Sống trong thú sống của con bô!
DÀN CÂY

Tôi đây hơn gì anh dân cây:
Công việc nặng nề chẳng hề tay.
Đôi cày mở hội cùng nước mắt,
Chỉ mong cơm tẻ được no ngày.
DÀN THỢ

Tôi chẳng dân cây, chẳng dân thợ,
Từ nhỏ đến giờ chuyên ở đợ.
Mặc ai chuối máng, ai dọa dầy,
Chưa biết chừng mô cho rãnh nợ!
DÀN CAO-SU

Trái lại, tôi là nhà tư-bản,
Chẳng có hàng-tám, có hàng-sân.
Nhân dịp cụ Táo về Thiên-đình,
Xin tâu việc này Thượng-đế hẳn:
Từ bao lâu rồi, tôi ở không,
Cũng xe ngựa sân, cũng chơi đong.
Cũng hầu thiệp có, cũng sang trọng,
Mà vẫn nghe như chửi hủ lóng.
Dân quê họ cứ bảo nhau rằng:
Lâm mọi là mình, tư-bản ăn.
Toan lập liên-đoàn và tổ-chức,
Ý chừng muốn tính chuyện lảng-
nhãng?
THẾ GIỚI TƯ BẢN.
LÊ-VĂN-CHÍNH (Stungtreng)

Năm mới khai bút

Năm tuýt đi rồi năm hội đến,
Tuổi trời cứ mãi chất thêm lên.
Sáu mươi thiếu bốn thân còn khoẻ,
Ngàn chín bầm lăm chí vẫn bền.
Dậy đất pháo tre tuần nổ tiếng,
Vang trời chuông báo chông nghe
tên.
Non sông rày đã ra chiều khác,
Mừng đồng nói ta dạ mới hên.

Cảm hoài

Khô bấy lòng ta nói cạn lời,
Thương chàng Mộng-Vô tít mù khơi.
Một thân duy trở non cùng nước,
Bốn phía bao giân biển lộn trời.
Tâm sự nhần nhe không tới chỗ,
Mộng hân vẫn vít chỉ về nơi.
Xa xuôi có thấu cho nhau chăng,
Vực vực trăng soi dạ sáng ngời.

Điều Nguyễn-châu-Thượng

Yêu nước ai như bác Nguyễn-thần,
Danh còn chẳng tiếc lựa là thân.
Đi Tây hết sức rồi đi Bắc,
Ở lỗ cho no đến ở trần.
Đề xác phàm theo vũng cỏ nội,
Gỡ hồn quê lại đám mây Tần.
Xót cùng nhau gặp năm Đinh-tị,
Nay đã thành ra bạn cố nhân.

Điều cô thiếu-nữ chết

Cái chết như cô, ấy mới thần,
Vi chông vì nước há vì thân.
Bốn ngàn năm lễ nêu gương tiết,
Hăm tám thu dư sạch nợ trần.
Núi Tần sông Lô đều thấm đạm,
Con Hồng châu Lạc lưỡng phân vân.
Ở đời ai kể cang thường dirt,
Thử hỏi lòng coi thẹn mấy phần.

Năm mươi sáu tự thuật

Còn gói bốn năm nửa sáu mươi,
Tuy già nhưng tác hây còn tươi.
Tóc chưa điểm trắng răng chưa
rụng,
Lông chẳng thay đen chi chẳng tươi.
Một da dóc lo tròn với nước,
Hai vai quặt đở nặng cho người.
Trời như để sống chừng trăm tuổi,
Mặc sức mà ta khóe lẫn cười.
THƯỢNG-TÂN-THỊ

Xin đọc-giá chú ý

Bắt đầu số tới, TÂN-VĂN TUẦN-BÁO sẽ ra 24 trương, cũng dùng giấy láng tốt như thường. Mục PHỤ-NỮ sẽ mở rộng ra bốn trương, mục LIẾC-MẮT NĂM-CHAU 2 trương và MỤC VUI 1 trương.

TÂN-VĂN TUẦN-BÁO sẽ là tờ báo của gia-đình quý đệ-nhứt.

Hãy mua năm ngay trong lúc này đã được giá cũ mà lại được tặng đồ, vì bước qua tháng Mars giá báo sẽ tăng lên.

TIN VĂN TẮT

Con nít đau

Con nít đau BAN và NÓNG-LẠNH, xin nhớ kiếm mua thuốc CHÍ-LINH là thứ thuốc đã cứu được muôn ngàn trẻ nhỏ rồi (hết sức hay) trị ban và nóng lạnh. Khắp cả Đông-Pháp có bán, các gare xe điện, các nhà buôn Sài Gòn nơi tiệm có Nguyễn-thị-Kính chợ mở giá 0\$12.

Annam thẳng Sơn đông

Thuốc dân hiệu CON RẮN hay hơn thuốc dân Sơn-đông thập bộ Thuốc dân hiệu « con-rắn » trị tức ngực hay lăm Trị ghê rất tài. Trị nhứt đầu, nhậm mắt, đờn bà đau vú, nước ăn chơn, nhọt sài cang, lát v.v. Khắp cả Đông-Pháp có bán, các gare xe điện, các tiệm buôn có bán. Saigon trừ bán rất nhiều, nơi tiệm có Nguyễn-thị-Kính chợ mới Saigon. Hộp nhỏ giá 0\$12. Hộp lớn 0\$20.

Ghê ngứa.... Ghê ngứa

Ghê ngứa là bệnh khó trị, và hay lây. Nhớ kiếm mua thuốc ghê ngứa hiệu (Nhành mai) hay lăm. Ghê nhiều thế nào, thoa thuốc này vào thì tuyệt. Cũ nào có thoa thuốc này, thì chỗ đó ghê không còn mọc được, giá mỗi gói 0\$10. Có bán khắp nơi, nơi các chỗ bán thuốc xỏ Nhành-mai đều có bán. Ở xa muốn mua, do nơi Nguyễn-vân-Lượng directeur de la pharmacie Nguyễn-vân-Phổ boite postale N° 63 Saigon.

Đầu cũ là TAM-ĐA là đầu thiết, hay lăm, khắp nơi có bán giá 0\$10

Kiến Sơn-tinh và Thủy-tinh

Kính tâu Ngọc Hoàng Thượng Đế .

Chúng tôi

Là dân Nam-việt,
Thuộc-địa Lang - sa.
Tánh rất thiệt thà,
Lòng không sai chạy.
Cúi đầu trăm lạy,
Ngửa mặt chín trùng.
Bây tổ thủy chung,
Mong nhờ phần phước.
Nước tôi hồi trước,
Tên hiệu Văn-lang.
Giờng đời Hồng-Bàng,
Hùng-Vương làm chủ.
Nhà đông người dữ,
Vui hưởng thái bình.
Có gái tốt xinh,
Mỹ-Nương tên đặt.
Đã tái lại sắc,
Tuyệt thế vô song.
Khắp cả ngoài trong,
Không ai dám chọc.
Tuổi vừa cài tóc,
Kén khách đồng-sang.
Bồng có hai chàng,
Ở đâu đến nói.
Sơn-linh tên gọi,
Lại với Thủy-Tinh.
Hai cậu trai tinh,
Một cô gái ý.
Ông tơ diêm chỉ,
Biết gã cho ai.

Không lẽ chia hai,
Mỗi người phần nửa.
Hùng-Vương con rữa,
Mới phán lời ni:
« Định bữa vu qui,
Ai mau thời được.»
Sơn-Tinh tới trước,
Rước được dâu về.
Chồng vợ dễ huê,
Được huê mừng rỡ.
Thủy-Tinh mắc cỡ,
Vi lẽ tới sau.
Mặt đỏ lòng đau,
Đùng đùng nổi giận.
Dòng mưa từ trận,
Chuyển động ba đào.
Nước đổ ào ào,
Làm nên lụt lội.
Dân không có tội,
Mắc phải tai ương.
Cũng bởi Mỹ Nương,
Thủy-Tinh gây oán.
Mỗi năm đến hạn,
Dưng nước dầy nhà.
Làm bại người ta,
Chết chim chết nỏ.
Than ôi vận hội!
Đã mấy ngàn năm.
Như bịnh ngâm ngâm,
không phương cứu chữa.
Trời nhà trời cửa,

ngập bụi ngập bờ.
Già trẻ bơ ngỡ,
gái trai báo ngáo.
Không cơm không cháo,
Không áo không quần.
Không chỗ nương thân,
khờ ng nơi chôn xác.
Sống thì cho mặt,
thất lạc cho sinh.
Cái họa lây đình,
tại ai đó hã?
Tranh hôn hai gã,
ham sắc một nàng.
Nhờ lượng Thanh - Hoàng,
lẽ công phán đoán.
Đầu năm đầu tháng,
hòa hảo cho êm.
Đừng có thù hềm,
hại dân hại nước.
Bỏ đều lạng ngược,
như đá mau tiêu.
Khởi đắp đê điều,
khởi hao tiền bạc.
Người nộng canh tác,
Chẳng sợ nước trời.
Người ở trên ngói,
Không lo nước ngập.
Chỗ cao chỗ thấp,
Chẳng sợ tràn trề.
Không chơ chỗ quê,
Không lo sinh dầy.
Ghe thoàn dễ trầy,

Xe cộ dễ đi.
Từ chốn biên thủy,
Đến nơi trung thổ.
Hết cơn nghèo khổ,
Được sự mạnh giàu.
Tấn bộ mau mau,
Bước lên đài múa.
Ơn này nhờ chúa,
Non biên đền bồi.
Sự ấy tai tôi,
Tắc gang biện bạch.
Q.ác gia mạng mạch,
Gốc ở « Lý-tai »,
Tránh được thủy tai.
Ất là thạch vương.
Nhơn dân chung hưởng,
Hát khúc « thăng-bình ».
Tấu đạt Th ên-đình,
Thánh Hoàng động tất.
T.T.T. (Vinhlong)

DOCTEUR LÉ-VAN-HUÊ

N° 138, Rue Lagrandière - Saigon
Lauréat de la Faculté de Paris

Phòng : Khám bệnh và giáo
nghiệm. Thử máu, thử đàm v. v.
đủ cách chuyên trị bệnh phụ-nữ và
bệnh huê-liểu.

Giờ khám bệnh
Sớm mai : 8 giờ tới 12 giờ.
Chiều : 3 giờ tới 7 giờ.
Cấp bệnh rước giờ nào cũng được.

— Hồi nãy thiếp cùng con ở dất nhau ra đường dạo chơi, rồi gặp phải tai nạn nguy cấp như thế, chớ chi không vớ được lang quân cứu cho thì thân thiếp đã chôn trong bụng chớ rồi còn đâu nữa. Nay thiếp đã lộ chơn tước ra, xin chàng chớ lấy có là phi-loại mà ghét bỏ thếp nghe.

Chàng nói:

— Đêm ngày tôi thương nhớ em, bán khoản tro g giấc mộng cõi lòng, nay gặp được em đây, như bắt được của báu, mừng rỡ không hết, chớ can chi mà ghét bỏ...

Nàng đáp:

— Vầy đây là số trời gán bó đời ta; nếu không có sự tai nạn đảo điên, thì sao thiếp có cơ hội theo chàng được. Cũng may, lúc con ở bết qua dất hoang đảo nạn, để thiếp bơ vơ giữa đường, chắc nó cho là thiếp đã chết rồi, và tất người nhà thiếp cũng tin như thế; nhờ đó mà bây giờ thiếp có thể yên tâm ở đây với chàng, không có sự gì lo ngại.

Chàng mừng lắm, dọn dẹp một căn nhà để cho Thanh-phụng ở riêng.

Cách sau hai năm ngoài, đêm đó chàng đương ngồi đọc sách, chợt thấy Hiếu-nhi ở ngoài vào.

Chàng ngưng đọc sách, tỏ ý sững sờ lạ lùng, hỏi Hiếu-nhi ở đâu tới và tới có chuyện chi? Hiếu-nhi mọp dưới đất, vừa khóc vừa nói:

— Ông già tôi sắp bị đại-nạn, trừ công-tử ra, thì không ai

LIÊU TRAI CHI ĐI

QUÁN-CHI dịch

Số 18

cứu nổi. Đáng lý ông già tôi tự đến năn nỉ cầu cứu nơi công-tử, song chỉ sợ vì chuyện quở trách lời thối năm trước, mà công-tử còn hơn giận, không thêm tiếp kiến chàng. Bởi vậy tôi phải lại bày tỏ khản cầu...

Chàng chận ngang hỏi việc gì, Hiếu-nhi thưa:

— Công-tử có quen biết Mạc-tam-lang không?

Chàng đáp:

— Cậu đó là con ông bạn thân thiết đồng-niên với ông tôi, sao tôi lại không quen biết.

Hiếu-nhi nói:

— Bữa mai trở đi, nếu công-tử thấy cậu ta đi săn chồn, tất sao cũng ghé lại đây chơi, thì xin công-tử đón mời cậu mà lưu lại.

Chàng làm bộ lắc đầu:

— Chuyện làm nhục tôi ở dưới lầu năm nọ, tôi còn đang đau đớn ghi chép bên lòng đây. Tôi không dám nghe biết chuyện gì khác hết. Nếu muốn tôi giúp đỡ việc chi, chẳng phải chính mình Thanh-phụng tới năn nỉ thì tôi không thêm.

Hiếu-nhi khóc thút thít:

— Con Thanh-phụng ra chơi ngoài đồng đã chết 3 năm nay rồi còn đâu nữa.

Chàng già dò giặc, phũ áo đứng dậy:

— Nếu vậy thì tôi càng oán giận thêm, còn năn nỉ gì đặng chớ.

Đoạn chàng lại ngồi xuống cầm lấy cuốn sách, cất tiếng ngâm nga rầm rì, chớ không thêm ngó ngang đăm dăm Hiếu-nhi nữa. Hiếu-nhi thấy chàng lật lẻo khinh bỉ như thế, đành nhồm đậy khóc lóc thối-thình một lát rồi bưng mặt riu riu ra đi.

Hiếu-nhi đi rồi. Chàng qua cửa nhà Thanh-phụng ở, nói chuyện cho nàng nghe. Nàng thất sắc và hỏi:

— Vầy chàng có tính cứu hay không?

Chàng cười:

— Cứu thì cứu, chớ lẽ nào không! Nhưng vừa rồi tôi làm bộ từ chối không chịu, ấy là để trả thù cái cử chỉ ngang tang của ông già năm nọ cho bỏ ghét vầy mà.

Nàng mừng lắm nói:

— Hồi nhỏ, cha mẹ thiếp mất sớm, thiếp phải nương dựa

vào ông chú. Năm xưa ông bắt gặp thiếp tư tình với chàng mà ông rầy nắn, đó là tự phép nhà phải giữ gìn như thế thôi.

Chàng nói:

— Vầy biết như thế là phải, song ông làm cho hồi đó tôi nhột nhột khó chịu quá. Tôi nói thiệt: Chớ chi bữa mình bị nạn đó mà nàng chết thiệt, thì bây giờ tôi quyết ngó lơ để cho ông già chết đau thì chết, tôi không thêm cứu mà.

Nàng cười:

— Trời ơi! Mình nhậu-tâm tới vậy sao mình!

Ngày hôm sau, quả nhiên có Mạc-tam-lang đi săn về tiện đường ghé chơi nhà Khử-Bịnh. Tôi tớ đi theo rất đông và những khi giới săn bắn coi oai nghiêm lắm. Chàng ra tới cửa ngoài đón rước, thấy Mạc-tam-lang săn bắn được cầm thú nọ kia rất nhiều; trong đám đó có một con chồn đen, máu me còn dính trên lông. Chàng rờ mình con chồn, nghe da thịt còn có hơi nóng đời chứt.

Trong ý của chàng đã hiểu con chồn này ra sao rồi, bèn mượn cớ rằng mình có cái áo lông đã rách, vậy xin Mạc-tam-lang cho con chồn này để lấy da nó vá áo.

Mạc-tam-lang sẵn lòng ngay, sai bắt con chồn đen ra tặng cho Khử-Bịnh.

Khử-Bịnh tiếp lấy, mau mau vó nhà trong giao cho Thanh-phụng rồi mới trở ra bài tiệc đãi khách.

Thanh-phụng ôm con chồn ở trong lòng, ba ngày sau chồn mới tỉnh hồn lại. day trở một lát, hóa làm ông lão, mở mắt ra ngó thấy Thanh-phụng thì bở ngỡ lạ lùng, nghi rằng mình mơ màng sao đây, chớ không còn sống ở cõi đời nữa. Nàng thuật rõ tình hình đầu đuôi cho ông lão nghe.

Ông lão liền sụp xuống lạy Khử-Bịnh, tỏ ý hổ thẹn và xin tha thứ sự lỗi của ông ở dưới lầu năm trước. Rồi hơn hờ day lại bảo nàng:

— Hồi cháu bị nạn, chú vẫn nói với cả nhà rằng cháu không chết đâu mà lo; nay quả như vậy.

Nàng thỏ thẻ nói với Khử-Bịnh:

— Như chàng có lòng thương hại thiếp, thì cửa nhà này rộng rãi bỏ dư, xin chàng cho chú thiếp ở đậu vài căn, để sớm hôm thiếp được gần gũi hầu hạ. báo đáp cái công ơn chú thiếp nuôi thiếp hồi nhỏ, được chàng?

(COI TIẾP TRƯỞNG SAU)

Hàng BOY-LANDRY

17, Place du Théâtre - SAIGON

Phân cuộc ở Đông-Dương.

HANOI: 15, Boulevard Rollandes
 HAIPHONG: 72, Boulevard Paul Bert
 PHNOMPENH: 13, Quai Lagrandière
 ✕ ✕ DALAI — THAKHET ✕ ✕

BÁN ĐỒ THỰC-PHẨM VÀ CÁC THỦ RƯỢU CHẤT

Đồ tốt — Giá rẻ — Gởi đi các nơi

Có mở cửa bán buổi sớm mai ngày Chúa - nhật

Chàng ưng-chịu liền. Ông lão xén lên, tỏ lời cảm tạ rồi từ biệt ra đi.

Đến tối, cả nhà ông lão dọn tới.

Từ đó mấy người ở với nhau như cha con trong nhà, không còn ngại ngùng nghi hoặc gì cả.

Chàng ở riêng một nhà; thỉnh thoảng Hiếu-Nhi chạy sang chuyện trò vui vẻ. Đứa con chàng, do người vợ lớn đẻ ra, lần lần trưởng thành, chàng giao cho Hiếu-Nhi làm thầy dạy học. Hiếu-Nhi khéo dạy, ra dáng ông thầy lắm.

XIV. — Con quý mặc áo da người

VƯƠNG-sanh, người đất Thái-nguyên, khuya bữa nọ có chuyện phải đi thiết sớm, giữa đường gặp một cô thiếu-nữ ôm bọc quần áo chạy một mình, mà chùn bước xem chừng mệt nhọc hết nôi.

Chàng mau mau lẹ chùn sấn bước lên đem coi, té ra một cô thiếu-nữ lối 16 tuổi, nhan sắc tuyệt đẹp. Trong lòng khoái muốn lắm, chàng bèn mở lời:

— Đêm hôm khuya khoắt, sao cô đi đâu thui thủi có một thân một mình vậy, cô?

Nàng trả lời:

— Ôi! Thử người đi đường, không thể giải nỗi lo rầu của ai được, cậu mắt công hỏi tôi làm chi.

— Có chuyện lo rầu gì, xin cho tôi hay. hoặc tôi có thể giúp sức được phần nào, tôi chẳng dám từ.

Nàng trả lời cách âu sầu rã rượi:

— Cha mẹ thiếp ham tiền tham của, đem thiếp bán cho một nhà quan làm nòng hầu, bị người vợ lớn ghen tương quá đỗi, sáng rầy chiều đánh, thiếp chịu khổ nhục không kham, nên giờ thiếp phải bỏ nhà ấy mà trốn đi xa đây.

— Có tính đi tới đâu lặn?

— Con người bỏ nhà trốn đi, làm sao có định sở nơi nao mà nói cho được.

Chàng Vương nói nhà mình ở gần xóm này, mời cô ghé lại tạm lánh cũng được. Nàng mừng rỡ theo ngay.

Chàng đỡ tay nàng ôm bọc quần áo và dắt nàng cùng về nhà mình.

Vô trong nhà chàng thấy trước sau hiu quạnh, không có một ai, nàng hỏi:

— Sao nhà cậu không có người nào hết?

— Ấy, đây là một cái nhà chạy tôi ở riêng biệt một mình.

— Vậy thì ở chỗ này tới lắm. Nếu chàng có lòng đôi thương cảnh ngộ và trăn phận thiếp mà cho thiếp nương náu, thì xin chàng phải giữ bí-mật: mới dặng, chớ có nói cho ai hay, nghe!

Chàng ưng chịu.

Rồi đó anh chị ôm ấp tình tự với nhau. Vương-sanh giấu nàng ở trong nhà kín, trải mấy

ngày mà người nhà chàng không ai hay biết chi ráo.

Chàng nói hơi cho vợ biết sự mới kiếm được cái mồi khá ngon. Vợ chàng họ Trần. Người vợ có ý nghi có nọ là hầu thiếp của nhà quan lớn ào đó trốn đi, e giấu trong nhà mai sau đổ bể mang họa, nên chỉ một hai khuyển chông tống cổ đi cho rồi. Song Vương-sanh tiếc rẻ, không chịu nghe lời.

Bữa nọ, thỉnh linh chàng ra ngoài chợ dạo chơi, gặp một ông đạo-sĩ, ngó thấy mặt chàng thì ông ra vẻ kinh ngạc, ông hỏi chàng hiện thời có gặp sự gì lạ không; chàng đáp không; đạo-sĩ lắc đầu và nói:

— Chú bị tà khí vậy bọc xung mình, sao lại nói không?

Chàng cố cãi rằng mình không gặp sự gì lạ hết: ông đạo-hỗ đi, vừa đi vừa nói:

— Quái gỡ thay! Đời có kẻ gần chết đến nơi mà không tự biết mới kỳ cho chứ!

Chàng nghe lời đạo-sĩ nói lạ, chạnh lòng nghi ngại có tình-phơn đang giấu ở nhà.

Song rồi chàng lại suy nghĩ một người con gái xinh đẹp như tiên thế kia, lẽ nào đến trễ yêu quái cho được. Trong ý chàng lại nghi cho lão đạo-sĩ muốn bày chuyện cúng kiến để kiếm ăn đồ thôi.

(Còn tiếp)

HỌC CẦM BÀNH XE HƠI

Mau giỏi :- Thi mau Giá rẽ hơn các nơi

TRƯỜNG XE HƠI

95 bis, Đường LAGRANDE - SAIGON

TRINH-HUNG-NGÀU

Chủ trường lãnh dạy

« TRƯỜNG CỦA TRINH - HUNG-NGÀU TỐT VÀ DẠY GIỎI HƠN HẾT » LỜI KHAI CỦA ÔNG CHÁNH

:: :: SỞ XÉT XE NƠI TOÀ :: ::

Học trò Lục-tỉnh có nơi ăn ở tại trường

SỰ QUẢ QUYẾT và LÒNG THÀNH THẬT CỦA NHÀ THUỐC

HÔNG-KHÊ

- HANOI -

THUỐC LẬU H. KHÊ

Lậu mới mắc, ra mủ, ra máu, đái rắt, đái đau bức khó chịu, hoặc bệnh lâu năm độc nhập vào cốt ứng thuốc nhiều nơi không hết xin giới thiệu chỉ uống 1 ve thuốc lậu Hồng-khê số 30 linh-ughiệm trong 4 giờ đồng hồ, không kỳ thai.

THUỐC TIÊM LA H. KHÊ

Bệnh tiêm la sang độc rất hiểm nghèo, ai đã mắc bệnh ấy, xin mau mau mua thuốc Hồng-Khê số 14, uống công hiệu trong 24 giờ không phải cử nước, không hại sanh dục.

THUỐC BỎ Á PHIỆN H. KHÊ

Bệnh ghien á-phiện muốn bỏ thì uống thuốc Hồng-khê số 20 đầu nặng cách mấy, dùng đến là bỏ được ngay, thuốc ôn hòa không làm nhọc mệt, không ngáp ghien.

Tổng đại-lý phát hành tại Nam-kỳ là:

Maison ĐỨC - THẮNG

N. 149-150, Rue Bd. Albert 1er - DAKAO

và Đức-Thắng có trữ bán đủ thứ thuốc cao, đơn, hoàn, tán, của mấy nhà thuốc: Vô-vấn-Vấn, Tham-thiên-Đường, Nam-Hưng, Đức-Trọng Ông-Tiên và Đôn-huân-Đường.

Les Cigarettes ĐAI-NAM

Những tiệm buôn sỉ và buôn lẻ, những người hút thuốc thường mua và dùng thuốc điếu của hãng COMPAGNIE COLONIALE DES TABACS vì những nguyên-do sau này:

- 1. Chúng tôi cam đoan rằng thuốc điếu của hãng chúng tôi làm bằng thuốc lá thượng hạng.
2. Những nhà buôn biết rằng mua thuốc của hãng chúng tôi về bán lại, nếu rủi bị hư hao gì thì có thể đem lại hãng đổi lại thuốc mới rất dễ dàng và không tổn hại gì cả.
3. Mỗi bao thuốc điếu đều làm rất cẩn thận bằng máy móc tinh xảo như ý. Nhân-công giúp việc toàn là người thiện-nghệ, mà thuốc lá lại lựa chọn rất kỹ càng lắm.
4. Người hút thuốc ĐAI-NAM được yên trí rằng mỗi điếu thuốc đều tốt và cân lượng đúng đắn.

Các ngài thử nghiệm và so sánh giá tiền, chất thơm của các thuốc của bản-hiệu, như là thuốc ĐAI-NAM, thì các ngài sẽ thấy chỗ khác xa nhau thế nào.

Kính cáo

Tặng không

1 Bộ toile satin 5\$ cho vị nào may 1 bộ serge 15\$.

1 Áo mưa giá 11\$ cho vị nào may 1 bộ ni 20\$

Đồng và bán xe-kéo nhà nhẹ nhàn và huê mỹ. Bán xe-kéo có số rồi vì nhiều coi không xiết.

DONG HOA LỢI

Le plus grand tailleur 69 Bd Tong doc Phuong CHOLON.

Giới thiệu

MAI LÍNH

60 62 phố lầu đất Hai-phong là hiệu sách đáng tin cậy, làm đại-lý các báo chí, sách vở Trung-Nam Bắc. Đã có bán báo Tấn-Văn, cũng nhiều tờ báo có danh tiếng xuất-bản tại Saigon.

PHÒNG TRỒNG RĂNG

Tại đại lộ Bonard số 52

Chuyên môn trị bệnh trong miệng và răng

Lê-van-Truong

DENTISTE

de 8 à 12 de 2 à 6

de la Faculté de Médecine de Paris ancien élève de l'Ecole Dentaire et de Stomatologie de Nantes.

Ex Assistant au laboratoire Municipal d'Hygiène de Nantes.

Sữa «LE GOSSE» thiết tốt

CÓ DÙNG MỚI BIẾT

THIỆT TỐT VÀ NGON

ĐẠI-LÝ ĐÔNG-DƯƠNG

« FREXOR »

2 Rue Mac-mahon

Đừng thiết tha nữa!

Một thứ bệnh coi tầm thường mà nhức nhối khó chịu, có khi làm cho mình thiết tha đau đớn vô cùng ấy là bệnh đau răng.

Khi nào các ngài bị đau răng, sâu răng, ngứa răng, chảy máu răng, xiết ăn vàng răng hoặc mòn răng, răng hay lung lay và hở miệng thì nên lại tiệm Thanh Thanh hỏi mua một bao thuốc « cổ xỉ tán, của Hải ngọc-Đường (0 17) mà dùng sẽ thấy hiệu nghiệm ngay trong một hai tiếng đồng hồ.

Hải ngọc đường Thanh-Hóa còn có 3 món thuốc nữa đều có giữ bán tại Thanh Thanh ấy là:

Hải ngọc đường bá ứng hoàn trị, Hải ngọc đường vạn bảo hoàn trị và Hải ngọc đường Hóa phong hoàn trị.

Hội chữ Cửu Tinh

Người chép : PHÙNG-VĂN-SANH Số 12
Người dịch : PHẠM-VĂN-ĐIỀU

Thiến-Cô quay đầu lại xem thấy sãi thấp nhang thì nổi giận, hét rằng :

— Bọn giặc trọc bày ở đây thì còn có phạt gì mà mà thấp nhang với thấp nhang.

Nàng vừa nói vừa nhảy tới trước mặt sãi nọ chụp ngực mà đánh cho một thoi quá mạnh. Sãi thấp-nhang bị đánh đau quá rên như heo bị cắt cổ. Thiến-Cô còn muốn đánh tiếp nữa thì sãi nọ vội vàng van nài năn nỉ rằng :

— Lay cô, nếu cô đánh một thoi nữa thì mạng này bỏ đời; vậy lay cô hãy thứ tay cho tôi nhờ, dung cho tôi còn sống sót.

Thiến-Cô đáp :

— Tao tha mày thì có khó gì! Song tao buộc mày phải nói cho tao biết coi Quân-Sĩ, Lăng-Vân và Châu-Châu hiện bây giờ bị giam cầm ở đâu?

Sãi thấp nhang nghe hỏi lệ trí đáp :

— A, tưởng hỏi cái gì, chớ lại hỏi chuyện 3 người ấy. Nè, có à, ba người ấy hiện nay bị hòa-thượng nhốt trong chùa mà. Thiệt hòa-thượng làm đều đó tôi không tán thành chút nào cả. Tôi muốn thả họ ra quá, song không có cơ hội nào tốt. Nay có tới đây thật là

phải thời biết bao nhiêu. Vậy cô nên buông tôi rồi tôi dắt cô đi gặp mấy người đó.

Thiến-Cô nghe nói tin bằng lời, thả sãi nọ ra; chú ý gắt đầu lộ vẻ mừng rỡ chăm rảo bước đi trước. Thiến-Cô cứ việc bước theo sau lưng sãi. Đi vòng vo một hồi, tới nơi nọ có treo màn trướng vải vàng; sãi thấp nhang bèn chỉ vào đó mà nói với Thiến-Cô rằng :

— Ba người nọ bị nhốt trong đó. Cô cứ vào mà cứu họ ra. Mà phải làm gấp gấp chớ trễ này, hòa-thượng về gặp thì nguy đa.

Lăng-Vân nghe nói như vậy, lật đật công Châu-Châu lên vai rồi cùng Quân-Sĩ bôn ba xuống núi. Hai người đi mà pháp phòng trong lòng, sợ có người rượt theo; song rất may, bọn trọc chưa rượt theo kịp.

Đi mà thỉch thoảng quây đầu ngó lại, thấy sau xa xa "hông bóng người thấp thoảng", Quân-Sĩ bèn ung dung hỏi Lăng-Vân rằng :

— Anh à, bây giờ chúng ta đi đâu đây? Lăng-Vân ngần ngừ chưa đáp thì Quân-Sĩ đã nói :

— Theo ý tôi thì bây giờ nếu chúng ta đưa chị Châu-Châu về nhà chỉ chỉ cho khỏi hòa-thượng lại tới hiện quí làm yêu nữa; vậy tốt hơn là đem chị về để tạm ở nhà tôi, rồi chúng ta lại đi tìm cứu Thiến-Cô thì chắc được phương tiện.

Lăng-Vân chưa hiểu việc Thiến-Cô như thế nào nên hỏi lại Quân-Sĩ. Quân-Sĩ nghe hỏi, có phần buồn bực, bèn đem hết việc đã xảy ra của mình và của Thiến-Cô mà thuật lại cho Lăng-Vân nghe.

Lăng-Vân nghe hết câu chuyện thì dậm chơn than rằng :

— Nếu quả chuyện đã như vậy thì theo như em định rất là hay. Bây giờ phải đem Châu-Châu về gọi ở nhà em được chúng ta rảnh trí lo tìm cứu Thiến-Cô vậy.

Câu chuyện vừa bàn tính xong thì đã về tới nhà của Quân-Sĩ. Lăng-Vân và Châu-Châu thì ngồi chuyện vãn nghĩ ngơi, còn Quân-Sĩ thì ra nhà sau sai người lo cơm nước. Lúc ùng nhau ăn uống, Quân-Sĩ bèn hỏi Lăng-Vân rằng :

— Em thấy trong hầm đó có con cạp to lớn dữ tợn quá, sao anh bị chú gạt té vào trong mà không bị hại? Đầu anh nói lại cho em nghe?

Lăng-Vân cười, đem việc lạ ùng ở dưới hầm cạp mà thuật lại. Quân-Sĩ và Châu-Châu nghe qua thì ngạc nhiên như tình giặc chiêm bao và vui

mừng chi xiết. Sỡ là khi Lăng-Vân té xuống hầm rồi, may khỏi dập xương, vừa chồm vòn đứng dậy thì thấy một con cạp to lớn bồm hừ đi tới. Chẳng thất kinh mò túi định lấy súng ra mà giữ mình; nào dè nhớ lại thì khi té xuống súng đã rớt ra khỏi tay hồi nào.

Lúc bây giờ Lăng-Vân lại thấy cạp ấy rùng mình nhảy phủ tới, thì bỗng nhớ lại bèn mình có mang gươm bèn lẹ tay rút ra, chong ngay lên trên người phụt xuống thũ. Cạp găm một tiếng nhảy nhào tới, Lăng-Vân gạt gươm một cái, đánh tẹt một tiếng, bụng của cạp đã bị mũi gươm rạch toát một đường dài. Cạp lập tức ngã lăn trên đất, bốn chơn bơi dẫy té té, rồi máu tuông ra, rớt đỏ ra, thấy rất ghê gớm.

Lăng-Vân đã giết được cạp rồi song vẫn còn lo. Chẳng lo là vì cái hầm ấy một phần trên thông với nhà sau chùa, bọn trọc thỉch thoảng lại để mắt ngó vào hang mà xem tình thế; nếu một mai bọn ấy thấy chàng đã không bị cạp ăn mà trái lại đã giết chết cạp thì chỉ cho khỏi chúng lại tìm cách thế khác mà hại chàng. Sợ như vậy nên chàng định trí nghĩ ra một cách để che mắt bọn ác-tăng, được có dài ngày chờ Quân-Sĩ tới cứu.

Cái kế của Lăng-Vân như thế nào, cắc độc-giả rất muốn biết. Không có chi lạ;

sau một lảng tư-tưởng xét ngang coi trí của chàng, chàng bèn kéo cạp vào chỗ khuất mặt bọn trọc, nhờ lưỡi gươm bén ngọt, trong một giờ đồng hồ đã lột được bộ da lành lạng trọn nguyên. Có bộ da rồi, chàng bèn chặt lấy cái xương đầu và ít xương vụn của cạp luôn vai rêu thối có máu chàm ngòm đem bỏ chỗ đã giết cạp tuồng máu khi này, rồi tự mình trùm lột cạp lên, giả làm con hổ đã ăn no nằm ngủ.

Lăng-Vân giả dạng như thế thật rất công hiệu; bọn thầy chùa trông thấy, định ninh rằng chàng đã bị cạp ăn rồi bỏ xương vụn thối thừa lại đó nên không để ý tới nữa. Nhờ vậy mà dưới cái mền da cạp, chàng ngủ một giấc ngon lành.

Lăng-Vân đã tránh khỏi họa cạp, song tội nghiệp Châu-Châu và Quân-Sĩ; hai người tới sớm sát, thấy tin cảnh trong hầm tưởng thiệt Lăng-Vân đã bị cạp nhai xương nuốt thịt nên khóc lóc kêu than rất thảm. Lăng-Vân đương ngủ, nghe tiếng khóc, giật mình thức dậy làm cho Châu-Châu đương tìm đường xuống Âm-tý được kiếm tình-lang bỗng lại vui cười nơi dương-thế.

Đây lại nói tới Thiến-Cô đi tới chùa định tìm ba bạn, chẳng dè bị mưu của thầy sãi thấp nhang gạt vào trong bị phạt máy ốm cứng. Trong rất hoảng, song dầu có la lối (COI TIẾP TRƯỞNG SAU)

Các Bệnh Ho

THUỐC SỐ 1

Long-viên hoàn

Thuốc trừ 36 chứng ho, chữa lao chất thương, truyền nhiễm ho, té bóc phổi ho, trog minh nóng này khô phổi ho, bị lao sanh ho, bị tổn sanh ho, ho phong, ho gió, ho thai, để lâu phổi có ghê sanh vi-trùng. Các chứng đã nói trên đây nếu dùng được hoàn thuốc Long-Viên này thì mau thấy công hiệu, cách trị hòa hoãn, nếu uống thì hết tuyệt, không có trở đi trở lại, bởi vì nó vừa trị bệnh vừa bổ dưỡng, nên uống nó vào rồi thì ăn ngon ngủ êm, thấy chứng ho bớt nhiều, và lần lần da thịt thành tươi, phải trị chi mà uống thì được giữ căn, trong hoàn thuốc này có vị thuốc sát trùng về chứng ho, lại có nhiều vị thanh phế hạp với vị Long-viên-hương, hoàn thuốc có sữa dê chưng thật kỹ và mật ong vủ, làm hoàn rất công phu, tánh chất mát, nếu người nào ho nhiệt uống vào là thấy công hiệu ngay.

THUỐC SỐ 2

Tâm-đắc-thần-phương hoàn

Các bệnh ho về hàn chứng thì là phổi đã muốn teo, phải dùng hoàn thuốc Tâm-Đắc-Thần-Phương này mới đặng, bị bệnh ho hàn thì hai chơn lạnh nhiều, ban đêm ho nhiều, ăn đồ mát ho, tuyết trời lạnh ho, không chịu đông người,

muốn nằm nơi thanh tịnh và chỗ tối, thường dùng nước nóng, các chứng như trên đây nếu uống hoàn thuốc này rồi thì thấy mạnh ngay.

Cách dùng hai môn thuốc

ho đã kể trên

Như ho nhiệt thì uống Long-Viên Hoàn, ho hàn thì uống Tâm Đắc Thần Phương Hoàn, song hệ uống Trục Tiêu rồi nghỉ để uống Đại Đê Nhứt Điem Chơn Dung Hoàn cứ lần lượt mà uống xen như vậy thì thấy sức lực mạnh mẽ như xưa. Nếu bị ai chứng ho đã nói trên mà còn nhức mỏi thì mỗi bữa sáng lúc 7 giờ ban mai hãy dùng thêm 2 viên Việt Nam Cường Lực Hoàn trong vài ngày thì thấy công hiệu.

Long Viên Hoàn mỗi hộp..... 1\$00
Tâm Đắc Thần Phương Hoàn mỗi hộp..... 1.00

Việt Nam Cường Lực Hoàn mỗi hộp..... 0.50
Trục Tiêu Tiêu Đam Hoàn mỗi hộp..... 0.25

Nhà thuốc hiệu ĐÀU RỒNG

Có trữ bán khắp các hạt và các quậ ở Nam Kỳ và Cao Mên

NGUYỄN-THỊ-KINH, Saigon

Tổng Đại-lý nhà thuốc ĐÀU-RỒNG, và các chi-nhánh sau đây đều có bán :

BENTRE M. Nhan-văn-Ấp
BATRI M. Trần-văn-Đinh

MOCAY M. Ngô-văn-Thọ

TRAVINH Hiệu Nam - Thanh

M. Phạm-ngọc-Cần

CAUNGAN M. Trịnh - hữu -

Duyên

TIEUCAN M. Nguyễn-văn-Lục

MACBAC M. Tô-vinh-Trường

VINHLONG M. Ng-thành-Lê

TAMBINH M. Trần - q-Minh

TRAON Hiệu Thuận-Quang

M. Lương-văn-Phương

CANTHO Thanh-Phát Bazar

CANTHO Nhà thuốc Annam.

M. Trần-lương-Thiện

OMON M. Trần-Hưng dit Báo

CAIRANGM. Hứa-thành-Giám

PHUNGHIEM M. Lương-v-Huê

SOCTRANG M. Trịnh-kim-

Thịnh

SOCTRANG Nhà thuốc

Trường-Xuân

BACLIEU M. Lê-ngọc-Tranh

dit Thầu

CAMAU M. Phạm văn-Được

NGANAM M. Lâm-tấn-Hưng

LONGMY M. Tử-hình-Sinh

RACHGIA M. Ng-ngọc-Thái

LONGXUYEN M. Đông-văn-

Lân M^o Đông-thị-Dôi

THOTHOT Tiệm Quảng-tương-

Thanh

CHAUDOC Bazar Thành-Phát

TANCHAU Tiệm Phú-Lập

TINHBIEN M. Mã-văn-Lợi

SADEC Co Nguyễn-thị-Linh

CAOLANH M. Ng-thành-Cự

CAITAUTHƯƠNG Co Phạm-

thị-l-hân

CAIBE M. Lê-văn-Mãng

CAILAY Tiệm Xuân-xương

CAP Saint-JACQUES Co Trần-

thị-Huôn

LONGBIEN Tiệm Quảng-hung-

Long

Baria M. Lưu-xiêu-Linh Coiffeur

LONGTHANH Bà Hh-thị-Đầu

BIENHOA M. Dương-tấn-Thần

HUDAUMOT M. Phạm v-Sửu

GIADINH Chợ Bà-chiều tiem

Nguyễn-văn-Điêu

GIADINH Chợ Bà-chiều tiem

M. Trương-văn-Thái

DAKAO M. Huỳnh-hữu-Cao

PHUNHUẬN Nhà thuốc Ông-

Tiền

TANAN M. Nguyễn-hữu-Dư

TANAN chợ Kỳ-son nhà Bã-

Cần

MYTHO Nhà thuốc Đầu-Rồng

số 6 đường mé sông

GOCONG M. Lê-tấn-Thọ

SAIGON, 45 rue A. Garros

CANGIIOC M. Lê-thành Lợi

CANHO M. Võ-văn-Nhiều

CHOLON M. Phạm-văn-Thỉnh

chợ Bình-tây

DUCHOA M. La-văn-Thường

TAYNINH nhà M. Ngu-v-Phòng

TRANG-BANG tại chợ

M. Vương-Trường

LOCNINH Madame Cần tiem

Phụng-hoàng

TRANGBANG Thala M. Lê-

vinh-Trào

CHIPOU M. Nguyễn-văn-Đầu

SOIRIENG M. Trần-văn-Siem

PHNOM-PENH Bazar Trươn-

Xuân quai Piquet

TAKEO TiệmKiêm-Thành-Phát

KOMPONG - CHHNANG M.

Lâm-văn-Cáo

PURSAT Tiệm Nam - hiệp -

Thành

SIEMREAP M. Ng-văn-Trong

KOMPONG-THOM M. Nguyễn-

ngọc-Lân

KOMPONG-CHAM Tiệm Nghĩa-

Lợi M. Lê-văn-Thông

PHANTHIEP M. Tạ-văn-Tu

NHATRANG M. Nguyễn-hào-

Văn Tiệm Phước-Mỹ

FAIFOO M. Hoàng-dắc-Vinh

Ong Thánh Đào Viên mới ra đời — Một thứ thuốc Bỏ-Huyết Khu-Phong hiệu

Đào.Viên không những chủ bỏ khi huyết mà lại chữa được bệnh : phong.thấp, tê.thấp, đau xương, đau mình, tê.bại rất thần hiệu, bệnh này xứ Namkỳ rất nhiều người mắc phải chur tôn nên chủ ý. Giá bán mỗi chai lớn 1\$50, chai vừa 0,80, chai nhỏ 0\$40.

Tổng Đại lý phát hành tại Namkỳ nhà buôn

Nguyễn.thị.Kinh, Saigon

số 30 đường Aviateur Garros

cũng không sợ gì, sao bằng lặng em để nhĩ mưu tự cứu. Nàng tỉnh lui tỉnh tới mãi đến nửa đêm mà cũng chẳng biết làm sao thoát thân.

Giữa lúc suy lo, bỗng nghe tiếng người đi vào; nàng chắc là hòa-thượng đã về thì thân mình không sao khỏi bị hại-mà, quả như vậy! Hòa-thượng về tới chùa, nghe sãi thấp nhàng nói đã lập mưu bắt Thiến-Cô thì mừng lắm, vội vàng đỡ màn vào trong, lấy dây trói cứng tay nàng rồi nhậ nút cho phật máy buồng chon ra, Thiến-Cô té xuống đất, hòa-thượng bèn đem vào lòng đem ra liệt g sau để nằm trên rương rồi ngời xẻ mồi bèn ngó nàng cười ha hả mà rằng:

— Con tinh này, mi tài bộ bao nhiêu mà dám mạo phạm oai ta. Mi đã gết chết học trò ta là Pháp-Không mi có biết tội hay chưa? Nay mi bị ta bắt rồi nếu mi khôn thì được sống, nếu mi dại thì mi bỏ mình. Nè ta nói cho mà nghe! Mi hãy theo lời ta dạy chịu làm vợ ta đi, thì ta tha mạng cho làm phước. Còn nếu mi nói một tiếng không thì ta giết mi lập tức để cho mi biết oai ta và grom ta như thế nào!

Thiến-Cô nghe dứt, cười gay rồi đáp:

— Hừ, mi lại dám lấy lời đó mà dụ dỗ ta à! Nè, ta đây là Thiến-Cô, còn nhà phiệt duyệt tha chịu mất đầu chớ chẳng chịu nhục thân đâu. Mi có giỏi làm gì ta thì làm đi!

Hòa-thượng nghe nói xóc, lửa giận bùng bùng, lập tức thò tay vào lưng rút dao ra, đưa thẳng tay nhắm ngay bụng Thiến-Cô mà đâm xuống.

XI

Bị bắt mãi, trốn vào quán rượu. Gặp nạn hoai, nhào xuống suối trong.

Giận thì hân hê dữ, chớ bao giờ ai lại dặng tay vào cái đầu trời môn môn, hương còn đồng nuy còn búp, đương ở trên tay mình. Hòa-thượng cũng vậy, giận Thiến-Cô lấy dao đâm, song đâm trật xuống vầng rồi hét lớn hỏi rằng:

— Thiệt mi không tuân lời ta à?

Thiến-Cô cười hỏi lại:

— Thiệt mi chẳng giết ta à?

Hòa-thượng vốn mê sắc nàng, đã không nỡ giết, tui mới làm sao đáp câu hỏi này. Chủ trọ ấp úng giây lâu rồi nói:

— Ta chưa giết mi vợ! Ta giết mi không khó, song ta chẳng muốn. Giết mi chết tới mi đâu biết oai ta. Bây giờ ta lại treo mi lên rương nhà một lần nữa cho mi nếm chút khổ khổ rồi sau giết lại muộn gì!

Hòa-thượng nói dứt bỏ lưỡi dao dương găm ở vầng đó chạy ra ngoài kiếm dấy.

Thiến-Cô thấy vậy mừng rỡ vô hạng lật đật ngồi nhồm dấy đưa hai cườm tay gần lưỡi dao cọ cho dứt mỗi dây trói.

Tay đã được thong thả nàng bèn cầm dao cắt mỗi dây trói ở chon.

Như cá lóc khỏi thớt, cọt vượt khỏi rọ, Thiến-Cô dòm lại thì phòng này không phải là phòng bị nhốt lúc trước nên bèn dõ cửa sổ dòm ra ngoài. Dưới bóng sao tờ mờ, nàng không thấy bên ngoài là gì, chỉ nghe tiếng nước chảy ở như la suối tuông mà thôi.

Thiến-Cô đương xem ngó bỗng nghe tiếng động biết hòa-thượng ở ngoài xách dây đi vào phòng, nên liền dấy lại cầm dao chờ chủ ý bước vào cửa thì chém. Hòa-thượng không đề phòng, song nhờ lẹ lang, khi thấy lưỡi dao bay tới bèn né khỏi rồi bỏ dây đó, lui lại đóng chặt cửa phòng, vừa đóng vừa nói:

— À mi giỏi thì cứ với ta! Ta không treo mi, được thì ta đóng cửa nhốt mi ở trong. Mi bị nhốt vài ngày đôi quá chịu không nổi thì phải tuân theo lời ta chớ gì!

Bây giờ lại thuật tới Quán-Sĩ và Lăng-Vân. Cả hai cùng Châu-Châu vừa ăn cơm vừa chuyện vãn; tuy vui cũng có vui song vẫn còn áy náy vì nỗi Thiến-Cô biệt tích. Cả ba ăn uống rồi, Lăng-Vân và Quán-Sĩ dặn dò Châu-Châu ở lại Trương-gia rồi mỗi người bỏ túi một cây súng mà ra đi nhắm núi Đại-biệt thẳng tới.

(còn tiếp)

Doctorat!... Doctorat!...

Là kiểu áo do An-Thành mới chế, toàn bằng len kieu thanh-nhã, lịch-sự, chắc các ngài chưa từng thấy ở Đông-Dương, mà chỉ bán có 3p.50 1 cái, thế các ngài mới biết rằng An-Thành lúc nào cũng lưu tâm về công-nghệ. Kiểu áo DOCTORAT ở Hanoi năm 1934 mới có là một. Thật là:

Khắp Đông-dương chợ cùng quê,
Là lần thứ nhất trong nghề dệt ta,
An-Thành kieu mới chế ra...

Áo len của các bà, có tay 4\$50, không tay 3\$50

một cái. Áo cotton từ hạng 0p.30 trở lên. Bán buôn gia đặc biệt.

Lụa trắng khổ đồng rộng 0m90 giá 0p.90 một thước

Lụa trắng khổ nan rộng 0m75 giá 0p.52 » »

Ai mua hàng từ 9p.90 trở lên thì không mất tiền cước.

An-Thành 41 phố Hàng-Đào Hanoi

TÂN-THỜI

TUẦN BÁO

37, RUE COLONEL GRIMAUD, 37

SAIGON

Báo ra 24 trương; Nhiều bài hay; Nhiều hình vẽ;
Nhiều tay kiện tướng trong làng văn giúp
vào bộ biên tập

Ngày xuất bản: 17 Janvier 1935

GIÁ BÁO:	Một năm.....	4\$ 00
	Sáu tháng.....	2 20
	Ba tháng.....	1 20
	Mỗi số.....	0 10

MỘT THƯ THUỐC MỚI
CỦA Y SĨ
TRẦN = MẠNH = TRÁT
(là người đã có công tìm được thuốc CỬU-LONG-HOÀN, danh tiếng khắp cõi Viễn-Đông)

TÂN-Y TAM-BÛU HOÀN

Thuốc này, y-sĩ Trần-mạnh-Trát lấy hết tài riêng về y-học và thần-học mà khảo-cứu rồi thí-nghiệm đã bốn năm nay, đến bây giờ mới chế luyện được hoàn toàn, đem cống hiến cho đời.

Công dụng của thuốc riêng để cho nam nữ thành niên có đời hạn muốn giữ gìn sức khỏe, muốn sống lâu, nhiều con, chốn loạn phòng quanh năm vui thú.

Tuổi trẻ là tuổi hay làm liều, ít xét suy, hay ý tài, ý sức. Đến những cuộc vui xác thịt, thường thường cũng hay quá thắm, buông lung. Thuốc TÂN-Y TAM-BÛU HOÀN ra đời, là cố ý giúp cho các bạn trẻ tuổi ấy, khỏi bị bại-nhược hư thân, khỏi bị mê-muội tình-thần, trong này lúc quá thích tình trăng gió.

Thuốc TÂN-Y TAM-BÛU HOÀN chế toàn bằng những thuốc quý khó kiếm, rồi luyện theo môn học riêng, nên cái sức hay của nó được cấp kỳ, uống chừng một hộp hoàn nửa giờ, thấy hoạt động khác thường, uống đủ 1 hộp sức lực được hoàn bị. Dùng được 5 hộp, một đêm có thể đi lại với 5 người phụ nơn, cõ kim đồng tây chưa có thuốc nào được vậy.

Thuốc TAM-BÛU không phải là món thuốc chỉ làm cho dục dâm, cường âm hưng dương, như nhiều thứ thuốc của vài người ngoài quốc đem đi bán lên trong valise, thuốc TAM-BÛU là thứ thuốc tự nó sanh ra tinh lực cho người, một cách mau chóng, để mà bồi bổ. Dùng nó thường, người được toại chí luôn luôn, tráng-kện và thọ thoi, không hề biết đau lưng.

Những người có chứng liệt dương, liệt âm, hoặc phòng-sự không bền, dùng chừng một hộp thuốc này, thấy liền hiệu nghiệm.

Già cả muốn sanh con muộn, hai đêm nên uống 1 hoàn mà thôi. Từ 20 tuổi đến 45 tuổi dùng mỗi đêm 1 hoàn với nước trà. Đàn ông đàn bà nên dùng 1 lượt. Cữ ăn nhiều tỏi, ớt.

Giá 1 hộp 5 hoàn..... 1.50
(Nhưng bán 1.00 1 hộp dặng làm quảng-cáo, từ đây đến cuối tháng chạp Annam).

ĐỘC-QUYỀN PHÁT HÀNH:
VÔ-ĐÌNH-DÂN DƯỢC PHÒNG
(15 năm sáng lập)

Phân cuộc: 323, Rue des Marins, Cholón
118, Rue d'Espagne, Saigon
179, Bd Albert 1er Đakao, Saigon
37, Route Colon ale 1, Nhatrang

Nam Phương

51 Rue Colonel Grimaud
THỢ HỒNG-KONG

Xưởng sửa các thứ máy về xe-hơi.
Tiện cylindre và các vé dũ kiểu.
Giá rẻ đặc-biệt.
Quý ngài đến thử chắc sẽ vừa lòng.
Vi thợ làm kỹ lưỡng không dẩu u bằng. Kính thỉnh

Nên ngừa bọn gian hùng

Mới dặng tin có nhiều kẻ gian bán hột giả khắp nơi mạo là hột « Xoàn mới » hiện Ba-Quan dặng phỉnh gạt đồng-bao.

Muốn khỏi sự lầm lạt, nên chúng tôi cho đồng-bào hay, hột « Xoàn Mới » Ba-Quan hặng có cho ai đi bán dục mà cũng chưa cho ai làm đại-ly cả.

Lapidairerie — Joaillerie & Bijouterie
BA-QUAN
58, Rue Vannier, 58
(Ngang hông kho bạc) Saigon

DẦU THIÊN HÒA
ngừa và trị bệnh

MAY LẮM

NHÀ THUỐC
THIÊN-HOÀ-DUÔNG
CHOLON

Ai chi dùm sẽ được thưởng 200\$

Xin xem hết bài này sẽ rõ

Khắp cả Namkỳ, Caomên và Lèo. Tôi tưởng chắc rằng không còn ai không công nhận thuốc xỏ hiệu Nhành-Mai là thần dược. Thuốc có tài rửa ruột, quét sạch cả cơn trùng, lái kiem, đàm độc, ẩn trong châu thân đều bị thuốc tống lòi ra cả. Muốn rõ lời nói của tôi là thành thật, lúc xỏ răn làm sao xem cho được phần, thì qui ngài sẽ khen tặng vô cùng. Thuốc dễ uống và ít đau bụng, uống cách một giờ ăn món chi cũng dặng. Sự hay của thuốc nói không cùng. Dùng thuốc này trừ được các bệnh hậu; mỗi tháng sẽ được một lần, thì tôi chắc không hề đau bậy, vì thuốc này trừ được các bệnh sanh ra bởi phong, kiết, ho, thũng lớn bụng, bón và các bệnh hậu.

Thuốc này uống ít nó làm cho mau tiêu hóa vật-thực, mỗi ngày uống vài viên, thì thuốc làm cho mau tiêu cơm, ăn uống biết ngon. Dùng thường như vậy, thì chắc không đau ốm chi cả, và có thể mập được. Hiện thuốc này có đem cầu chứng tại tòa Saigon. Vậy chư tôn thấy ai làm giả mạo xin chỉ dùm, tôi sẽ đền ơn 200\$. Do Nguyễn-v-Lượng, boite postale N. 63 Saigon. Thuốc sẽ này có bán khắp cả Đông-Pháp, các ga xe điện, các nhà buôn có bán. Tiệm Nguyễn-thị-Kính có bán giá 0p.15.

Bệnh-ho... bệnh-ho...

Ai có bệnh ho mà chưa gặp thuốc hay, xin hãy răn kiem mua cho được thuốc hó (Bác-Bừ) hiệu Nhành Mai hay lằm, giá mỗi gói 0.10, khắp nơi có bán. Ở xa do nơi Nguyễn-vân-Lượng boite postale N. 63 Saigon.

TRONG CHÂU THÀNH XE HƠI RẢI QUẢNG-CÁO KHÔNG NÊN CHẠY MAU QUÁ

Nhờ độ nọ ở Saigon có một cái xe hơi chạy rải quảng cáo...

Phải! Phải lắm. Ở Nam Vang, lễ thì việc để phòng ấy cũng phải có; nhưng có lẽ cho là một chuyện nhỏ...

Hằng ngày trên các con đường lớn đông đúc người là người, như đường: Ohier, Armand Rousseau, Praire, Delaporte, Paul-Bert vẫn vẫn...

Người chủ gánh hát hay người cầm tay lái xe có biết rằng cho xe chạy mau trong châu-thành đã phạm luật cấm...

Xe đi rải quảng cáo bao giờ cũng có con hát mặc áo, mang râu; hoặc trống kèn inh ỏi; hoặc cờ xí lả lơi; hoặc hình nộm...

Lầm cái hại rành rành trước mắt. Chạy mau bị phạt. Hai. Chạy mau rồi ra tai nạn. Hai. Chạy mau gặp việc ngưng gập thẳng mau nhiều khi lật xe hay hư máy. Hai. Hai! Hai cho chủ xe, người tài xế chủ mướn xe, người bị rồi. Đã biết có hại, đã thấy có hại đã có nhiều điều hại như thế sao hủi gánh hát và tài xế xe hơi rải quảng-cáo không lo nghĩ để phòng? Nhất là nhà trách-nhiệm châu thành không ra lệnh để cấm ngặt phòng bị cái hại trước đi, nghĩ nên cho là lạ lắm vậy.

do hơn nữa. Chúng tôi không được rõ tại cái tánh tự nhiên của các bác tài-xế ra chạy mau để khoe cái tài cầm lái của mình, hay là tự mảy chũ gánh hát muốn chạy mau cho nhiều chỗ biết mà tốn ít giờ. Chúng tôi chỉ biết đầu tại chũ gánh hát hay đầu tại tài-xế gì cũng là bậy hết. Chạy mau mà người ta có kẻ đầu anh tài-xế ấy giỏi, trái lại người ta sẽ bảo anh ấy phách thôi.

Còn nói tại chũ gánh hát muốn chạy mau để quảng cáo cho đủ chỗ thì tôi cho chũ gánh hát ấy còn bậy nhiều nữa. Phải biết, xe chạy mau quá đầu có rải giấy, lăm người dốt cũng không hiểu rải giấy hát gì hay làm gì, vì họ không thấy được mặt mà con hát, con nộm hay là trống kèn. Có thấy có nghe chút đỉnh kia nói mới giục con người hăm hờ đi xem, chớ thoáng qua mà ỉch gì. Đã vậy mà trong khi lo chạy mau rồi có con em trong mấy nhà gần lộ chạy băng ngang ra để xem, đụng chạm té ngã mới làm sao thảng xe cho kịp. Chừng ấy đã chẳng thấy được lợi chỗ nào cho một ai, lại gây nên tai nạn thì còn hạ cho cả mấy phía là khác.

Lầm cái hại rành rành trước mắt. Chạy mau bị phạt. Hai. Chạy mau rồi ra tai nạn. Hai. Chạy mau gặp việc ngưng gập thẳng mau nhiều khi lật xe hay hư máy. Hai. Hai! Hai cho chủ xe, người tài xế chủ mướn xe, người bị rồi. Đã biết có hại, đã thấy có hại đã có nhiều điều hại như thế sao hủi gánh hát và tài xế xe hơi rải quảng-cáo không lo nghĩ để phòng? Nhất là nhà trách-nhiệm châu thành không ra lệnh để cấm ngặt phòng bị cái hại trước đi, nghĩ nên cho là lạ lắm vậy.

NHIỆT - THÀNH.

Sắp nói chuyện bằng gậy nói với

Pursat và Battambang

Chúng tôi được tin rằng mấy bữa nữa thì ở Pursat và Battambang sẽ đặt gậy nói (téléphone) để cho Saigon có thể nói chuyện với hai tỉnh này được.

Chẳng những vậy thôi, nhà chuyên-trách đang tính kéo dài con đường điện-thoại tới tỉnh Aranya, biên-giới của Xiêm-quốc.

Như vậy thì nội trong năm nay Saigon và Pnompenh có thể nói chuyện điện-thoại với người quen ở kinh-thành Băng-cốc đặng.

Ecole pratique de Commerce de Saigon

7, Rue René Héraud, Tân Định

Chuyên môn dạy các khoa Thương-mại, Bút-toán, Ngân-hàng. Đánh-máy chữ, Chữ-tát, Chữ Anh, Văn-văn.

Nhờ cách dạy rất đặc biệt, mà học sinh có việc làm rất dễ dàng.

Kết-quả trong năm 1934

M.M. NGÔ-VĂN-MẮNG Diplôme de Comptabilité pratique de la chambre de commerce de Saigon - Mention Très Bien avec félicitations du Jury - Employé à la C.F.A.P.

NGUYỄN-VĂN-VƯỢNG - Diplôme de sténographie « Aimé Paris - Neuchâtel - Vitesse 100 mots à la minute - Employé à la Sté Ame Denis Frères d'I. C. »

LÊ-VĂN-TÂN - Diplôme de Sténographie « Aimé Paris - Neuchâtel. » Vitesse de 90 mots à la minute - Sténographe à l'Arsenal - Đẩu số 1 trong 17 vị ứng thi ngày 16 et 17 Novembre 1934.

ĐẶNG-VĂN-TY - Diplôme de Sténographie « Aimé Paris - Neuchâtel. » Vitesse de 90 mots à la minute - Employé à la S'ie Cle Fse d'I. C. Còn nhiều vị nữa trên 50 xin cáo lỗi để đăng riêng.

Directeur: LUÔNG-VĂN-HẦU Diplôme de l'Ecole Supérieure de Commerce de l'Indochine. Chef Comptable de la Pharmacie de l'Indochine Expert-Comptable près les Tribunaux Représentant de l'Union Sténographique « Aimé-Paris ».

CÁI NẠN PHỔ MÁT Ở NAM-VANG

Ai từng đi khắp hứt năm xứ cũ: Đàng-Pháp này chắc sao cũng biết đợ: rằng chỉ có phố ở Nam-vang này là mất nhất. Mất bằng rười ở Saigon, bằng ba ở Huế, bằng năm ở Hà Nội.

Nếu ai đã ở Bắc rồi đến xứ này, khi rời rãnh nghĩ đến lúc còn ở ngoài ấy một cái nhà ngói lợp ba căn, trước có sân sau có vườn ở tại châu thành mà mỗi tháng chỉ trả vốn nợ có năm đồng bạc lại có lăm người than mất. Người ấy dòm lại cảnh hiện tại của mình ở Nam-Vang chắc sao cũng ngán ngấm ghê sợ.

Hiện nay, công, thương, kỹ-nghệ trong xứ đều bị ngưng trệ. Nhơn dân hạng nào cũng túng nghèo đói khổ. Ra đường thì ăn mày ả xin khắp chỗ. Người thất-nghiệp đầu đường. Bán buôn thì lỗ ế. Tồn lại tình cảnh dân trong xứ đương ở trong cái cảnh vô cùng nghèo cực, thế mà phố vẫn mất dữ, té ra hàng có tư sản, hàng có phố cho mướn, chỉ biết có họ Hàng này quên rằng công cuộc gây dựng làm ăn của họ bấy lâu nay được phát đạt là nhờ một phần lớn của đám dân nghèo giúp sức cho. Lúc tróc chủ phố đầu có tính giá mất đi nữa cũng chẳng ai than mà làm chi, nhưng lúc này mà vẫn cho mướn mất, thật là vô lý.

Nói cho phải, cũng có chủ sut tiền nhà vậy, nhưng họ chỉ sut cho có chừng để tránh bớt tiếng kêu rêu của dân chúng mà thôi. Tỷ như một căn phố khi trước nan khùng-hoảng họ cho mướn 26\$00 đến nay họ sut bớt xuống cho 3\$00 nghĩa là còn phải trả 23\$00 nữa. Anh em chị em độc-giá xét coi lúa mà nay còn trung bình lối 0\$30 nghĩa là chỉ còn giá 1 phần ba hoặc một phần tư giá khi trước. Khó hồi trước 40\$00 hoặc 45\$00 một tạ không chừng, nay cũng sut xuống chỉ còn 15\$00 hoặc 17\$00. Lúa khô mà còn vậy thì trăm ngàn vật khác cũng phải cùng chịu vậy không sao thoát cái cảnh hạ giá này được.

Phải! Trăm ngàn vật liệu trong xứ đều vì nan kinh-tế khùng-hoảng này sut giá xuống còn 1 phần ba hoặc một phần tư giá khi trước hết, có sao các chủ phố lại còn gan dạ nào cứ cầm giá phố y như cũ. Phải sut! Các chủ phố không nên vênh lên gì mà làm lơ bỏ qua chuyện này. Không sut còn một phần ba hay một phần tư thì rần sut xuống phân nữa. Các ông nên thương giùm bọn lao-động nghèo này với.

Các ông há không biết món hàng rẻ bán chạy hơn món hàng đắt hay sao? Phố của các ông cũng vậy. Các ông sut

xuống chẳng những người ta cảm ơn, mến đức, đến ở phố nhiều, là điều lợi cho các ông mà thôi; mà tự mình các ông cũng được hân-hoan vì mình đã làm được một việc may mắn hợp với đạo trời vậy. Sut đi các ông chủ phố! Các ông sut tiền phố nhiều chừng nào thì các ông khỏi phải nhọc lòng biếu cu-ly dân mảy chũ, hay treo mỗi căn một tấm cạt tòng «à louer» coi sao nó kỳ dị, quá các ông chủ phố a.

Sut đi, không sut được nhiều thì sut còn phân nữa. Bao nhiêu dân nghèo ở thành phố Namvang đương đợi tấm lòng từ tế của các ông. Các ông nên thừa dịp này tỏ ra cho dân thành phố biết mình là người chủ phố nhơn đức.

Không nên bắt chước theo một vài chủ phố vô lương tâm kia, người ta trẻ một hai tháng tiền phố đã hấp tấp ló la, đòi hỏi ngay một, kiện cáo um sùm.

Các ông có biết chăng? có biết bao nhiêu người thấy phố mất nên họ kêu quá. Nạn phố mất chỉ còn ở Nam Vang chớ đâu đâu cũng đều sut nhiều lắm.

Nếu chủ phố sut giá xuống nhẹ thì phố nhiều người ở, chẳng những chủ phố được tiếng tốt mà thôi, sánh về việc lợi cũng lợi nhiều nữa. Phố có người ở tất nhiên chủ phố được tiền, phố được sạch sẽ, vì có người coi sóc, rửa ráy luôn. Còn ai cứ cầm giá mất như cũ, phố phải đóng cửa, vì không ai ở, phố không ai ở thì lâu ngày sanh ra dơ dáy gạch đống rêu xanh, và trong lòng căn là dờ cửa chuột họ. Ngày qua tháng lại phố ấy phải hư phải mục, rồi chủ phố xuất ra để thêm vô không có, mà phải lo sửa sang lại cho phải hư hao nhiều.

Các ông chủ phố nghĩ sao? Các ông cứ tự nhiên để cho dân chúng kêu rêu nói mãi sao? N. T.

Tân thiếu-niên và Hải-phong tuần báo tục bản

Chúng tôi hay tin báo Tân thiếu-niên và Hải-phong đã tục bản. Lần này báo Tân thiếu-niên ra hàng tuần mỗi thứ bảy và do ông Lê-tràng-Kiều chủ trương. Báo Hải-phong do ông Mai-Linh chủ trương. Chúng tôi xin vui lòng giới thiệu cùng đọc giả.

Nhơn tài nước nhà Ông Phan-tấn-Thiệt và ông Nguyễn-Bôn mới thi đậu bằng đợc-tạo một cách rất vẻ vang. Bôn báo chúc mừng và khen ngợi hai ông.

École GUILLERAULT

Chuyên dạy con nít tây, tây lai, dân tây, Nhật, Tàu và Annam về các trường tiểu học, cao-đẳng tiểu học và trung học Pháp. Trường lãnh cả học trò nam nữ. Giáo-sư bốn trường toàn là những vị thiện nghệ, có bằng cấp và nhiều kinh nghiệm như bà Allegrini, ông và bà Antoine Lê-cang-Đăm. Giá riêng đặc biệt cho học trò Annam. Muốn cho học trò mau biết tiếng Pháp cho nên trong giờ học, bốn trường cấm không cho nói thứ tiếng gì khác. Chủ nhơn: Mme et M. A. LÊ-CANG-ĐĂM. 35, Rue Frères Guillaull - SAIGON

RẤT ĐẸP MÀ NHẪ Là quốc Phù-Lưu

Bồn tiệm có trên 30 người thợ bậc thiện nghệ chuyên môn để pha màu sơn và sửa chế kiểu quốc rất hợp thời. Kiến mới thiết khéo và nhà. Quốc mang vừa lịch-sự, tính theo khoa học không hại vệ-sinh. Chọn đi được tự nhiên không phải chịu vào siêu lịch, được nở nang theo sức khỏe. Bồn tiệm lại có bán đủ cả các thứ giầy dép tới tận vừa nhẹ nhàng bền chắc. Trữ bán tại chợ Bến-Thành (Saigon) môn bài số 90, xưởng chế-tạo ở đường Lagrandière số nhà 111. Thơ từ thương lượng việc mua bán xin đề cho chủ-nhơn: PHẠM-VĂN-VIÊN Chủ chế-tạo quốc Phù-Lưu Cần dùng nhiều nhà Đại-lý ở Lục-tỉnh. 111 Lagrandière Saigon

TÒA THƯỢNG-THẨM ANNAM Ở HUẾ

Ta nên biết đức Hoàng-đế Bảo-Đại từ khi làm chánh đến nay, ngài lo cải cách và tổ chức đủ cả mọi việc quan-hệ. Vấn đề hình-chánh ở Trung-kỳ chính là một việc mà đức Hoàng-đế ta cần sắp đặt cũng như các việc khác.

Có tin chắc chắn rằng hôm mừng 1 tết này (4 Février), ngài đã ký tờ chỉ-dụ lập ra một tòa Thượng-thẩm Annam tại kinh thành Huế.

Ấy là một việc mới lạ đáng mừng. Tòa Thượng-thẩm này không phải như các tòa Thượng-thẩm (Cour d Appel) hay là tòa Phúc-án tổ chức theo luật tây như ở Saigon và Hanoi đâu. Chính thiết là một tòa Thượng-thẩm Annam, đứng với danh-nghi của nó.

Số là trước nay ở Trung-kỳ, phạm các vụ án do các quan tỉnh xử rồi, thì tư về Hình-bộ duyệt ý hay là xét lại. Dân có kêu nại oan ức cũng là do cửa Hình-bộ mà đâm đơn, chớ không có tòa Thượng-thẩm nào khác hơn là Hình bộ.

Nay Hoàng-đế giảng-chỉ lập ra tòa Thượng-thẩm Annam, chính là cơ-quan hình pháp để thay Hình-bộ mà xét lại các

vụ án của quan tỉnh đã xử đó. Tòa án này gồm có 1 vị chánh-tò, và 2 ông tham-nghị (conseillers) đều là quan Annam, do quan thượng-thor Hình-bộ chọn người rồi thương-thuyết với quan Khâm-sứ đồng ý mà bỏ vào máy chức ấy.

Ai biết tình-thế Trung-kỳ ít nhiều, đều biết rằng xưa nay n'ơn dân gặp vụ án nào ở tỉnh xử oan mà có muỗi, vô kí-h-ô kêu nại ở trước Hình-bộ, thật là khó khăn bối rối; nhiều người bợ-ngợ, thấy đình quan Thượng-thor là chỗ thám-nghiêm kí, công cao tường, đầu có để vô, thành ra có khi họ bị quản tỉnh xử oan cũng phải can rắng mà chịu, không biết gỡ vào cửa ngõ nào mà kêu oan.

Nay có tòa Thượng-thẩm Annam đặt ra, làm một cơ-quan chánh-thức hẳn hoi, thế là có chỗ cho dân ra vô để dâng để kêu oan rồi vậy, chớ không phải khó khăn như tới Hình-bộ lúc trước nữa.

Ta nên vui mừng cảm tạ cái mỹ-ý của đức Hoàng-hượng và nên hân hoan đón rước cơ-quan hình chánh mới mẻ này.

TRƯỜNG-AN

Một việc trông cụ Thượng Phạm-Quỳnh tán thành

Cắt, hào, giác,

Cái đầu bài này ngó như món « tá-pí-lù », chẳng qua cắt, hào, giác, là cái tên của thứ bạc mười xu mà ta dùng đó thôi, nhưng cái tên khác với chỗ ở. Trong Nam-kỳ và mấy tỉnh phía nam Trung-kỳ thì dùng chữ *cắt*, ở khúc giữa xứ Trung-kỳ thì gọi là *giác*, mà ở Bắc phải gọi là *hào*, người ta mới hiểu.

Những người đi du-lich thường hay đề ý đến sự thay đổi trong tiếng nói của người Nam ta. Ma mấy người viết báo, viết sách, khi muốn nói đến tiền bạc, gặp ba tiếng *cắt, hào, giác*, phải ngừng bút lại, không biết nên viết chữ gì cho đúng. Vì tờ báo hay quyển sách chẳng phải để riêng cho người một địa-phương xem mà thôi; muốn cho được phổ-thông hơn thì phải dùng những tiếng đâu đâu cũng có thể hiểu được.

Muốn cho tiếng nói ta được thống-nhất, để khỏi cho rằng người Bắc viết khó hiểu hay người Nam viết khó hiểu, ta nên ước ao rằng có một hội-nghị do bộ Quốc-dân Giáo-dục xướng lên, tụ họp phân đống những nhà viết sách, viết báo, giáo-sư v.v... trong Nam ngoài Bắc để sửa đổi một lần cho các tiếng, và nhất định chỉ cho dạy trong các trường một thứ tiếng chung của người Việt-Nam đều hiểu mới được.

Tiếng *cắt, hào, giác*, cũng một nghĩa như nhau, tưởng cũng nên lấy một tiếng mà dùng cho tiện. Vì dụ lấy chữ *hào* mà thôi, còn *cắt* hay *giác* nên lựa lấy một tiếng mà chỉ thứ bạc 20 xu, mà ta gọi *giác* ở Bắc, *hào* ở Nam, hay *cắt* ở (ở Nam-kỳ cũng gọi là một quan). Tiếng thiếu nên bỏ vào, tiếng dư nên bớt đi, có vậy tiếng ta mới gàu và rõ ràng được.

Ta thường nghe nói dừng ở chia rẽ Bắc-Trung-Nam, vì lẽ đều người một giống, nhưng thiết tưởng, trong tiếng nói đủ thấy phân chia nhau rồi, thế nào mà mong cho nước Nam chỉ là một được.

P.V.

VUA BAN 11 BỘ ÁO CHO MỘT ĐỘI BANH TRÒN

Xứ Trung-Kỳ, từ khi Đức Bảo-Đại hồi loan đến nay, nhơn dân đã bước được một bước khá dài trên các con đường cạnh tranh — thể-thảo cũng cạnh tranh — của xã-hội.

Cũng đáng mừng cho dân Trung-kỳ. Như kỳ báo rồi, tôi có cho anh em thể-thảo được biết cái sáng kiến của Đức Bảo-Đại, tức bà Hoàng-Hậu Nam-phương và các thượng quan Nam-Triều về cách khuyến-kích nhơn dân chơi thể-thảo: tennis, ping-pong, football v.v.

Về cuộc đá banh loại của Coupe « Nam-Triều », thì hôm chúa nhật 6-1-35 tại sân P. an-Tiết, Naatrang bị Phan-Tiết hạ 4 bàn gỡ 1. Xem cách chơi của chiến tướng Phan-Thiết, thấy nhiều mảnh lối lắm biết giao banh sà, đội đầu gần, có thể sánh với mấy hội 1: série ở Nam-kỳ. — Chiến tướng Nha-trang rất chậm chạp, đá banh bổng ham lừa, có thể nói là Nha-trang không phải đối thủ của Phan-Thiết cũng được.

..... Hôm 30-12-34 tại sân Đà-Thành, Tourane thua Faifo 3 bàn gỡ 2. Faifo đá coi được nhất là hàng tiền đạo. Tourane cũng cứng « cựa », nhưng gỡ được 2 bàn là nhờ 2 cú penalty.

..... Hôm 6-1-35 tại sân Huế, Thừa-Thiên thua Militaires sélectionnés 5 bàn gỡ 1. Đội binh « lính tây » hay lắm, có chiến tướng ở 9è Ric Hano giúp. Huế trong mấy lúc nay sao coi mới bước lùi lại. Nghe không lầm thì các câu trống bô qua chơi tennis hết ráo. Đàng tiếc.

..... Tại sân Vinh, Thanh-Hóa hạ Vinh 5-2. Vinh mà thua Thanh-Hóa thiệt là bất ngờ, trong mấy năm nay Vinh có tiếng là hội banh « anh chị » xứ Trung-kỳ.

Vậy thì coupe « Nam-Triều » hôm nay chỉ còn bốn hội đi demi finale :

Phan-Thiết với Faifo. Thanh-Hóa với Sélection militaire.

Hôm chúa-nhật 13-1-35. Thanh-Hóa đã đấu với Sélection militaire tại sân Seep. Chưa được tin hội nào đặt gđ finale. Nhưng phần chắc thì đội binh « lính tây » hơn. Vì có Corey và Marty là hai kiện tướng, lúc trước ở hội banh vô-dịch Nam-kỳ, ra giúp cho hàng tiếp ứng.

Chờ chúa-nhật 20-1-35 này, tại sân Hội-An, Faifo gặp Phan-Thiết. Hội banh Phan-Thiết cứng lắm, đã hai lần thủ huê với Vic oria (vô-dịch Nam-kỳ), vừa rồi lại hạ Nha-trang với cái tỷ số 4-1 thì cũ biết. Được tin Phan-Thiết đi Hội-An kỳ này có mượn 4 chiến-ương theo (nghe đầu Giadinh thì phải) quyết đoạt cho được

cái coupe đáng giá của Nam-Triều.

Nhưng trong cuộc đá banh nhiều khi cũng có xui, rồi biết chừng đâu sẽ bị Faifo hạ mà phải phơi áo nữ, chừng. Mà Faifo — theo chiến tướng tôi được biết — cũng có thể làm cho Phan-Thiết lo rối dữ lắm.

Phan-Thiết, Faifo hội nào đặng đi finale? Hội nào đặng hân hạnh « bắt tay » đức Bảo-Đại.

Được tin chắc rằng Đức Bảo-Đại sẽ ban 11 cái áo mail'ot màu « Nhà vua » cho 11 chiến tướng thắng cái coupe này, gọi là coupe vô-dịch Trung-kỳ (trong năm 1934-1935).

ANH KẾ

Những người có công về con đường xe lửa

Tourane Quangngai

Hồi giữa tháng rồi, quan Loan-quyền Robin ở Saigon ra Bắc, tới tỉnh Quảng-ngãi dừng chơn, cùng đức Hoàng-thượng và các quan trào-thần làm lễ khánh-thành con đường xe lửa từ Tourane vô Quảng-ngãi đã nối với nhau.

Thế là con đường xe lửa suốt từ Nam ra Bắc, chỉ còn sót có chặng từ Quảng-ngãi vô Nha-trang thì nối liền nhau một mạch. Chặng này chắc cuối năm 1936 thì làm xong.

Nhơn việc khánh-thành chặng đường Tourane Quảng-ngãi, nhiều viên-chức sở Tạo-tác cùng là những người bao-thầu lớn nhỏ, có công-lao trong việc làm con đường xe lửa này, đã được đức vua ban thưởng cho: người thì kim-khánh, Long-bội-tinh, người thì kim-tiền, ngân-tiền, tất cả 45 vị là người Annam và người tây.

Thật là một cuộc thưởng công vẻ vang xứng đáng chúng tôi có lời chúc mừng chung.

Lời rao rề tiền

Ai muốn ở phố và nhà xe rề tiền

Phố tại trung tâm diêm châu thành Saigon, gần chợ cũ, rue Pellerin. Boulevard de la Somme, ruelle Bd de la Somme và ruelle Chaigneau.

Rộng rãi, sạch sẽ, yên tĩnh rề tiền. Có đủ đèn nước giá tiền có nhiều hạng 35\$, 30\$, 20\$, 13\$, 9\$, 8\$, 6\$. Chỗ phố Annam, giao thiệp dễ dàng.

Xin do :

Tiệm Thanh-Thanh là tiệm bán sách vở báo chí và làm đại lý cho các nhà thuốc Nam có danh tiếng khắp ba kỳ ở đường Boulevard de Somme No 120 Saigon.

Cho mượn trên lầu gần chợ Mới Bến Thành tốt đẹp, có 2 phòng, phòng tắm, balcon và được hưởng nhà bãi, nhà bếp, có 2 cầu tiêu máy, giá rề. Hối : 45 Rue Aviateur Garros.

T.V.

MỘT THỨ THUỐC MỚI

Quá phiền não, quá lo lắng, suy nghĩ mệt nhọc, hoặc uống nhiều nước trà đậm, hút thuốc điếu, á phiện, uống café nhiều, các ngài thường thấy nóng nảy bức-rức, nhiều khi suốt đêm không thể nhắm mắt được. Nhất là những người đau tim, là người có tánh đa sầu đa cảm

HÃY DỪNG THUỐC

HYPNO

Để bồi bổ các cơ thể giúp sức sự tiêu-hóa, điều hòa huyết mạch, an thần, bỏ tim, làm cho các ngài ngủ một giấc ngon lành khỏe khoắn

Mỗi hộp. . . . . 1 \$ 00

NHÀ THUỐC ĐẠI-ĐÔNG

96. Rue Pellerin - SAIGON

ĐỂ BÁN KHẮP NƠI

VIỆT-NAM NGÂN-HÀNG

Công ty hữu hạn vốn 250.000 đồng bạc
SÁNG LẬP NĂM 1927

Hội quán : 54-56, đường Pellerin-SAIGON

Đầy thép :
CRÉDITANA - SAIGON

Đầy thép nói :
SAIGON — 748

— Công-ty nhận tiền TIẾT-KIỆM của bá tánh.
— Công-ty cho vay thế chun vé Quốc-trái Đông-Pháp, vé Crédit National và những phiếu nào mà chánh-phủ Đại Pháp hay là Đông-pháp phát hành hay là chịu bảo chứng.
Bồn-hội có mua bên Pháp hộp Tiết-kiệm tốt đẹp bằng sắt mạ kền, để cho bá tánh mượn dùng.
(Vé công chuyện khác, xin hỏi thăm bồn Hội)

Tên-chỉ của bồn hội : **LÀM VẼ VANG CHO XỨ SỞ MÌNH**

BÀN TRỊ-SỰ DANH DỰ VÀ CỔ VẤN

Chánh hội trưởng: HUỠNH-ĐÌNH-KHIÊM
(nay ngài đã từ lạc)

Phó hội trưởng: TRẦN-TRINH-TRẠCH, O.
Hội-đồng Hội-nghị-tư,
nghiệp chủ, Bociên.

Dr BIAILLE de LANGIBAUDIÈRE,
Xã tây, Saigon.

M. Denis LÊ-PHÁT AN, Thuduc.

M. LƯU-VĂN-LANG, Saigon.

Dr TRẦN-NHU-LÂN, Saigon.

Dr NGUYỄN-VĂN-THINH, Saigon.

Dr TRẦN-VĂN-ĐÓN, Saigon.

Me TRỊNH-ĐÌNH-THẢO, Saigon.

M. NGUYỄN-THANH-LIÊM, Saigon.

BÀN TRỊ-SỰ VÀ QUẢN-LÝ

Chánh hội trưởng: M. TRƯƠNG-TẤN-VỊ O
Đốc-phủ-sứ hàm, Châudoc.

Quản-ly hành sự: M. NGUYỄN-TẤN-VĂN
nghiệp-chủ, Saigon.

M. BUI QUANG-CHI Lương-y bồn quốc,
Cholon.

M. NGUYỄN-VĂN-LIÊN, Báo chế sự, Saigon.

M. J. B. NGUYỄN - TRUNG - VINH,
nghiệp-chủ, Saigon.

M. Alexis THÁI-V-LÂN, kỹ sư, Saigon.

Tổng lý : M. P. LÊ-VĂN GỒNG.

LA PHARMACIE CENTRALE

J. MUS

Đường Catinat—số 195-197-199-201—Saigon

Lấy làm hân hạnh cho quý khách hay rằng : Kể từ ngày nay đã dọn dẹp hẳn hoi do nơi quyền của ông

R. BONNIOT

Ex-Interne des Hôpitaux de Paris
Pharmacien de la Faculté de Paris

« Thương-cuộc Đại-dược-phòng » kêu là Pharmacie MUS, sẽ hết lòng tiếp rước mỗi hàng người Nam.

Quý-khách sẽ được toại lòng vì thuốc của bồn-hiệu là tốt nhất hạng.

Nhờ kho trữ thuốc của bồn-hiệu sắp đặt theo kiểu kim-thời, nên mấy món hàng của bồn-hiệu đều được toàn hảo.

Nhờ cách buôn bán nhậm lẹ, nên mỗi kỳ tàu đều có thuốc lại, và toàn là thuốc mới cả.

Bồn-hiệu sẽ hết sức làm cho quý khách vừa ý vì đó là cách rao hàng của bồn-hiệu.

Bồn-hiệu kính mời.

R. Bonniot

Nhứt hạng bào-chế y-sanh

“ GIGARETTES COFAT ”

Quý vị nào hút thuốc « COFAT » chẳng nên quên rằng hãng BOY-LANDRY đổi mười bao không thuốc « COFAT » một gói nguyên hạt chực điếu « COFAT »

20 điếu thuốc

Hay là đem đến những chỗ kể sau đây :

Ở CHOLON TIỆM TRINH-LÊ-SANH — 350 rue des Marines

Ở SAIGON TIỆM TRIỆU-THANH — 6 Amiral Courbet

THUỐC NÀY ĐƯỢC HỘI CHỢ PHIÊN HANOI NĂM 1934
TRỌNG THƯỞNG HUY CHƯƠNG VÀNG

Phòng trông răng

DR NGUYỄN-VĂN-KIỀU

119, Boulevard Bonnard
(gần nhà thương thì)

SAIGON
Giấy thép nói : 8.98

Contre les périls du sevrage

OVOMALTINE
ALIMENT NATUREL TONIQUE

aide à la croissance

L'Ovomaltine n'est pas un simple cacao composé. Elle concentre sous forme de paillettes homogènes solubles tous les éléments pour la formation des os, des muscles et du sang : hydrates de carbone, phosphates, sels minéraux, graisse etc, extraits scientifiquement du malt (orge germée), du lait, du jaune d'œuf, traités à l'état frais et aromatisés de cacao.

BINH-VIỆN SAIGON

CỦA DOCTEUR

LÊ-HƯNG-LONG

de la Faculté de Médecine de Paris ở số 93 đường Pellerin

Đường-đường Saigon có phòng khám bệnh tiếp thân-chủ hằng ngày và có nhiều phòng để nuôi bệnh-nhơn.

Phòng bệnh mỗi người nằm một phòng riêng, và rất sạch vệ-sanh. Trong mỗi phòng đều có giường ruột-gà, chỗ rửa mặt (lavabo) chỗ tắm (douche), chỗ đi tiêu máy, nước đèn dụn, giờ nào cũng có. Nơi binh-viện Saigon có chỗ bảo-sanh và nuôi-đẻ, có phòng mổ xẻ riêng. Có nhà để trữ máu, và tìm các thứ vi-trùng độc.

Chuyên-môn trị các chứng bệnh

Dường-đường này lãnh chữa các thứ bệnh, và chuyên-môn thuốc về đường tiêu-tiền của đ-n-ông và đàn-bà. Đau thận hông đùi, phong-tinh v. v. Và những bệnh của đàn-bà, đau ban hư huyết, đau tử-cung, huyết-hạch, sữa tử-cung cho có thai vẫn, vẫn.

Docteur **LÊ-HƯNG-LONG**

De la Faculté de Médecine de Paris
Lauréat du Prix Iuffir de Chirurgie
Ancien Elève de l'Institut Pasteur de Paris.

LANH-NHUNG

Tốt hơn hết « AU TISSEUR »

Vài lời thơ lộ

“Đàn-bà xưa” và “đàn-bà nay”

NHỮNG bài « Kinh-cáo Đổng-bào » đăng trong một số báo ở số báo này, tôn-chỉ chúng tôi là làm nhiều tờ báo, trong đó có tờ báo riêng cho Phụ-Nữ. Gần đây, báo Phụ-nữ Tân-vấn đã đình bản, mấy báo Phụ-nữ khác thời không được phổ cập trong xứ bao nhiêu, muốn chịu theo ý muốn của phần đông độ-giá, chúng tôi chọn dịp bắt tay Nhì-đồng và Thế-thảo mà mở mục Phụ-nữ thêm ra cho rộng hầu có thể bàn bạc đến nhiều vấn-đề khác-ích. Quyền chủ-trương mục ấy, chúng tôi i giao cho ông Đào-trình-Nhất là người đã sắp đặt tờ Phụ nữ Tân-vấn ban đầu và đã đem nó lên tới một chỗ phát đạt từ xưa đến nay của thế, trong báo-giới. Phụ giúp với Đào-quân có nhiều vị văn sĩ lão luyện, học-thức uyên thâm. Vì vậy nên chúng tôi dám có cái hi-vọng rằng mục này sẽ không phụ lòng những chị em trông cậy nơi nó.

Theo thể thường, công-chúng Việt-nam ta ngày nay, hay chia bạn phụ-nữ ta ra làm hai phe: phụ-nữ mới, phụ-nữ xưa! Trước hết, xin nói rằng đó chỉ là những danh từ có nghĩa bóng dáng vậy thôi chứ trên đời đâu lại có thế người gì cũ và thế người gì mới? Như bạn Việt-Lan chúng tôi đã chế giễu, chỉ có một hạng phụ-nữ, hạng ấy là con cháu của bà Ai-già (Eva) mà thôi! Kêu « phụ-nữ mới », người ta tỏ ý muốn chỉ những chị em ăn mặc theo kiểu mới (áo cụt, xanh-trẻ (cintree) bắp-đằm, thoa son đánh phấn) và đua theo những việc mới (học trường tây, làm theo cách tây, v. v. . .) Kêu « phụ-nữ xưa », người ta tỏ ý muốn chỉ những chị em ăn mặc theo kiểu xưa (không quá chuộng sự hoa hòe) và làm theo lối xưa nay trong xã-hội Việt-nam, lạt thụt trong nhà, coi lo nồi cơm trạch cá, v. v. . . Nói về tinh thần thì trong óc chúng ta thường tưởng-tượng « phụ-nữ mới » chỉ ham hô-hào là lối chế độ-tính rất vị kỷ, không thể làm vì ai, không thể hi-sanh với ai hay với lý-tưởng nào cả. Về phe « phụ-nữ xưa » thì chúng ta cho họ chỉ có biết sống vì chồng vì con, chứ không hề hiểu gì đến việc quốc-gia xã-hội.

Tôi cho những ý-tưởng như thế là lầm. Trước hết, tôi xin nói rằng « đàn-bà xưa » như vừa nói đây thì không đúng chút nào hết. Thế mà vì hiểu như vậy cho nên tôi nói đến danh từ « đàn-bà xưa » thì thiếu hạ cho là một mớ đồ rất cũ-kỹ, rồi phong bụi đóng hay một con thú chi kỳ lạ tạo-hóa sanh ra trước đời Hồng-thủy! Không! Đàn-bà xưa không hoạt-động sống như đàn-bà nay là vì phần nhiều họ chịu ảnh-hưởng của một cái thời-kỳ văn minh không được tiến-bộ như bây giờ, nên sự sanh-lớn của họ có một cái thể-tài khác hơn đó thôi. Còn nếu cho rằng họ không biết đến việc quốc gia xã hội thì tôi xin thưa không thế, sao lại có những tay Trung-vương, Triệu-Ấu ở nước Nam, Roland, Jeanne d'Arc ở nước Pháp, Võ-Hàn, Tây-Thi ở nước Tàu. . . ?

Cái như hiền « đàn-bà nay » như nói trên thì rất có hại cho sự tiến-bộ của phụ-nữ. Theo như ý tôi, « đàn-bà nay » mặc dầu là người phải hoạt-động theo thời, họ cũng phải có đức tính như « đàn-bà xưa » vậy. Cho rằng họ quá vị-kỳ thời thành thử chúng ta công-nhận rằng sự trau dồi trí-thức cho tương đương theo đời văn-minh là trái nghịch với sự trung hậu, tận tâm đối với người hay ý-tưởng một thiết của mình sao? Bởi thế, chúng tôi cho rằng: phân chia phụ-nữ ra hai phe mới và cũ là một điều không ích chi hết. Chúng ta chỉ nên về ra cái chương-trình mà bạn phụ-nữ ta phải noi theo đúng thì thôi cho hợp với trào lưu tiến bộ vậy thôi!

Cái chương-trình ấy ra sao? Về phương-diện trí-thức, như báo-chủ-nhơn có Trần-thị-hiệp đã viết, chị em bạn gái có thể đi tìm đâu thời hảy rần đi tới đó. Chị em đừng ngần ngại, sợ sợ gì mà không nhảy vào các đường lối xưa kia chỉ để riêng cho bạn đàn ông, như học làm lương y, trang sư, giáo-học, văn-văn. Đời này là đời khoa học, chị em cần phải học. Học được tới trình độ nào là hay tới trình độ ấy. Cái học không phải cái khó, có trí khôn thời học được; cái khó là nâng cao trình độ tinh thần lên cho tương đương với trình-độ trí-thức của mình. Nói tóm, chị em phải có một cái học thuật cho quân-bình (une culture équilibrée) mới được. Có người cho cái học nhiều là hay, vì nó làm cho chị em lạm dụng cái tự-do cá-nhân mà làm nhiều điều trái tay gáy mắt có ảnh-hưởng xấu đối gia đình xã-hội lắm. Cái ấy thật cũng có, nhưng nào phải ở nơi sự học nhiều mà ra đâu! Chính do nơi sự phải hiểu khôn, đi ra hòa của tinh-thần và trí-thức đó. Không phải học nhiều mà hại, cũng không phải chị em khuyh hướng về chức-nghiệp tự lập mà hại, cái hại do nơi sự vị-kỳ quá nhiều, cái cũ nghĩa cá nhân quá phát-triển mà ra đó. Muốn trong cái lại ấy, khuyên chị em nên cho học hình cao thâm bao nhiêu, chị em cũng phải nhớ luôn luôn rằng cái sự « đào tạo gia-đình » là cái thiên chức duy nhất, rất trọng hệ, rất lối đẹp của Tạo-Hóa riêng dành cho chị em. Chị em phải dùng cả cái học-thức và lấy hết tinh thần của mình mà trau dồi phục sự cho cái thiên chức ấy, thời chị em sẽ là những phụ-nữ đáng sẵn hợp thời vậy. Tôi xin nói cách « ta chán » như vậy:

Trong cuộc giao-lễ của tôi, tôi có dịp được thấy mấy cô giáo sư đã thi đỗ tú-tài mà còn thừa lúc bãi-trường đi học làm bánh, học may vá. Tôi lại thấy một vài cô ấy khi chữa bệnh thì hằng lo sửa soạn sắp đặt may quần may áo cho lứa trẻ sắp ra đời, lo từ manh mền tấm lã. Đến chừng sanh con rồi, tôi được thấy họ yêu thương lo lắng cho con trẻ hết lòng, cũng chia gánh nặng với chồng không nề nhọc mệt. Những chị em ấy toàn là « đàn-bà nay » cũ nhơn nay mới sinh với « đàn-bà xưa » thì khác những chế nào?

Kết luận, tôi xin nói: Nếu chị em vậy nay hiểu cái nhiệm vụ của mình như trên đây thì sự phân chia « đàn-bà nay » và « đàn-bà xưa » là một điều vô lý vậy.

T. B. — Còn như về cử chỉ tư cách bên ngoài, tôi tưởng chị em cần phải sửa đổi theo thời, trong sự sửa đổi cũng nên trọng đều giản tiện vậy là đủ, chứ không nên cố tâm sửa đổi cho ra mình là người đàn-bà « mới mẻ », hai chữ « mới mẻ » cùng với hai chữ « kiêu thời » có nhiều chị em hiểu lộn với hai chữ « văn minh » vậy.

Trong số đặc biệt mới rồi chúng tôi đã đăng hình và tỏ ý thương tiếc cho cô phi-công Hélène Boucher nước Pháp chết thật đáng tiếc. Hélène Boucher là học trò của phi-công đại-danh Détrouyat, đây là quang-cảnh một bữa tiệc sắp bay lên, tôn-sư Détrouyat nắm tay chúc sự may mắn cho nữ-dê-tử; nhưng nào hay thấy trò bắt tay, để trò vĩnh quyết trong thay!

KHỐC...

NGƯỜI BẠN GÁI TỰ SÁT

Tin đầu như sét đánh ngang tai, Bạn Mộng Liên tôi đã thác rồi! Nhưng, tưởng cơ trời đâu đến nỗi Lạnh lùng nước chảy cánh hoa trôi! Âm dương hai ngã chia đôi, Nhớ ai, ta nhớ những lời thề xưa! Duyên thơ nặng lắm tình thơ, Sầu thơ này biết bao giờ cho người!

Mộng-Liên ơi! Hỡi Mộng-Liên ơi! Chán ngán chi mà trốn nợ đời! Pi-àn sự chưa tròn sao đã vội? Cùng đời vĩnh biệt cách đời nơi? Than ôi! Lệ thấm cây voi, Càng trông cánh cũ càng khơi nỗi lòng!

Ngàn thu tức bạn đồng song, Lệ rơi ta viết mấy giòng thi-vân! Mộng Liên ơi! Hỡi Mộng Liên ơi! Tiểu bạn văn chương khó cạn lời. Chiếu nhận kêu sương danh liệt bạn? Bể sâu tát mãi thuở nào voi!

Trông theo cá nước chim thời, Chim bay cá lặn khiến người ngao-ngao. Cùng nhau nặng lắm tình thơ, Mà nay vĩnh biệt bao giờ gặp nhau...? Mộng-Liên ơi! Hỡi Mộng-Liên ơi! Xin chứng cho nhau cạn mấy lời; Yên giấc thiên-thu đàn phạn baw, Trăm gì riêng để một mình tôi!

Những khi trông nhận lưng trời, Nhận bay bay mãi về nơi xa mù. Nỉ non tiếng gió xa đưa, Nhớ người bạn cũ, nhớ thơ, nhớ đàn. Mộng-Liên ơi! Hỡi Mộng-Liên ơi! Mười mấy xuân thu cũng một đời. Văn với số phần trời với kiếp. Tệ chi lắm thế hỡi trời ơi! Lạnh lùng sóng cuốn hoa trôi, Về nơi vô định... Cái đời Mộng-Liên! Năm mờ yên giấc thiên niên, Mặc ai đeo thẩn đeo phiến vì ai!

NHU-BĂNG

Lao-tâm lao-lực

Huyết kém, thần suy, tinh-thần yếu, lờ lờ lúng lúng, ăn ngủ không được, thường đau lưng mỏi-mệt, ông già-bà cũ và nam-nữ thanh-niên, nhờ uống ĐẠI BỔ THẦN LỰC HOÀN, hiệu ĐỨC-TRONG, sẽ làm bổ thần âm ngũ được nhiều. Một hộp 0\$80, uống được năm ngày

Thuốc đau ruột

Trị đau bao tử, ruột, đau bụng lâu năm, no hơi ăn không tiêu, thường tức nghẹn chảy nước dãi, rất công hiệu. Một gói 0 \$ 60.

Thuốc Trệ khí

Trị đau tức-thần hay bồn-chồn đa dưới và cả hơn ngoài thân đều sưng làm hạ nan, đi đứng không được, nặng trần khó chịu. Một ve 0\$ 0.

Đấu Cù-là

Trị bá chứng rất linh-nhiệm, mùi thơm dịu, xức CÙ LÀ ĐỨC-TRONG, so sánh với các thứ CÙ-LÀ sẽ thấy khác xa nhiều. Một ve 0\$ 10. Nhà thuốc ĐỨC-TRONG số 35, đường Cây-Mai (gần Đồn Cây-Mai) Cholon. Đề bán Nguyễn-thị-Kính, Saigon; Huỳnh-Tri, Nam-Vian và các nhà đại-lý ở Lạc-tinh.

Chị em! Hãy mua một năm Tân Văn-Tuần Báo để coi nhiều bài hay và hữu-ích và nhất là những bài đăng ở mục Phụ-Nữ từ nay mở rộng để hoan-nghinh cả các vấn đề mặt thiết của Phụ-Nữ.

Lời Ban Gai

Có nên lập hội « rần chổng »?

THIỆT, đi đâu ngồi đâu cũng nghe có tiếng của đàn-bà than thở với nhau về gia-sự: — Nhà tôi đơn này tệ quá, đi cơ bạc hoài, lương tháng nào hết tháng ấy, tôi khuyên can hoà không được, không biết tính sao? Hay là: — Mèn ơi! Chồng chị sao không biết, chớ ở nhà tôi mèo chó đi thỏ trở trời, mình nói không nghe, mình biết rồi những đ mà câu ta hay lui tới, nhưng biết làm sao cho chơn họ đừng đi, tạt họ phải đời?

Quả nhiều đàn-bà có mấy cái tâm sự, cái cảnh-ngộ ức uất đó, nhưng nếu làm kiểu đi bắt chồng hay làm rầy ngoài đường thì sự thên hạ chế cười, thật khó. Chị em ơi! cái việc mà mỗi cá-nhơn ta làm không thành-công và sợ bị thiên hạ nghị-luận họ kia, có lẽ bây giờ chúng ta vậy đoàn hiệp lại, cho có tinh thần, có lực lượng, thì chắc ta rần chổng ta đặng.

Ở xứ Ba-lan (châu Âu) đã có một hội đàn-bà can chổng cơ bạc đi thỏ. Họ rình biết chồng hay ra vô sông nào, lui tới thỏ nào, trước hết họ viết thư hay là cử đại-biểu tới khuyên mấy sông mấy thỏ ấy đừng chừa chấp rử rẻ chồng họ. Khuyên mà không được thì sau họ kéo bè tới dùng cách xách chổi lại phá đám Thè mà họ có kết quả.

Tôi tưởng chị em mình cũng nên bắt chước lập hội « rần chổng » kiểu đó. Vệc gì lấy sức đông mà làm không thành? Ta sẽ dùng bức thư hay lời nói cũ ỹ đủ, không cần chi tới cây chổi như chị em Ba-lan. Hội rình mò chắc chắn rồi viết thư cho sông A, biểu đừng cho thầy B tới cơ bạc; hay viết thư khuyên có Hai nên buông tha nhà nhóm thầy Ba ra, trả lại cho vợ thầy. Những nhà dung chừa rử rẻ chồng người thấy có hội đặng đàn-bà can thiệp, tự nhiên họ phải xấu hổ và rục khách liền, chẳng cần dùng chị em ta dùng cách nào khác hơn đâu. BẮT-NHỊ

Đông Tây Nam Bắc

Đông Pháp

Quan Khâm - sứ Sylvestre về tây.

Cao-miền. — Quan Khâm-sứ Cao-miền Sylvestre đã di chuyển tàu Jean Laborde về Pháp từ hôm 30 Janvier. Ngài về nghỉ ít tháng rồi trở qua nữa.

Nhà dưỡng lão

Tourane. — Hội Công-giáo Thiên-chúa ở Tourane đang sắp đặt cất lên một nhà để nuôi những người già yếu, y như nhà dưỡng lão ở Thủ-đức trong Nam ta.

Hội chợ ở kinh-đô

Huế. — Hội chợ mở ra ở kinh-thành hồi cuối tháng rồi có kết quả lớn lắm. Người đi coi tấp nập. Như vì thấy công chúng hoan nghinh nên chỉ ban tổ chức kéo dài ra 3 ngày nữa. Tính số người vô cửa tới 28 Janvier, bán được 26.000 cái giấy.

Tối bữa 28, ở trong tòa nhà trang-nghiêm của viện Dân-biểu, có cuộc chơi Ping Pong di

độ chót, cả phía nam và phía nữ, đều có phần thưởng của đức Hoàng-đế và đức Hoàng-hậu ban cho.

Tin đồ Cao-đài chia rẽ

Saigon. — Từ ngày đức giáo-tổng Cao-đài là ông Lê-văn-Trung quy tiên, vẫn chưa ai được cử lên thế cái đại-vị đó.

Các yếu-nhơn trong đạo chia ra làm mấy phe, ở phe đều vận-động mưu tính về cuộc công-cử này, mà phe họ không nhìn nhận phe kia. Bởi vậy mới đây thấy có 7 vị yếu-nhơn trong đạo (MM. Phạm-công-Tắc, Trần-đất-Nghĩa, Lê-thế-Vĩnh, bà huyện Xảy v.v.) công bố trên các báo, nói rằng mình không đồng ý với hai ông đốc-phủ Trang và Trương về cuộc vận-động công-cử giáo-tổng.

Đến kỳ công-cử này chắc nhiều chuyện thú vị.

Cuộc thi là thơ tây

Saigon. — Có một hội người Pháp ở đây ham-mến văn-chương, bắt chước tục xưa bên tây, mở ra cuộc thi làm thơ, gọi là Jeux Floraux.

Hồi cuối tháng rồi chấm đã xong; tuyên-bố kết quả: Người Việt-Nam ta chiếm giải nhất.

Ấy là ông bạn Phạm-văn-Ký trợ bút báo Impartial. Bài thơ của ông đầu đề là « Investiture » (Lễ gia-phong) ký biệt hiệu là « Mirage Oriental »

Thật là sự về vang cho ông Phạm-văn-Ký. Chúng tôi chúc mừng ông.

Cứu giúp dân bị hỏa-hoạn ở Nancy

Saigon. — Hôm 28 Janvier, xóm nọ ở Nancy lại phát hỏa, cháy mất trên 70 nóc nhà lá, tính số thiệt hại đến 9 000\$. Có một đứa nhỏ bị rớt-ti.

Quan quận-trưởng Rivoal cùng các nhà chức-trách, các nhà từ-thiện trong châu-thành lo việc cứu cấp hẳn hoi lắm. Mỗi nhà bị nạn cháy đều được lãnh một số tiền bạc, áo quần và thuốc men.

Một người đàn-bà bị xe hơi cán chết

Mytho. — Trên con đường gần Tân-hiệp, sáng hôm 28 Janvier, chiếc xe hơi biện Thái-dương cán chết một người đàn-bà, vì người này vô ý đi ngang qua đường. Sở cảnh-sát Mỹ-tho đã làm ăng kết và cho lời tự người bất-hạnh kia, chớ không phải tại xe.

Trăm Hào

Ông tổ của trận chiến-tranh 1914 - 1918

Hòa-lan. — Cựu Hoàng - đế Guillaume II nước Đức từ năm 1918 thua trận và mất ngôi, chạy qua ở quận Doorn thuộc về nước Hòa-lan, vẫn còn mạnh khỏe và vẫn lưu-dưỡng tại đó trải 15 năm nay. Ai cũng bảo chính ông là ông tổ của trận đại-chiến 1914-1918, vì tự ông gây ra mới có.

Hôm rồi phé-đế Guillaume II ăn lễ thọ 76 tuổi lớn lắm. Tuy là bỏ ngôi vua trốn tránh tha nường vậy chớ ông vẫn còn y-yo g nay mai Đức-quốc khôi phục quân-chủ thì ông trở về làm vua.

Tướng là Hoa Nhựt lại đánh nhau nữa?

Hoa Bắc. — Hôm cuối tháng rồi, ở thành Cổ-nguyên là biên giới tỉnh Sát-cáp-nhĩ với Mãn-châu-quốc có cuộc Hoa Nhựt xung đột. Số là tướng Tàu là Tống-triết-Nguyên đóng binh canh giữ ở đây, khi không binh Nhựt biểu phải rút đi.

Tổng không chịu, nên chỉ Nhựt đánh. Binh Tống thua trận, bỏ Cổ-nguyên.

Dư-luân nói Nhựt muốn kiếm chuyện ở tỉnh Sát để lấy cơ mà chiếm lấy Bắc-bình phen này.

Hai bên chỉ đánh nhau có một vài trận nhỏ rồi đều ngưng lại để thương thuyết đêu-đinh. Hiện nay họ đang thương thuyết; chưa biết kết quả ra sao. Nếu thương thuyết không xong thì e chuyện này Hoa Nhựt lại đụng võ với nhau, và thời-cuộc Đông-phương e sanh ra rắc rối to từ đó.

Ông Biện-lý Pressard tự tử chăng?

Pháp. — M. Pressard cựu Biện-lý tòa án Paris và là em rể cựu thủ-tướng Chautemps, bấy lâu vì có vụ Stavisky đồ bê ra, kể tới ông Prince bị ám-sát, nên chỉ ông bị báo-giới công kích dữ quá. Chánh-phủ phải ngưng chức Biện-lý của ông lại.

Hôm 28 Janvier, ông ở nhà đang làm việc trong phòng thì ngã lăn ra chết. Người ta nghi rằng ông tự tử. Bà vợ xin tòa cho phép mổ xác ông Pressard ra xét, để chứng tỏ rằng ông chết tự nhiên, kẻo dư-luân cứ nghi hoặc nói này nói kia.

NGUYỄN-NHƠN CỦA BỊNH

MỘNG-TINH DI-TINH và HUỆT-TINH

Muốn sửa cái đồng hồ hư, anh thợ cần phải biết trước, tại làm sao hư, và hư chỗ nào, mới có thể sửa mau chóng động và không cạy phá tan tành cái đồng hồ.

Muốn chữa bệnh gì, ông lương-y cần phải biết trước, bệnh tại nơi đâu, nghĩa là phải biết rõ nguyên-nhơn của bệnh, thì cho thuốc mới nhâm, và không làm cho bệnh ít hóa ra nhiều, phải hao tiền tốn của vô ích.

A. — Bởi thọ bẩm tiên-thiên bất túc, hậu-thiên thất nghi, tuổi còn nhỏ mà quá ư sắc dục, quân hỏa động, nhi tướng hỏa tùy mà thành ra.

B. — Bởi lúc tuổi còn nhỏ sức lực mạnh mẽ tham đều sắc dục, tâm trí còn non không tự chủ dặng mình, chơi « cách thủ-dâm » làm cho ngọc quan lớn mà thành ra.

C. — Bởi người bị lặn độc uống thuốc công kích sát phạt và thông lợi tiểu tiện nhiều làm cho thận thủy suy ngọc quan lớn mà thành ra.

Bởi ba nguyên-nhơn kể trên mà sanh ra ba chứng bệnh: «Mộng-Tinh», «Di-Tinh» và «Huệ-Tinh».

1. Nằm chiêm bao thấy giao cấu cùng đàn bà, tinh khí xuất ra là Mộng-tinh, tỷ như bình chứa đầy mà tràn, bệnh không nặng.

2. Lúc ngủ không nằm chiêm bao mà tinh khí xuất ra khi thức dậy mới hay, trong mình bần thần, taychơn như mỏi la Di-tinh, tỷ như bình chứa nước nghiêng mà tràn ra, bệnh đã nặng.

3. Bất luận ngày đêm tinh khí cứ chảy ra hoài, hoặc thấy sắc hay là mơ tưởng việc tình dục cũng chảy ra, hoặc đi tiểu, tiểu rặng mạnh (ũng chảy ra là Huệt-tinh, tỷ như bình chứa nước lũng đầy mà nước chảy ra, bệnh rất nặng và rất khó trị.

Người mắc phải ba chứng kể trên thường hay đau thắt ngang lưng, nước tiểu vàng, tay chơn như mỏi, trong mình mệt nhọc, ăn ngủ chạng dặng, hình vóc tiêu tụy, gương mặt xanh xao càng ngày càng ốm. Nếu không điều trị đê lâu ngày thủy suy hỏa vượng, hư hỏa lừng lên đốt tim phổi, làm cho tim nóng phổi yếu, rang tức nơi ngực thành ra bệnh ho.

Người mắc phải 3 chứng kể trên hãy uống «Tam-tinh Hải-cầu Bồ-thận hoản» (số 2) của nhà thuốc VỎ-VĂN-VÂN Thudaumot thì bệnh hết dứt mà lại đặng bổ thận tráng dương cố tinh, ích chí, bồi bổ sức lực trong mình, 10 người uống không sai một, đã đặng chẳng biết bao nhiêu bức thơ khen tặng.

XIN LƯU Ý: Người thận suy, tinh hàn, tinh khí loãng, ngọc-quan yếu, sự tình dục không đặng bền b', có vợ lâu mà không con, uống thuốc này bổ thận, bồi tinh, tráng ngọc-quan, cứu chữa bất quýen, tiền tinh trực xạ tử-cung mới có thể sanh con nối hậu.

Người tửu sắc quá độ hao tổn tinh thần, thận suy tinh kiệt, dương hoài, kiến sắc diệp hoa, uống thuốc này bổ thận tráng dương, điều tinh ích chí.

Giá mỗi hộp 1\$00 uống 5 ngày	}	VỎ-VĂN-VÂN DUỐC PHÒNG Chủ-nhơn: Y học sĩ VỎ-VĂN-VÂN bảo chế THUDAUMOT	}	Có bán: Mme TRẦN-THỊ-Y 49, rue Aviateur Garros và Mme NG.-THỊ-KÍNH Saigon và các nhà bán thuốc Annam khắp nơi
-------------------------------------	---	---	---	--

SÀO-NAM VĂN TẬP RA ĐỒI

Về nước gần 10 năm nay, sự sống của cụ Phan thường được đồng-bào quốc-dân đê ý tới, nhưng ngày nay coi chừng cụ không muốn phiền anh em, nên cụ giao cho tiệm sách:

THANH = THANH

Lo xuất bản tập thi văn của cụ đặng bán lấy tiền lời giúp vào sự sống: Cuốn sách ấy về phương diện văn-chương, giá-trị thế nào, tưởng không cần nói. Ở trong có trên 150 bài vừa văn vừa tân văn. In khéo, giấy tốt, bìa đẹp giá bán 0\$50. Mua sĩ mua lẻ, xin đê

Tiệm bán đủ thứ sách vở báo chí bằng Quốc-văn như là sách quốc-văn xuất bản ở Trung Bắc, chỉ bán theo giá đênh ở ngoài.

Tiệm bán nhiều món đồ nội hóa: rượu bóng cá tầu, cá lóc, rươn dậu, nước mắm, thuốc lã, thuốc lá Cam lã, Brillantine, Crème và quần áo trẻ con may kiểu kim thời, v.v.

Tiệm làm đại-lý cho các nhà thuốc có danh tiếng lấy lừng Trung-Nam-Bắc như dầu Khuynh diệp, Ông-Tiên, VỎ-VĂN-VÂN, Nhành-Mai, thuốc Phòng-tích của Vả-đình-Tân, thuốc đau răng của Hải-ngọc-Đường và nhà thuốc Vam-thiên-Đường Hanoi là nhà thuốc có giá-trị nhưt Bắc-kỳ đã đê được đồng-bào trong Nam hoan nghinh đặc-biệt.

THANH-THANH

120, Boulevard de la Somme, 120

QUAN HUYỆN LÀM THƠ VỚI THẦY CHÙA GIÀ
Một Lôi Thơ Mới Chẳng ?

VUI

MỘT LÀNG Ở BÀ-RIJA
BÀU CON CỌP LÀM HU'NG CHỨC

CHUYỆN CỦA ÔNG PAUL DOUMER THUẬT LẠI

Xưa có quan huyện mới đảo nhậm huyện nọ. Khi nhân các công việc trong quận rồi, n. ai ăn lượm đi viếng các làng, các tổng trong quận.

Ngài có tánh phong lưu hay làm thơ làm phú ; khi ngài đến làng kia hỏi hương chức trong làng có ai biết làm thi thì đối đáp với ngài chơi cho vui. Tới làng nọ ngài cũng hỏi như thế, hương chức đều bằmm rằng mình không thông việc thi phú, duy có hòa-thượng chùa bên sông biết làm thi.

Ngài liền kiêu làng, đi viếng chùa để làm thi với hòa-thượng chơi. Hòa - thượng nghe lấy âm bối rồi, vì mình không g.oi làm thi bao giờ. May đâu, có anh thợ giày ở trọ trong chùa chịu thể hòa-thượng, lẩn phần làm thi với quan huyện. Thợ ta thay đổi y phục thầy tu, mang chũm hạt, ra đứng giữa chùa coi oai nghiêm lắm! Quan huyện bước vào chùa thấy hòa thượng đứng trơ trơ không chào. Ngài ngó ngay mặt hòa-thượng già (thợ giày) rồi vỗ đầu hòa-thượng một cái.

Hòa - thượng đáp lại bằng một cái giậm cẳng.

Quan huyện chỉ bụng.

Hòa-thượng vỗ đít.

Quan huyện đưa năm ngón tay.

Hòa-thượng đưa mười ngón. Quan huyện quàng quã ra về và tấm tắc khen tài hòa-thượng hoai.

Cai-tổng thấy vậy bằmm quan: - Sao quan lớn không làm thơ với hòa-thượng, lại chỉ trở chun tay rồi về mà lại khen hay?

Quan huyện nói :

- Các ông chưa hiểu đề tôi nói cho mà nghe, tôi vỗ đầu là :

Thiên cao đấng đấng, Hòa-thượng giậm chơn đáp: Địa hậu trùng trùng, Tôi chỉ bụng là : Chỉ phúc thiên hạ phúc, Hòa-thượng vỗ đít : Tọa thượng thời dân an. Tôi đưa năm ngón tay là : Ngủ bá la-hân

Hòa-thượng đưa mười ngón là :

Thập loại có-hồn Ai nấy nghe quan giảng vậy đều kien rộ.

Sau khi quan huyện về, rồi hòa-thượng trong liêu bước ra hỏi anh thợ giày, hỏi nấy làm gì chỉ trở với quan huyện cho ngài giận mà về sớm vậy?

Thợ ta nói :

- Thi có chi đâu, hỏi nấy quan lớn ngài muốn đặt làm nón, nên ngài vỗ đầu là có ý hỏi tôi biết làm nón không? Tôi giậm cẳng đáp : Tôi biết đóng giày mà thôi.

Ngài chỉ bụng hỏi :

- Da bụng tốt không?

Tôi vỗ đít nói :

- Da đít tốt hơn.

Ngài đưa năm ngón tay hỏi :

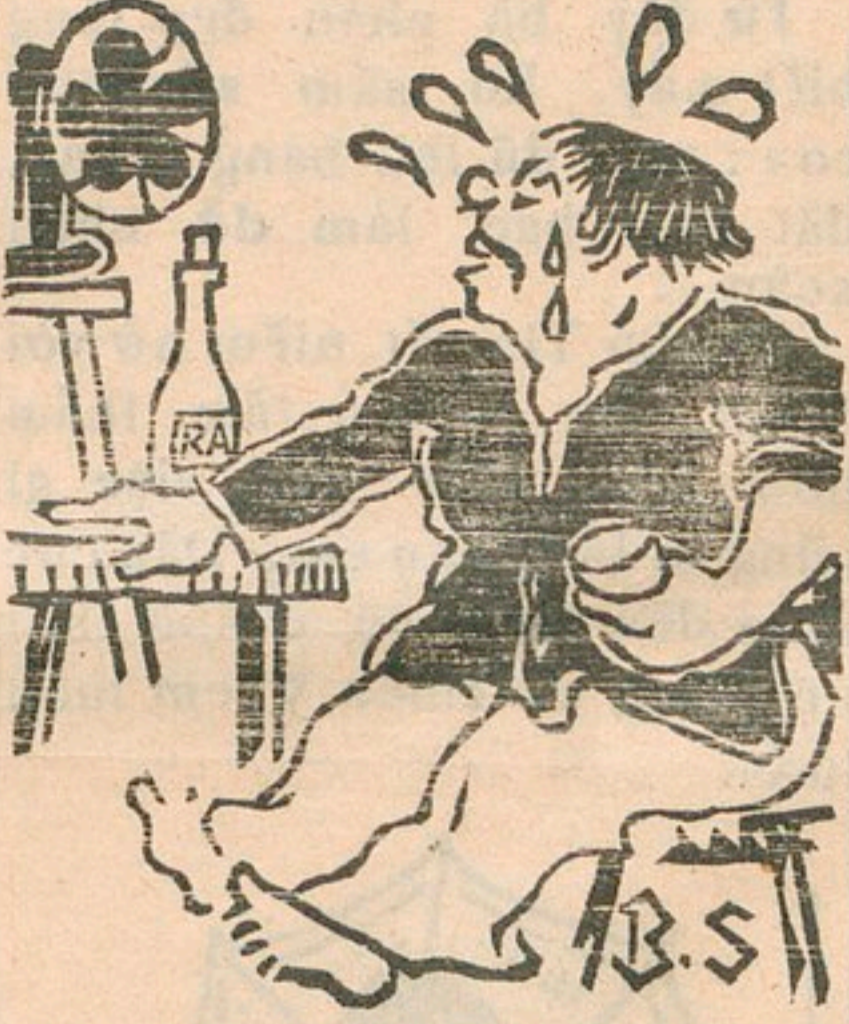
- Năm đồng một đôi được không?

Tôi đưa mười ngón :

- Đòi mười đồng.

Ngài chế mắcc, ngài về thi thôi chớ.

NGỌC-DIỆP

Anh say. - Người ta nói quạt máy mát mà sao quạt chừng nào tôi càng nóng chừng nấy vậy kia.

Bờn phận kẻ làm cha mẹ là phải cho trẻ em đọc TÂN - VĂN NHI - ĐỒNG để trau dồi trí thức tinh - thần nó được mạnh dạn mà tranh đấu trong cuộc sanh tồn sẽ đến vậy.

TIỀNG CƯỜI

(THƠ PHỔ-THÔNG KHOA-HỌC)

Tặng các bạn già trước tuổi

Bạn bảo ta hay cười ! Rồi khuyên ta ngâm hơi : « Hay cười là con nít, « Người lớn ít hờ môi ! »

Cảm ơn tấm lòng tốt ! Nhưng bắt ta ủ-dột, Cấm không được vui-cười, Thà bắt ta chết nổi !

Vì cái cười thành-thật, Là phương thuốc quý nhưt, Chữa các bệnh u-sầu, Nó làm hết tàn-tật .

Cười thật đáng ngàn vàng ! Cho nên các đế - vương. Xưa từa bao tiền của, Nuôi hề (fou hay bouffon) diều ngày tương.

Phải chẳng ? nời sâu-thẳm, Là n hờn ta u-ám. Như sống giữa đêm-trường, Đường đời, bước lãnh-đạm !

Nếu đời là bề khổ, Mà ta ngồi nhàn-nhò, Gạt lệ, thở-than hoai. Thi : Cát vùi, sóng vỗ !

Cho nên, ta vui cười, Dầu sao ta cứ tươi. Việc đời làm hết sức, Nên, chẳng, mặc ý Trời !

Ta cười để thân-thể, Luôn luôn được mạnh - khoẻ. Đề hồn ta nhẹ-nhàng, Bay-bồng qua non-bê !

Ta cười để quên tuổi, Quên những ngày mờ-tối. Coi mình như trẻ con, Mến đời như mến hội !

Ta cười để cuộc đời, Dài-lâu không bao thời ! Ta trẻ vui mãi-mãi. Mà khuyên-dỗ mọi người, Văn-Hạc L. V. HOE (Hà Đông)

Đức tổng-thống Paul Doumer nước Pháp chẳng may bị ám-sát hồi năm 1932, ba chục năm trước từng làm Toàn-quyền cai-trị Đông-dương ta một lúc, chắc ai cũng nhớ.

Sau đó rồi ngài trở về Pháp có viết sách kể chuyện Đông-dương rất nhiều, không biết câu chuyện lạ lùng như đầu bài trên đây ở trong cuốn sách bài văn nào của cu Paul Doumer, mà thấy cuốn « Quốc gia niên-lịch 1935 » (Almanach National) có chép lại, chúng tôi dịch ra dưới đây :

« Thuở trước hạt Baria ở Namkỳ đêm nào cũng bị cọp khuấy phá dữ lắm. Các ông hương-chức bèn nhóm lại bàn cách xử trí, nhưng các ông nghĩ rằng bây giờ hồ dân làng cảm khi-giới ra săn bắt con cọp này thật là sự hiểm nghèo, không thể làm vậy được.

« Các ông tính cách bợ đỡ con cọp thì hay hơn. Rồi đó các ông viết một bức thư gửi cho cọp, lấy gai nhọn ghieem vào gốc cây. Ông Paul Doumer hồi đó làm Toàn-quyền Đông-dương, có chép y bức thư ấy như vậy :

« Kính dâng ông cọp, « Dân làng chúng tôi, mỗi nhà có nuôi ít nhiều trâu bò heo gà, ấy là sự-sản của chúng tôi chỉ có bấy nhiêu đó ; mấy lúc gần đây, ông thường bắt súc vật trong làng chúng tôi luôn luôn, làm cho chúng tôi đau đờa thiệt thòi nhiều lắm.

« Thật tình cảnh chúng tôi khổ não hết sức.

« Chúng tôi đã suy nghĩ ra lẽ rồi. Mấy lâu ông hành phạt dân làng, là có một cơ, chắc hẳn là tại dân làng không theo phép kính thờ dâng lễ cho ông như hai năm về trước, cho nên ông giận mà hành phạt dân làng đó.

« Thôi, phải như vậy rồi, dân làng chúng tôi xin ông rộng lượng tha thứ cho.

« Nay muốn chứng tỏ ra tấm lòng chúng tôi bao giờ cũng tôn kính ông hoai, trước á

để cho em sự giận dữ của ông, và sau là để súc vậ trong làng được bình an vô sự, nên chỉ cũ làng hội hiệp lại, đã quyết định kính dâng ông làm chức hương-cã trong làng. Chức này là chức cao sang hơn hết ở nơi làng xã, chúng tôi kính dâng ông.

« Chúng tôi trông mong ông niệm tình mà nhận chức ấy giùm.

« Nếu như ông vui lòng nhận chức, thì xin ông lấy móng cẳng ông mà cào mộ đường dài ở dưới gốc cây ghieem bức thư này để chỉ tỏ ra cho dân làng hết rằng ông đã chiếu-cổ dân làng mà nhận chức rồi.»

Chẳng rõ sau khi làng ấy gởi thư dâng chức hương-cã cho cọp rồi cọp có lấy móng cẳng vach một đường dài ở gốc cây để chỉ tỏ nhận chức hay không?

Dẫu sao, chuyện ấy cũng không phải là la-lắm, vì cứ như trong truyện Gai buồn của ông Paulus Của chép lại thời thuở xưa bên Tàu có nhà kia nuôi n) con cọp, con cái trong nhà đều kêu cọp bằng anh hai. Khi chủ nhà chết, con cọp rống la thẳm thiết, ra ở giữ mộ mấy chục ngày, về sau lại đi săn thịt mà nuôi gia quyến của người ơn mĩ h nữa. Lạm đủ bờn phận một người anh cả trong gia tộc, cọp chắc cũng có thể làm đầu được một bàn hội 11 người như chơi chớ gì ! Mà cọp làm ông cả tướng công binh liêm khiết hơn người ta nữa, vì cọp không thềm ăn tiền tạ tiền lễ chi hết, lại cũng không thềm nọg heo mà giành lợn với ai bao giờ.

GIÁ RẺ ĐẶC BIỆT

Tại tiệm may danh tiếng.

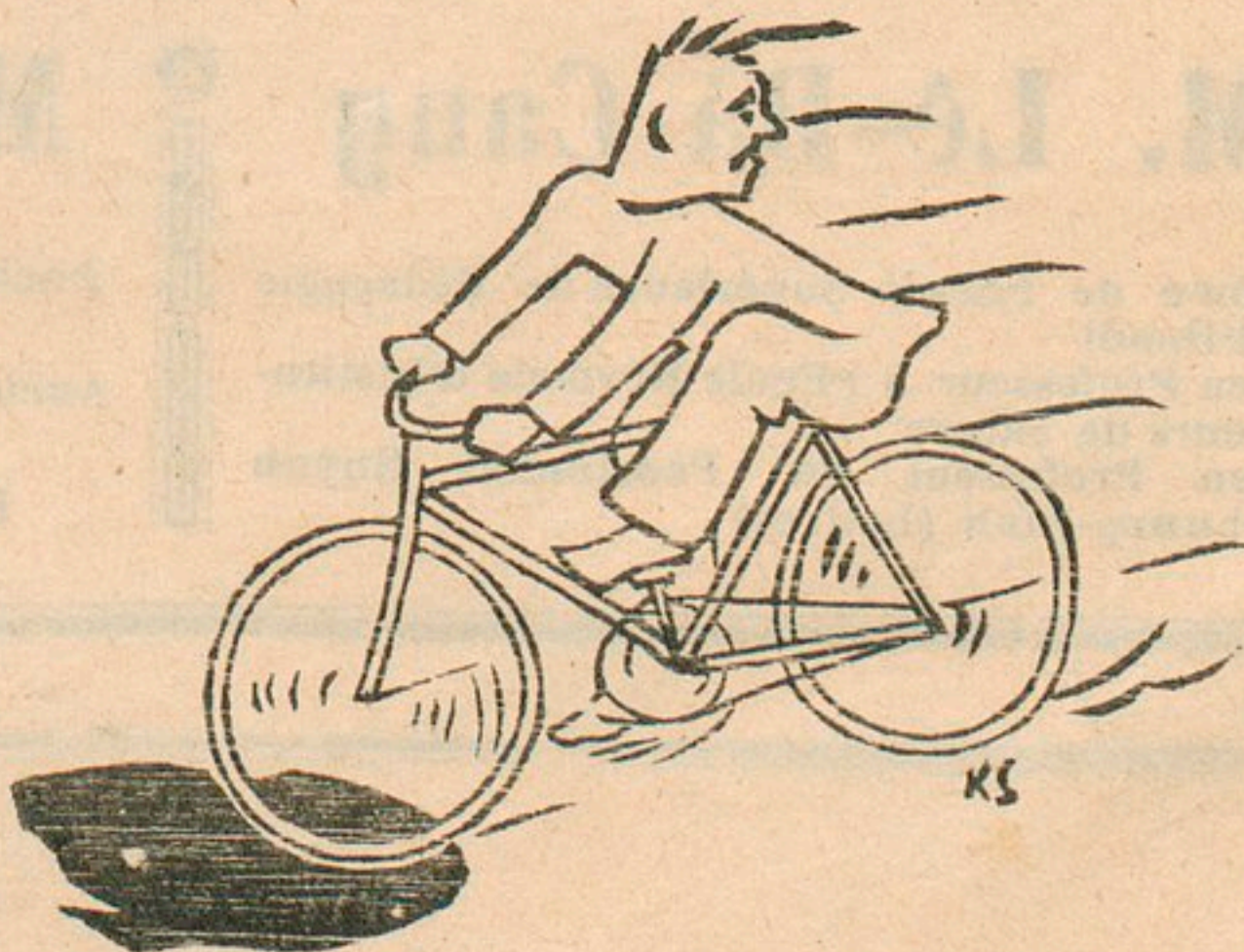
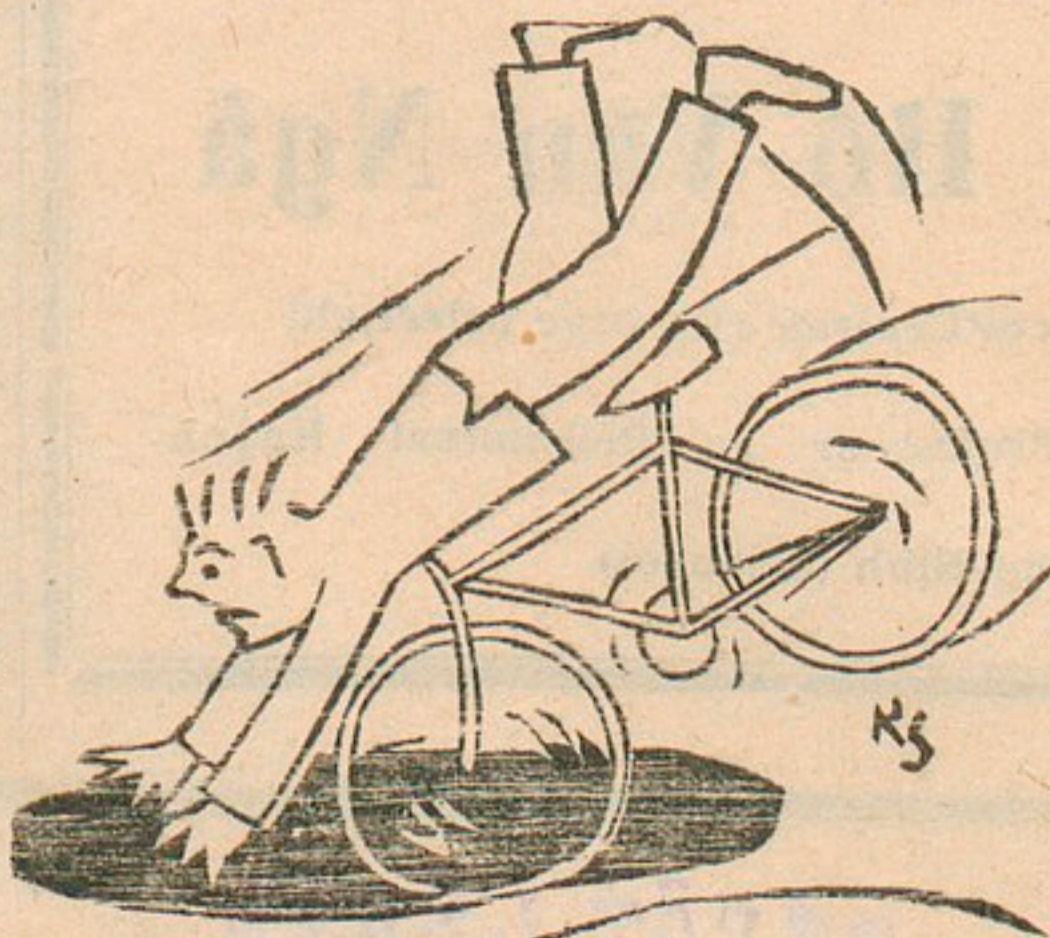
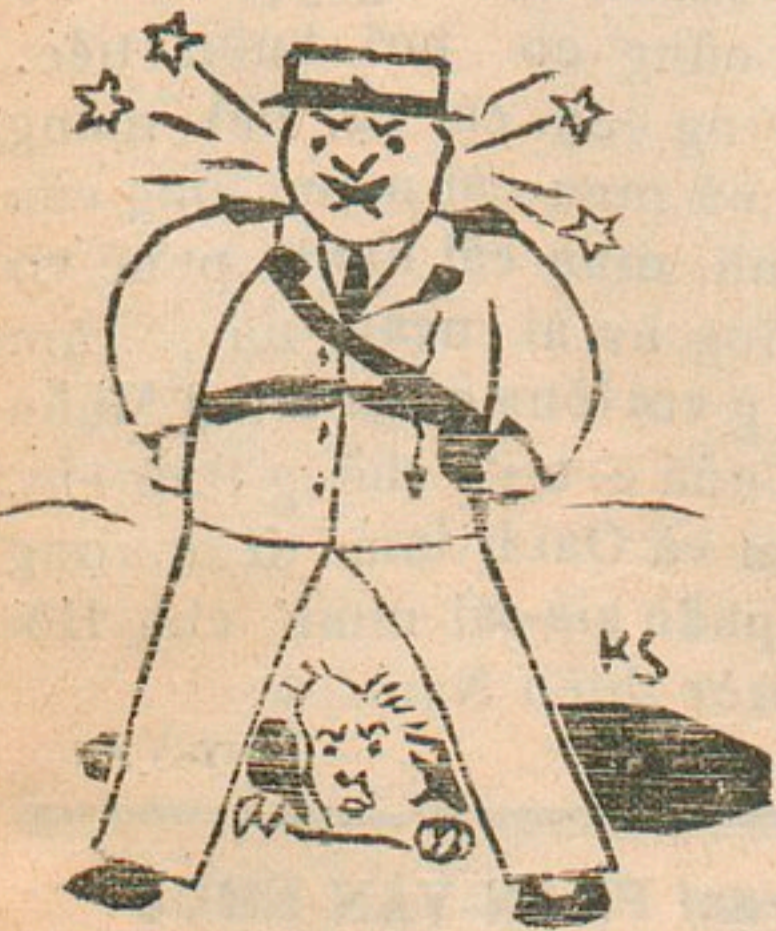
HIỆU :

Nhà Nam

16, đường Amiral Courbet

— SAIGON —

Tranh Không Lời

DR. H. N. C.

CHUYỆN NGẮN

GUƠNG VỎ LẠI LÀNH

CỦA DUY VĂN

GIỮA phòng khách rộng thênh thang, bà phán Sứ ngồi trên ván nói với với cô Oanh, (đứng dựa bàn ăn tràu : - Này con, trong thư hằng Tâm nói đậu cũ hơn luật. Mà thật như vậy không?

- Con cho là thiệt a, má ! - Không chắc đâu. Mà thường thấy mấy cậu đi Tây, đi « U, » về chung đoạt được bằng cấp này, bằng cấp kia, mà chừng rở lại thì không thấy một má h giấy lộn lừng. Chúng làm hao tiền tốn của mà chẳng có ích chi cho ai. Hễ ai nơi tới thì trả lời rằng : « Xài tiền của mình chờ của ai sao họ nói ». Má nghĩ hằng Tâm cũng vào hạng đó chứ gì ?

Cô Oanh bộ suy nghĩ rồi nói : - Con biết, từ hồi nào tờ giờ tánh tình ảnh tốt lắm. Đối với bạn, ảnh lấy sự thật mà chơi, đối với người trên thì cung kính, kẻ dưới thì ôn hòa. Không trọng ai mà cũng chẳng ghét với ai. Bởi vậy tại nhà hay nơi trường, ai ai cũng yêu mến ảnh. Con chắc không thể nào ảnh đem phỉ hờ má vậy...

Bà phán lấy hai ngón tay vuốt theo khoé môi cho sạch râu, bứt đoạn :

- Tôi, tôi đi con. Nữa đây thiếu họ họ nói nhậ', nói mắc, nói lảnh, nói tôi, sao má đại già con cho kẻ phóng túng ăn chơi. Đi đâu mấy năm trời về gặt bà già già, ăn của con được vợ nữa là khác. Lại nữa, má để gì chịu lời cay đắng của vợ chồng anh Phũ con. Má chỉ e sau này lỡ dở duyên phận con đi.

Cô Oanh lặng thinh. Hồi lâu ngẩng mặt lên :

- Dạ thưa má, dầu bề nào con cũng giữ một lòng với anh Tâm. Tuy chưa về làm dâu ở nhà ảnh nhưng cũng là vợ của ảnh rồi. Trước kia má thương ảnh, má gả con cho ảnh, con phải tuân theo. Vậy xin má chớ ngăn ngại đều chi tội nghiệp cho ảnh lắm.

- Không nói chi dông dài, chị Phũ con nó thấy huyện Sác, còn trẻ tuổi mà làm ông. Nó tính với má gả con cho ông. Vậy con định lẽ nào ?

Đào dao nét mặt, cô Oanh thắc thẻo trả lời :

- Đừng má ! Không nên đâu má ! Anh Tâm từ-từ, không dám làm cho má phiền lòng. Từ ngày sang Pháp đến nay, cũng lâu rồi, ảnh cứ gửi tin về dò thăm công chuyện nhà hoai đó chi ! Vả lại ảnh không phải hư tên gì. Biết phận sự mình tròn non vượt biển mà lo danh phận, ảnh hết sức chăm học, năm nào cũng thi đậu lên lớp, cuộc kết-quả tốt đẹp chỉ trong này mai.

- Người ta làm ông, con quan đốc-phủ hồi xưa, giàu hơn mình, được nhà nước trọng dụng, mà vừa bụng lắm. Chị Phũ con nói với má làm sao tính xong cho phận con. Phần má già rồi, biết đâu chừng nắng chiều mưa mai.

Hỏi nào ôm cây chờ cỏ, thà con ưng phút huyện Sác cho rồi. Được kẻ bầm người thừa, vinh diệu biết mấy, a con ?

Cô Oanh nheo đôi mắt, tỉnh thoảng từ giọt nước trong mí lấm lấm tuông dài, thút thít khe khăm :

- Phận nữ nhi, trong nhờ đục chịu. Tình thương chi chia sẻ với một người. Người ấy chưa có lỗi gì, sao đành đem bạc ? Con nở lòng nào thắm vắn, bán thuyền, khiến cho kẻ phương xa ngùi ngùi tắc dạ. Không phải duyên tiền tình. Vợ chồng làm sao cũng cần đàng. Má tính làm vậy, có phải thui thui đời con lắm ru ?

Bà phán liệng miếng cau và lá trà xuống ở gần từ lời :

- Rồi mày tính sao hả ? Tao đã nhứt định rồi. Con sao bắt tưng màu-giác ! Minh muốn cho nó vinh vang với người ta, chớ phải đem chôn nó dưới bùn lầy gì mà cượng lại mãi hề ? Chú nhậ này người ta đi lẽ nói a. Chịu không nói phút đi, để mỗi miếng lăm nà !

Đoạn, cô lấy khăn mu-soa chặm mặt. Cô cất lưới, lắc đầu. Mặt đời phấn tươi tắn như cánh hoa đẹp đẽ, bỗng đứng như bị trận mưa rào ướt át, ỉu dột. Cô chống cằm không nói rằng gì nữa. Bà phán hỏi nà tới :

- Sao, chịu không nói phút đi chớ !

- Lượng trời biển bảo sao con cũng cam chịu, biết sao !

Bà phán tủm tỉm cười :

- Nói vậy con ưng phải hôn con ?

Bốn hôm sau, Cô Oanh thu nhậ trên bạc tiền lặn xưa nay được hai ngàn đồng, lại nhà thờ mua mấn-đa gói hết cho Tâm ở Montpellier.

Y theo lời hứa của bà phán, ngày chủ nhật, ông huyện Sác đi lẽ nói cô Oanh. Cô Oanh cũng ra chào vui vẻ, không chút sượng sùng...

Từ đây bà phán đẹp lòng biết mấy. Lo sắm sửa cho con : mua đủ thứ hàng cắt áo, đặt thợ bạc làm đồ nhận xoàn...

Cô phủ Tin rất niềm nở với Oanh, tình chị em đậm thắm hơn xưa. Mỗi mỗi việc gì cũng lo lắng cho em. Dầu cực lòng đến mấy cô chẳng chút lệ công, cô chiều ý em luôn luôn.

Phải ! Cô phủ không chiều em sao được, cô nệ công sao cho được ! Còn ai đâu chia sẻ gia tài với cô ? Bây giờ sang tên đổi họ cũng bận rồi, ai đâu ra tranh cãi ? Phần ăn của cô Oanh còn bao nhiêu đâu ! Nếu ngày kia bà phán cỡi hạc châu tiên, có phải vợ chồng ô g phủ chiếm đoạt đa số không ? Vì vậy nên cô ôn-ỉ với bà phán gả phút cô Oanh cho ông huyện Sác là vậy. Nếu Tâm vào nhà này thế nào cũng bày mưu kia kế nọ, lấy mặt luật mà làm việc ; kiện thưa phát giác ra thì vợ chồng ông phủ mất phần tội nhiều. Thật quả kế ấy như nguyện,

mấy ai thấu rõ cơ mưu ? Dầu Tâm về có mua oán, chác hờn cũng trời kệ - làm gì được ông phủ, bà ptũ ta ? - Chị làm bà phủ, em được tôn cô huyện - thiên-hạ ai không kneo nhà này chừa phúc đức nhiều, nên, được giàu sang, lựa những bạc ông mà gả con. Vinh d ệu thay !

Đêm mười bốn, rạng mặt rằm tháng tư, họ hàng đến dự lễ tân hôn của cô Oanh với huyện Sác tại nhà bà phán đông đầy.

Ngoài đường, dựa lẽ, xe-hơi đậu chật nút, cờ xí treo rực rỡ. Người láng giềng đến xem, đứng trước ngõ như nêm. Trong nhà tiếng hát máy pha lẫn tiếng người ồn ào. Thật có vẻ náo nhiệt lắm vậy.

Đương lúc họ hàng nhắm trà, soi bánh, đàm đạo, bà hương-sur Tròn với hồi bà phán :

- Mấy giờ rước dâu, à chị phán ?

- Năm giờ. Bảy giờ cũng chững. Để tôi vô buồng coi sắm sửa cho con tôi một chút. Xin lỗi nhé các bà...

Chừng ba phút sau. Cô phủ Tin chạy lẳng xăng trong đám người, kiểm ông phủ và đôi kính hải :

- Em tôi chết rồi mình à ! Ông phủ đương lai rai nhắm trà, luận việc với lân khách, nghe tiếng gọi sững sốt chết lên :

- Ai chết ? Thiệt sao ?

- Em Oanh nó uống pháo chả với giấm chết rồi mình à !

Ông vụt đứng dậy, tốc vô buồng. Nghe thoáng qua, quan thầy thuốc Báu, đi lẹ, nổi gót theo sau.

Tôi buồng, ông phủ xóc lại giường. Cô Oanh nằm phoi phoi trên giường mặt tái xanh, nơi miệng còn nụ cười duyên, hai mắt trợn trắng. Ông phủ mời quan thầy vô coi có thể cứu cô Oanh được

chàng ? Quan thầy nắm tay cô Oanh đứng lăm lăm, một hồi lâu, lắc đầu :

- Không thể được ! cô tắt hơi cũng lâu rồi.

Bà phán tấm tức, tấm tức tự nẩy giờ, vừa nghe quan thầy nói quả quyết « không thể được » thì bà âm-ỉ khóc lè lè.

Cô phủ đương xóc rờ, thấy mãnh gấy trên bàn nhỏ, nắm lấy vào tay, gọi bà phán :

- Má ! em Oanh còn để lại bức thơ nê, để con đọc :

« Kính lạy má, thưa anh chị, Con đã yên giấc ngàn thu. Được tránh khỏi vòng phu thê từ đây. Con cam mang tội bất hiếu cho trọn niềm với anh Tâm. Kiếp hoa trôi, nước chảy, có ra gì (đón hồng vật vờ với đời). Trời kia ban cho con một cái phúc riêng, phúc ấy là cái chết vậy.

Trăm lạy má, má chớ tiếc thương con nữa mà làm gì. Đời của con đến đây là cùng. Nếu con còn sống sót trên trần gian ngày nào thì rồi ki-đô tâm của con chất chừa bằng non, như thiếu gan, như đổi lòng...

Con vọng cầu ơn Trên phò hộ cho má được miên trường. Dầu bề nào xin má chớ để bực lộ thì hải con tội nghiệp.

Đưa con bất hiếu :

« Đào-thị-Oanh »

Bà phán càng tuông rào nước mắt. Thấy cảnh thăm đạm như vậy khiến những ai đứng quanh đấy cũng phải cảm động náo nê !

Một năm sau, ở con đường Lagrandière, nơi căn phố lầu số 555, hai vợ chồng thiếu-niên ngồi ngang nhau mà đàm đạo một cách rất âu yếm. Ấy là ông trang-sur tập sự Tâm và cô Oanh vậy.

Xin nhắc sau khi tự vận cô Oanh tưởng chết rồi, may lúc ấy có ông Hàn-lâm Bác-sĩ de Flenry là một nhà y-học đại danh sang Viê -đông du-lịch. Bác-sĩ rất thiện nghệ về thuốc độc và chuyên dạy hóa-học tại Cao-dẳng y-học-đường Paris. Ông thầy thuốc Báu mới dự cuộc tiếp rước Ngai tại nhà thương Chợ-rẫy hôm qua. Ông ta mới đánh liều đến nhà hàng Continental mà xin ông cứu mạng. Ông de Flenry là người nhơn đức, sẵn lòng thi ân. Nhờ vậy mà cô Oanh mới còn sống. Bà phán không dám dờ ra câu chuyện Huyện Sác nữa vì cô Oanh hăm chuyện này không hề để cho cứu được. Tâm bên Pháp hay tự sự, vừa thi đậu bằng cử-nơn luật rồi thì mau mau đáp tàu về cưới Oanh. Tâm ý muốn ở Pháp học thêm, chỉ nguyện lỡ dở và cũng có hơi buồn tiếc. Nhưng đem cái sự bất mắng ấy mà mua cái mạng sống của Oanh, mua cái hạnh phúc vợ chồng an ái ngày nay, Tâm cũng vui lòng quên mất ! Muốn trả đũa cho vợ chồng Phũ Tin, Tâm và Oanh làm tờ nhượng từ phần gia-tài mình cho Hội Phước-thiện Nam Kỳ.

DUY-VĂN

TRƯỜNG LÊ-BÁ-CANG
Nos 32 à 44 Rue Aviateur Garros :-- SAIGON
Dạy từ Cours Supérieur đến lớp 4e Année
DIRECTEURS DES ETUDES
M. Lê-Bá-Cang
M. Hồ-Văn-Ngà
Ancien Ecol. Centrale (P. ère asléé)eld
Ancien Professeur au Pensionnat Huỳnh-Khuong-Ninh (Sciences)

Le Gérant PHAN-VAN-NHUE
DÉPÔT LÉGAL
tirage 5200.24
Paris le 9/2/25